

UCHWAŁA NR XLIII/388/2022
RADY GMINY GOŁUCHÓW

z dnia 22 listopada 2022 r.

w sprawie przyjęcia "Gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Gołuchów na lata 2022-2025"

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2022 r. poz. 559 ze zmianami) w związku z art. 87 ust. 1, 3 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz. U. 2022 r. poz. 840), po uzyskaniu pozytywnej opinii Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Gminny program opieki nad zabytkami dla gminy Gołuchów na lata 2022- 2025", który stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gołuchów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Przewodniczący Rady

Tomasz Pawlak

Załącznik do uchwały Nr XLIII/388/2022

Rady Gminy Gołuchów

z dnia 22 listopada 2022 r.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY GOŁUCHÓW NA LATA 2022-2025

1.	
PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI	6
2.	
UWARUNKOWANIA PRAWNE OCHRONY ZABYTKÓW I OPIEKI NAD ZABYTKAMI W POLSCE	6
2.1.	
USTAWA O OCHRONIE ZABYTKÓW I OPIECE NAD ZABYTKAMI	7
2.2.	
USTAWA O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM	13
2.3.	
USTAWA – PRAWO BUDOWLANE	13
2.4.	
USTAWA O OCHRONIE PRZYRODY	15
2.5.	
USTAWA O GOSPODARCE NIERUCHOMOŚCIAMI	15
2.6.	
USTAWA O PODATKACH I OPŁATACH LOKALNYCH	16
3.	
UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	17
3.1.	
STRATEGICZNE CELE POLITYKI PAŃSTWA W ZAKRESIE OCHRONY ZABYTKÓW I OPIEKI NAD ZABYTKAMI W POLSCE	17
3.1.1.	
KRAJOWY PROGRAM OCHRONY ZABYTKÓW I OPIEKI NAD ZABYTKAMI NA LATA 2019-2022	17
3.2.	
RELACJE GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI Z DOKUMENTAMI WYKONANYMI NA POZIOMIE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO	18
3.2.1.	
STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2030 ROKU	18

3.2.2.	PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO. WIELKOPOLSKA 2020 +	19
3.2.3.	PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO NA LATA 2021-2024	26
3.2.4.	INNE DOKUMENTY ZWIĄZANE Z TEMATYKĄ WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO	26
4.	UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	28
4.1.	RELACJE GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI Z DOKUMENTAMI WYKONANYMI NA POZIOMIE GMINY GOŁUCHÓW	28
4.1.1.	STUDIUM UWARUNKOWAŃ I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	28
4.1.2.	MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	33
4.1.3.	UWARUNKOWANIA OCHRONY PRZYRODY I RÓWNOWAGI EKOLOGICZNEJ	42
4.1.4.	GMINNY PROGRAM OCHRONY ZABYTKÓW NA WYPADEK KONFLIKTU ZBROJNEGO I SYTUACJI KRYZYSOWYCH	44
4.1.5.	WIELOLETNIA PROGNOZA FINANSOWA GMINY GOŁUCHÓW NA LATA 2018-2025	44
4.2.	CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW I ANALIZA STANU DZIEDZICTWA I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO GMINY GOŁUCHÓW	44
4.2.1.	ZARYS HISTORII GMINY GOŁUCHÓW	45
4.2.2.	KRAJOBRAZ KULTUROWY	46

4.2.3.	
ZABYTKI NIERUCHOME	47
4.2.4.	
ZABYTKI RUCHOME	49
4.1.2.	
ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE	52
4.2.4.	
ZABYTKI W ZBIORACH MUZEALNYCH I INNYCH	54
4.3.	
ZABYTKI OBJĘTE PRAWNYMI FORMAMI OCHRONY	54
4.3.1.	
REJESTR ZABYTKÓW	54
4.3.2.	
POMNIKI HISTORII	57
4.3.3.	
LISTA SKARBÓW DZIEDZICTWA	57
4.3.4.	
PARKI KULTUROWE	57
4.4.	
GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH	57
4.5.	
GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH	57
4.6.	
ZABYTKI REJESTROWE STANOWIĄCE WŁASNOŚĆ GMINY GOŁUCHÓW	58
5.	
STAN ZACHOWANIA ZABYTKÓW RUCHOMYCH, NIERUCHOMYCH I ARCHEOLOGICZNYCH. SZANSE I ZAGROŻENIA	59
6.	
ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE	63

6.1.	
PRIORYTETY PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI	63
6.2.	
KIERUNKI DZIAŁAŃ I ZADANIA PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI	63
7.	
INSTRUMENTARIUM REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI	69
8.	
ZASADY OCENY REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI	70
9.	
NIEKTÓRE ZEWNĘTRZNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI	70
10.	
ANEKS NR 1: GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW GMINY GOŁUCHÓW – ZABYTKI NIERUCHOME	73
11.	
ANEKS NR 2: GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW GMINY GOŁUCHÓW – ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE	93

1.**PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI**

Bezpośrednią podstawę prawną dla opracowania „Gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Gołuchów na lata 2022-2025” stanowi art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 840), według którego:

1. gminny program opieki nad zabytkami sporządzany jest na okres 4 lat przez Wójta Gminy Gołuchów;
2. gminny program opieki nad zabytkami przyjmuje Rada Gminy Gołuchów po uzyskaniu opinii Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
3. gminny program opieki nad zabytkami ogłaszany jest w wojewódzkim dzienniku urzędowym;
4. Wójt Gminy Gołuchów sporządza co 2 lata sprawozdanie z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami, które przedstawia Radzie Gminy Gołuchów

Dodatkową przesłankę prawną dla stworzenia niniejszego dokumentu stanowi także ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 559), która w art. 7 ust. 1 pkt 9 wskazuje, że zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy m. in. kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

2.**UWARUNKOWANIA PRAWNE OCHRONY ZABYTKÓW I OPIEKI NAD ZABYTKAMI W POLSCE**

W obowiązującym w Polsce systemie prawnym ochrona zabytków i całości dziedzictwa kulturowego została zagwarantowana w najważniejszym akcie prawnym jaki stanowi Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Z treści art. 5 i 6 wynika, iż konstytucyjnym obowiązkiem państwa i każdego obywatela jest stanie na straży m.in. szeroko rozumianego dziedzictwa narodowego, które w dużym stopniu tworzą zabytki. Ponadto zabytki jako obiekty silnie nacechowane kulturowo wartościami materialnymi jak i niematerialnymi, stanowią dobro wspólne wszystkich obywateli Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z zapisem umieszczonym w art. 82 Ustawy Zasadniczej dbałość i troska o dobro wspólne jest obowiązkiem każdego obywatela Państwa Polskiego.

Opisane powyżej uwarunkowania prawne wynikające z zapisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowią, że między innymi sprawowanie ochrony i opieki nad zabytkami jest ważną dziedziną, w której realizuje się polityka kulturalna państwa. Zabytki będące materialnym dziedzictwem kulturowym stanowią także dobro kultury w sensie niematerialnym upamiętniającym istotne dla tożsamości kulturowej wydarzenia z historii, postaci historyczne, idee wyrażające się m.in. ewoluujących stylach historycznych tworzących historię szeroko rozumianej sztuki i kultury.

Najistotniejsze uregulowania prawne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami zawarte są w następujących obowiązujących ustawach:

- *ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 840);*
- *ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 poz. 503);*

- *ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 ze zmianami);*
- *ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 ze zmianami);*
- *ustawa z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 916);*
- *ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1899 ze zmianami);*
- *ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 194 ze zmianami);*
- *ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zmianami).*

Ochrona zabytków przechowywanych w muzeach, w bibliotekach i w archiwach została ustalona w następujących aktach prawnych:

- *ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 385);*
- *ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 1479);*
- *ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 164 ze zmianami).*

2.1.

USTAWA O OCHRONIE ZABYTKÓW I OPIECE NAD ZABYTKAMI

Art. 3 pkt 1, 2 i 3

Zabytkiem nieruchomym lub ruchomym jest nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Art. 6 ust. 1 pkt 1

Do zabytków nieruchomych zaliczają się:

- krajobrazy kulturowe,
- układy urbanistyczne,
- układy ruralistyczne,
- zespoły budowlane,
- dzieła architektury i budownictwa,
- dzieła budownictwa obronnego,
- obiekty techniki (kopalnie, huty, elektrownie i inne zakłady przemysłowe),
- cmentarze,
- parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni,
- miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Art. 6 ust. 1 pkt 2

Do zabytków ruchomych zaliczają się:

- dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
- kolekcje stanowiące zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,
- numizmaty oraz pamiątki historyczne, a zwłaszcza militaria, sztandary, pieczęcie, odznaki, medale i ordery,
- wytwory techniki, a zwłaszcza urządzenia, środki transportu oraz maszyny i narzędzia świadczące o kulturze materialnej i charakterystyczne dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentujące poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
- materiały biblioteczne, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach,
- instrumenty muzyczne,
- wytwory sztuki ludowej i rękodzieła oraz inne obiekty etnograficzne,
- przedmioty upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Art. 3 pkt 4

Zabytkiem archeologicznym jest zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem

Art. 6 ust. 1 pkt 3

Do zabytków archeologicznych zaliczają się:

- pozostałości terenowe pradziejowego i historycznego osadnictwa
- cmentarzyska
- kurhany
- relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Art. 6 ust. 2

Odrębnej ochronie mogą podlegać także nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Art. 3 pkt 14

Krajobraz kulturowy zdefiniowany został jako postrzegana przez ludzi przestrzeń zawierająca elementy przyrodnicze i wytwory cywilizacji historycznie ukształtowana w wyniku działania czynników naturalnych i działalności człowieka.

Art. 3 pkt 12

Historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny zdefiniowany został jako przestrzenne założenie miejskie lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg.

Art. 3 pkt 13

Historyczny zespół budowlany zdefiniowany został jako powiązana przestrzennie grupę budynków wyodrębnioną ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi

Art. 3 pkt 15

Otoczenie [zabytku] zdefiniowane zostało jako teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Art. 3 pkt 6

Prace konserwatorskie zdefiniowane zostały jako działania mające na celu zabezpieczenie i utrwalenie substancji zabytku, zahamowanie procesów jego destrukcji oraz dokumentowanie tych działań.

Art. 3 pkt 7

Prace restauratorskie zdefiniowane zostały jako działania mające na celu wyeksponowanie wartości artystycznych i estetycznych zabytku, w tym, jeżeli istnieje taka potrzeba, uzupełnienie lub odtworzenie jego części, oraz dokumentowanie tych działań

Art. 3 pkt 8

Roboty budowlane zdefiniowane zostały jako budowa, a także prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce obiektu budowlanego podejmowane przy zabytku lub w otoczeniu zabytku

Art. 3 pkt 9

Badania konserwatorskie zdefiniowane zostały jako działania mające na celu rozpoznanie historii i funkcji zabytku, ustalenie użytych do jego wykonania materiałów i zastosowanych technologii, określenie stanu zachowania tego zabytku oraz opracowanie diagnozy, projektu i programu prac konserwatorskich, a jeżeli istnieje taka potrzeba, również programu prac restauratorskich

Art. 3 pkt 10

Badania architektoniczne zdefiniowane zostały jako działania ingerujące w substancję zabytku, mające na celu rozpoznanie i udokumentowanie pierwotnej formy obiektu budowlanego oraz ustalenie zakresu jego kolejnych przekształceń

Art. 3 pkt 11

Badania archeologiczne zdefiniowane zostały jako działania mające na celu odkrycie, rozpoznanie, udokumentowanie i zabezpieczenie zabytku archeologicznego.

Art. 4

Ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie
- zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków

- udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków
- przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę
- kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków
- uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Art. 5

Opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

- naukowego badania i dokumentowania zabytku
- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku
- zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie
- korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości
- popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury

Art. 7

Formami ochrony zabytków są:

- **wpis do rejestru zabytków**

rejestr dla zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi wojewódzki konserwator zabytków [art. 8]; do rejestru zabytków wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku [art. 9]; do rejestru wpisuje się zabytek ruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków na wniosek właściciela tego zabytku. Wojewódzki konserwator zabytków może wydać z urzędu decyzję o wpisie zabytku ruchomego do rejestru w przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub nielegalnego wywiezienia zabytku za granicę [art. 10]

- **wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa**

Listę Skarbów Dziedzictwa prowadzi minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Na Listę Skarbów Dziedzictwa wpisuje się zabytek ruchomy o szczególnej wartości dla dziedzictwa kulturowego, zaliczany do jednej z kategorii, o których mowa w art. 64 ust. 1, na podstawie decyzji wydanej przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, z urzędu albo na wniosek właściciela zabytku ruchomego [art. 14a]

- **uznanie za pomnik historii**

zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru lub parku kulturowego o szczególnej wartości dla kultury przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego [art. 15]

- **utworzenie parku kulturowego**

- w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej. Park kulturowy może utworzyć na podstawie uchwały rada gminy po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków,
- rada gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie uchwały, może utworzyć park kulturowy w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej,
- uchwała określa nazwę parku kulturowego, jego granice, sposób ochrony, a także zakazy i ograniczenia, o których mowa w art. 17 ust. 1,
- wójt (burmistrz, prezydent miasta), w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, sporządza plan ochrony parku kulturowego, który wymaga zatwierdzenia przez radę gminy,
- w celu realizacji zadań związanych z ochroną parku kulturowego rada gminy może utworzyć jednostkę organizacyjną do zarządzania parkiem,
- park kulturowy przekraczający granice gminy może być utworzony i zarządzany na podstawie zgodnych uchwał rad gmin (związku gmin), na terenie których ten park ma być urządzony,
- dla obszarów, na których utworzono park kulturowy, sporządza się obowiązkowo miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego **[art. 16]**

Na terenie ustanowionego przez radę gminy parku kulturowego mogą być ustanowione zakazy i ograniczenia dotyczące:

- prowadzenia robót budowlanych oraz działalności przemysłowej, rolniczej, hodowlanej, handlowej lub usługowej,
- zmiany sposobu korzystania z zabytków nieruchomych,
- umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną parku kulturowego, z wyjątkiem znaków drogowych i znaków związanych z ochroną porządku i bezpieczeństwa publicznego, z zastrzeżeniem art. 12 ust. 1,
- składowania lub magazynowania odpadów **[art. 17]**

- **ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację w zakresie lotniska użytku publicznego.**

Art. 18

Ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami uwzględnia się przy sporządzaniu i aktualizacji koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju województw, planów zagospodarowania przestrzennego województw, analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego powiatu, strategii rozwoju gmin, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W koncepcji, strategiach, analizach planach i studiach, o których mowa w ust.1, w szczególności:

- uwzględnia się krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami
- określa się rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków
- zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu

- ustala się przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenu uwzględniając opiekę nad zabytkami

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się, w szczególności ochronę:

- zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia
- innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków
- parków kulturowych.

Art. 19

W decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego uwzględnia się w szczególności ochronę:

- zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia
- innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków

W przypadku gdy gmina posiada gminny program opieki nad zabytkami, ustalenia tego programu uwzględnia się w studium i planie, o których mowa w ust. 1.

W studium i planie, o których mowa w ust.1, ustala się w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków

Art. 20

Projekty i zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego podlegają uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków w zakresie kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu.

Art. 21

Ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzenia programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy.

Art. 22 pkt 4

Wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy.

Art. 22 pkt 5

W gminnej ewidencji zabytków powinny być ujęte:

- zabytki nieruchome wpisane do rejestru
- inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków
- inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków

Art. 81

W trybie określonym odrębnymi przepisami dotacja na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji

zabytków może być udzielona przez organ stanowiący gminy, powiatu lub samorządu województwa, na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale.

Dotacja, w zakresie określonym w art. 77, może być udzielona w wysokości do 100% nakładów koniecznych na wykonanie przez wnioskodawcę prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków.

Art. 82

Łączna kwota dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru, udzielonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, wojewódzkiego konserwatora zabytków bądź organ stanowiący gminy, powiatu lub samorządu województwa, nie może przekraczać wysokości 100% nakładów koniecznych na wykonanie tych prac lub robót.

Dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru jest zadaniem z zakresu administracji publicznej.

W celu zapewnienia realizacji postanowień określonych w ust. 1 organy uprawnione do udzielania dotacji prowadzą wykazy udzielonych dotacji oraz informują się wzajemnie o udzielonych dotacjach.

Art. 89

Organami ochrony zabytków są:

- minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje Generalny Konserwator Zabytków
- wojewoda, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje wojewódzki konserwator zabytków

2.2.

USTAWA O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM

Art. 1 ust. 2 pkt 4

W planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia się zwłaszcza wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

art. 53 ust. 4 pkt 2

Decyzje w sprawach ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzje o w sprawach ustalenia warunków zabudowy wydaje się po uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków - w odniesieniu do obszarów i obiektów objętych formami ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 840) oraz ujętych w gminnej ewidencji zabytków.

2.3.

USTAWA – PRAWO BUDOWLANE

Art. 5 ust. 1 pkt 7

Obiekt budowlany wraz ze związanymi z nim urządzeniami budowlanymi należy, biorąc pod uwagę przewidywany okres użytkowania, projektować i budować w sposób określony w przepisach, w tym techniczno-budowlanych, oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej, zapewniając m.in. ochronę obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz obiektów objętych ochroną konserwatorską.

Art. 29 ust. 2 pkt 1 i 6

Pozwolenia na budowę nie wymaga wykonywanie robót budowlanych polegających m.in. na remoncie istniejących obiektów budowlanych i urządzeń budowlanych, z wyjątkiem obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz instalowaniu tablic i urządzeń reklamowych, z wyjątkiem usytuowanych na obiektach wpisanych do rejestru zabytków w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Art. 30 ust 7 pkt 2

Właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, o której mowa w ust. 5, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych objętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, jeżeli ich realizacja może naruszać ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub spowodować m.in. pogorszenie stanu środowiska lub stanu zachowania zabytków.

Art. 31 ust. 1 pkt 1 i 2

Pozwolenia nie wymaga rozbiórka m.in. budynków i budowli – niewpisanych do rejestru zabytków oraz nieobjętych ochroną konserwatorską – o wysokości poniżej 8 m, jeżeli ich odległość od granicy działki jest nie mniejsza niż połowa wysokości oraz obiektów i urządzeń budowlanych, na budowę których nie jest wymagane pozwolenie na budowę, jeżeli nie podlegają ochronie jako zabytki.

Art. 39

Prowadzenie robót budowlanych przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków lub na obszarze wpisanym do rejestru zabytków wymaga, przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, uzyskania pozwolenia na prowadzenie tych robót, wydanego przez właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków

Pozwolenie na rozbiórkę obiektu budowlanego wpisanego do rejestru zabytków może być wydane po uzyskaniu decyzji Generalnego Konserwatora Zabytków działającego w imieniu ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego o skreśleniu tego obiektu z rejestru zabytków

W stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków

Wojewódzki konserwator zabytków jest obowiązany zająć stanowisko w sprawie wniosku o pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektów budowlanych, o których mowa w ust. 3, w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia. Niezajęcie stanowiska w tym terminie uznaje się jako brak zastrzeżeń do przedstawionych we wniosku rozwiązań projektowych.

Art. 67

Jeżeli nieużytkowany lub niewykończony obiekt budowlany nie nadaje się do remontu, odbudowy lub wykończenia, właściwy organ wydaje decyzję nakazującą właścicielowi lub zarządcy rozbiórkę tego obiektu i uporządkowanie terenu oraz określającą terminy przystąpienia do tych robót i ich zakończenia.

Przepisu tego nie stosuje się do obiektów budowlanych wpisanych do rejestru zabytków.

W stosunku do obiektów budowlanych niewpisanych do rejestru zabytków, a objętych ochroną konserwatorską na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, decyzję, o której mowa powyżej, właściwy organ wydaje po uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Wojewódzki konserwator zabytków jest obowiązany zająć stanowisko w terminie 30 dni. Niezajęcie stanowiska w tym terminie uznaje się za uzgodnienie.

Art. 71 ust. 5 pkt 3 lit. b

Właściwy organ wnosi sprzeciw, jeżeli zamierzona zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części może spowodować niedopuszczalne pogorszenie stanu środowiska lub stanu zachowania zabytków.

2.4.**USTAWA O OCHRONIE PRZYRODY****Art. 83a ust. 1**

Zezwolenie na usunięcie drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości wydaje wójt, burmistrz albo prezydent miasta, a w przypadku gdy zezwolenie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu z terenu nieruchomości lub jej części wpisanej do rejestru zabytków – wojewódzki konserwator zabytków.

2.5.**USTAWA O GOSPODARCE NIERUCHOMOŚCIAMI****Art. 13 ust. 4**

Sprzedaż, zamiana, darowizna lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków, stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, a także wnoszenie tych nieruchomości jako wkładów niepieniężnych (aportów) do spółek, wymaga pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Art. 13 ust. 5

Sprzedaż, zamiana, darowizna lub dzierżawa nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, będących cmentarzami ujętymi w wojewódzkiej ewidencji zabytków, a także wnoszenie tych nieruchomości jako wkładów niepieniężnych (aportów) do spółek wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Art. 29 ust 2

Jeżeli przedmiotem umowy o oddanie nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste jest nieruchomość wpisana do rejestru zabytków, przy określaniu sposobu korzystania z tej nieruchomości można nałożyć, w razie potrzeby, na nabywcę obowiązek odbudowy lub remontu położonych na niej zabytkowych obiektów budowlanych, w terminie określonym w umowie.

Art. 45 ust. 2a

W przypadku nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków, w decyzji o ustanowieniu trwałego zarządu można nałożyć, w miarę potrzeby, na jednostkę organizacyjną obowiązek odbudowy lub remontu położonych na tej nieruchomości zabytkowych obiektów budowlanych, w terminie określonym w decyzji.

Art. 96 ust 1 i 1a

Podziału nieruchomości dokonuje się na podstawie decyzji wójta, burmistrza albo prezydenta miasta zatwierdzającej podział.

W odniesieniu do nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków decyzję, o której mowa powyżej wydaje się po uzyskaniu pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na podział tej nieruchomości.

Art. 109 ust. 1 pkt 4

Gminie przysługuje prawo pierwokupu w przypadku sprzedaży nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków lub prawa użytkowania wieczystego takiej nieruchomości.

2.6.**USTAWA O PODATKACH I OPŁATACH LOKALNYCH****Art. 7 ust. 1 pkt 6**

Zwalnia się od podatku od nieruchomości grunty i budynki wpisane indywidualnie do rejestru zabytków, pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji, zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, z wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

3.**UWARUNKOWANIA ZEWNĘRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO****3.1.****STRATEGICZNE CELE POLITYKI PAŃSTWA W ZAKRESIE OCHRONY ZABYTKÓW I OPIEKI NAD ZABYTKAMI W POLSCE****3.1.1.****KRAJOWY PROGRAM OCHRONY ZABYTKÓW I OPIEKI NAD ZABYTKAMI NA LATA 2019-2022**

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami stanowi podstawowy instrument planowania w dziedzinie ochrony zabytków w skali państwa i wyznacza politykę poszczególnych rządów w tej dziedzinie. Zgodnie z art. 84 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 23 lipca 2003 r. krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami inicjuje i opracowuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego przy pomocy Generalnego Konserwatora Zabytków. Celem krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami jest stworzenie warunków niezbędnych do realizacji zadań ochronnych wynikających z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Aktualnie obowiązującym tego typu dokumentem jest Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022 zatwierdzony uchwałą Nr 82/2019 Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2019 r. w sprawie Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022.

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami stanowi dokument o znacznym stopniu ogólności, który przede wszystkim skoncentrowany jest na sposobie centralnego zarządzania materialnym dziedzictwem kulturowym i nie zawiera żadnych konkretnych zapisów odnoszących się do obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie gminy Gołuchów.

Głównym celem programu jest „stworzenie warunków dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami”, który będzie realizowany przez trzy cele szczegółowe:

- optymalizacja systemu ochrony dziedzictwa kulturowego
- wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami
- budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego

Jednym z głównych działań będzie wzmocnienie systemu ochrony na poziomie lokalnym, a wśród zadań ujęto:

- szkolenia dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie zarządzania dziedzictwem kulturowym, w tym pracowników merytorycznych, z uwzględnieniem zagadnień z zakresu planowania przestrzennego i dostępności dla osób z niepełno sprawnościami;

- budowanie zasobu wiedzy o ochronie dziedzictwa kulturowego na poziomie lokalnym, regionalnym i centralnym;
- merytoryczne wsparcie procesu planowania i rewitalizacji w gminach;
- konkurs Generalnego Konserwatora Zabytków nagradzający gminy za modelowe wdrożenie programu opieki nad zabytkami.

Z uwagi na szczególną rolę jednostek samorządu terytorialnego przy realizacji nałożonych na gminy zadań - obejmujących np. ewidencjonowanie zasobu zabytkowego, zachowanie krajobrazu kulturowego, jak i odpowiednie gospodarowanie otoczeniem zabytków w procesie planowania przestrzennego szczególnie – niezwykle ważne znaczenie ma wsparcie merytoryczne przy zarządzaniu dziedzictwem kulturowym poszczególnych gmin realizowane przez organy ochrony zabytków oraz Narodowy Instytut Dziedzictwa.

3.2.

RELACJE GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI Z DOKUMENTAMI WYKONANYMI NA POZIOMIE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

3.2.1.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2030 ROKU

„Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku” jest obecnie jednym z najważniejszych dokumentów uwzględniających i projektujących strategiczne cele rozwoju województwa wielkopolskiego w określonej perspektywie do końca trzeciej dekady XXI wieku. Pierwotnie dokument ten został opracowany w 2005 r. na potrzeby Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego i przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą z 19 grudnia 2005 r. W latach kolejny poddawany był kolejnym aktualizacjom w 2012 r. (uchwała Sejmiku Województwa Wielkopolskiego 17 grudnia 2012 r.) oraz w 2020 r. Uchwałą nr XVI/287/2020 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 r.

Ustalenia zawarte w przedmiotowym opracowaniu stanowią podstawę do sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa, który ma istotne znaczenie dla dalszego opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie województwa. Ta zależność wpływa na znaczny stopień ogólności, jaki cechuje strategię rozwoju, w tym także w zakresie problematyki związanej z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami.

W Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030 określono cztery generalne cele strategiczne:

- wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców;
- rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu;
- rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski;
- wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

W treści dokumentu kwestie dotyczące obszaru kultury, w tym dziedzictwa kulturowego potraktowane zostały dość marginalnie i zawarte zostały w ramach celu strategicznego 2: Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu i celu operacyjnego 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu.

Wśród zaproponowanych pakietów działań umieszczony został program zatytułowany Dziedzictwo kulturowe Wielkopolski sprowadzający się do podkreślania bogactwa dziedzictwa kulturowego, które odgrywa dużą wartość dla zachowania tradycji i tożsamości kulturowej mieszkańców, odbudowy i utrzymania materialnego dorobku kultury i dziedzictwa regionu. W celu zwiększenia udziału mieszkańców w kulturze, wzmocnienia atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej województwa niezbędne jest wsparcie inwestycji także w tym obszarze kultury.

Wśród identyfikowanych w tym zakresie potrzeb Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030 wymienia m.in.: rozwój i promocję produktów turystyki kulturowej w Wielkopolsce ze szczególnym uwzględnieniem Szlaku Piastowskiego. Celem projektu jest zachowanie, ochrona, promowanie i dalszy rozwój znaczącego potencjału turystyki kulturowej Wielkopolski, opartej głównie na szczególnej roli regionu w historii Polski, w tym szlaków turystyki kulturowej, zwłaszcza Szlaku Piastowskiego ze względu na jego rangę i znaczenie historyczne.

3.2.2.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO. WIELKOPOLSKA 2020+

„Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska+” został uchwalony Uchwałą Nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r.

Dokument ma bardzo istotne znaczenie dla obszaru Wielkopolski, gdyż kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej należy do jednego z głównych zadań realizowanych przez samorząd województwa wielkopolskiego, a plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest podstawowym dokumentem wyznaczającym kierunki rozwoju regionu. Określa on zarówno politykę przestrzenną, a także docelową strukturę funkcjonalno-przestrzenną w obrębie Wielkopolski oraz wskazuje działania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego w strukturze całego planowania zajmuje pośredni poziom pomiędzy koncepcją przestrzennego zagospodarowania kraju a studiami uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Wspólnie ze strategią rozwoju województwa wielkopolskiego dokument ten współtworzy integralny element systemu planowania rozwoju regionu, pełniąc rolę koordynacyjną wobec podejmowanych na jego terenie przedsięwzięć o istotnym znaczeniu dla regionu. Ponadto plan zagospodarowania przestrzennego województwa wskazuje najistotniejsze uwarunkowania w kontekście zagospodarowania przestrzennego Wielkopolski, jak również określa model rozwoju przestrzennego, wpływając tym samym na politykę przestrzenną i rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym w województwie.

Spośród zakresu rzeczowego plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego uwzględnia ustalenia strategii rozwoju województwa, a także rekomendacje oraz wnioski zawarte w audycie krajobrazowym. Natomiast w odniesieniu do polityki przestrzennej uwzględniającej ogólne zasady ochrony zabytków i opieki nad zabytkami jednym z elementów, które dokument ten określa jest m.in. system obszarów chronionych, w tym obszary ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, ochrony uzdrowisk oraz dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. Jedną z zasad realizacji planu na poziomie regionalnym jest jego spójność z poszczególnymi strategiami, opracowanymi na szczeblu krajowym i regionalnym programami rozwoju, a także z wszelkimi zamierzeniami inwestycyjnymi podmiotów publicznych – w perspektywie średnio i długookresowej – w zakresie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego

Wspomniana realizacja polityki przestrzennej i kierunków zagospodarowania przestrzennego na poziomie regionalnym prowadzona będzie poprzez działania samorządu województwa polegające w szczególności na m.in. wdrożeniu zasad ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu.

Zasadę realizacji planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego na poziomie lokalnym stanowi konieczność zachowania zgodności dokumentów planistycznych poziomu lokalnego z opracowaniami wyższego szczebla realizowana poprzez obowiązek sukcesywnego dostosowania studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do ustaleń „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska+”. Jednocześnie ze względu na skalę opracowania dokumentu informacje przedstawione na planszach tematycznych planu nie stanowią ustaleń wiążących w zakresie szczegółowej lokalizacji poszczególnych działań w przestrzeni. Planowana realizacja konkretnych inwestycji wymagać będzie doprecyzowania na etapie sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w dalszej konsekwencji w szczegółowych zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gmin. Umieszczenie w przestrzeni znaczących dla regionu inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym określonych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego mają charakter orientacyjny, wskazany poprzez określenie punktów, które inwestycje mają połączyć, przy czym możliwe jest realizowanie innych inwestycji celu publicznego nieuwzględnionych w dokumencie przy zachowaniu działań eliminujących, ograniczających lub kompensujących ewentualne negatywne oddziaływania i skutki planowanych przedsięwzięć oraz łagodzących kolizje z docelowymi funkcjami terenów.

W odniesieniu do zachowanego na terenie Wielkopolski dziedzictwa kulturowego, przy szczególnym uwzględnieniu materialnych jego elementów powszechnie określanych jako zabytki w treści rozdziału I planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego stanowiącej syntezę uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego województwa opisane zostały uwarunkowania wewnętrzne, wśród których wskazane zostało właśnie dziedzictwo kulturowe (punkt 3.3).

Na blisko ośmiu stronach ww. punktu poświęconego dziedzictwu kulturowemu Wielkopolski scharakteryzowana została pokrótce duża różnorodność dziedzictwa kulturowego wynikająca przede wszystkim z dziejami Wielkopolski w okresie od początków osadnictwa do końca XX wieku i widoczna m.in. w krajobrazie kulturowym, urbanistycznym i architekturze poszczególnych obszarów regionu.

Wysoka wartość kulturowa obiektów zabytkowych na terenie województwa wielkopolskiego scharakteryzowana została poprzez wymienienie najważniejszych zabytków w obrębie Wielkopolski wpisanych na Listę Dziedzictwa Europejskiego (Wzgórze Lecha w Gnieźnie) oraz uznanych za Pomniki Historii (11 obiektów), a także wskazano istotne w skali kraju elementy dziedzictwa kulturowego – istotnego w skali kraju – związanego z kształtowaniem się państwa polskiego zlokalizowane na trasie Szlaku Piastowskiego.

W dalszej części pokrótce zanalizowane zostało bogactwo obszarów i obiektów zabytkowych poprzez wskazanie liczby zabytków wpisanych do rejestru, wśród których na szczególne wyróżnienie zasługują układy urbanistyczne, obiekty sakralne, cmentarze różnych wyznań, obiekty architektury rezydencjonalnej, zabytki techniki, obiekty architektury obronnej oraz licznie występujące zabytki ruchome.

Wśród rozmaitych zabytków wzmiankowane zostały najcenniejsze z nich, do których zaliczony został zamek w Gołuchowie wraz z otaczającym go parkiem krajobrazowym.

Osobno opisane zostało dziedzictwo archeologiczne, które bardzo licznie występuje na terenie Wielkopolski, a także wymieniono charakterystyczne dla regionu obszary o wyjątkowych walorach kulturowych oraz wysokich wartościach przyrodniczych (parki kulturowe i krajobrazowe), obszary o wysokich wartościach przyrodniczych i wyróżniających się walorach kulturowych i obszary o wysokich wartościach kulturowych stanowiące o tożsamości regionalnej. Także w tym miejscu wskazany został Gołuchów jako cenny obszar o zachowanych cechach krajobrazu ukształtowanego historycznie przez działalność sławnego rodu Działyńskich i Czartoryskich.

Niewielką wzmiankę poświęcono stopniowi rozpoznania dóbr kultury współczesnej, nieco więcej miejsca poświęcając gęstej sieci szlaków kulturowych, dużemu znaczeniu obiektów kultu religijnego i miejscom pamięci narodowej

W dalszej kolejności przedstawiony został zakres instytucjonalnej działalności kulturalnej w Wielkopolsce oraz wysokie znaczenie wydarzeń kulturalnych o dużej randze w skali kraju i regionu, a także bogactwo niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

Istotne zapisy umieszczone w treści planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego poświęcone problematyce ochrony dziedzictwa kulturowego na terenie Wielkopolski dotyczą zagrożeń w tym obszarze, które polegają m.in. na eliminacji zjawisk zagrażających zachowaniu i utrudniających dostępność dziedzictwa kulturowego (zabytków nieruchomych, w tym archeologicznych, ruchomych i niematerialnych), do których należą m.in.:

- intensywne procesy suburbanizacji w otoczeniu dużych i średnich miast – wyludnianie się centrów miast, a w konsekwencji ich degradacja przestrzenna i społeczno-gospodarcza;
- zainwestowanie przestrzeni na terenach otwartych oraz obszarów atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo;
- konflikty przestrzenne wynikające z przebiegu szlaków transportowych – brak obwodnic drogowych dla miejscowości o zachowanych historycznych układach przestrzennych wpisanych do rejestru zabytków – przez historyczne centra 32 miejscowości przebiegają drogi krajowe, przez 40 – drogi wojewódzkie, a przez 38 – drogi powiatowe;
- konflikty przestrzenne wynikające z potrzeb rozwoju naziemnych sieci infrastruktury technicznej, w tym instalacji do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych,
- zagrożenia wynikające z lokowania w sąsiedztwie zabytków obiektów niedostosowanych do skali otoczenia, często stwarzających kolizję widokową w obszarach stanowiących przedpola ekspozycji dla obiektów cennych kulturowo oraz wynikające z nieodpowiedniej dbałości o estetykę nowych obiektów niedostosowaną do wartości przestrzeni, w której są realizowane,
- konflikty wynikające z prowadzonej działalności gospodarczej rolniczej i wydobywczej oraz wynikające z przeprowadzanych inwestycji budowlanych m.in. budowy nowych szlaków komunikacyjnych, linii energetycznych, zbiorników wodnych czy budownictwa w ujęciu ogólnym, wymagających prac ziemnych, zagrażające przede wszystkim zabytkom archeologicznym – ok. 68% stanowisk archeologicznych jest zagrożona w wyniku działalności rolniczej, tzw. głęboką orką, 1% w wyniku wydobywania kruszyw, 20% stanowisk – w wyniku działalności inwestycyjnej

Dodatkowo dostrzeżone zostało zagrożenie dla zachowania dziedzictwa niematerialnego objawiające się w zjawiskach związanych z globalizacją, migracjami, postępującymi procesami urbanizacji i industrializacji oraz zanikiem przekazu międzypokoleniowego lub nadmiernym ruchem turystycznym.

Ostatni fragment tekstu skupiający się na dziedzictwie kulturowym poświęcony został charakterystyce zróżnicowanych walorów krajobrazowych w poszczególnych częściach Wielkopolski z podziałem na użytkowanie terenu, rzeźbę terenu, elementy kulturowe oraz z podziałem na typy

krajobrazu występujące na obszarze województwa tj. zurbanizowany, leśny, wiejski, łąkowy i przekształcony.

W rozdziale IV planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego sformułowane zostały cele polityki przestrzennej obejmujące m.in. ochronę potencjału kulturowego i krajobrazu wraz z rozwojem konkurencyjnych form turystyki i rekreacji (punkt 4). Zgodnie z zapisami umieszczonymi w tym fragmencie planu potencjał kulturowy i charakterystyczny krajobraz Wielkopolski są bardzo ważnymi czynnikami rozwoju i wzrostu identyfikacji mieszkańców regionu w skali kraju i Europy, jak również odgrywają istotną rolę w kształtowaniu poczucia tożsamości narodowej i regionalnej.

Wszelkie działania podejmowane w tym obszarze będą wpływać zarówno na podniesienie jakości przestrzeni, jak i na poprawę warunków życia mieszkańców i wymierne korzyści społeczno-gospodarcze.

Dla realizacji celu polityki przestrzennej określone zostały w treści rozdziału następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa:

1. Wzmacnianie tożsamości narodowej i regionalnej poprzez wzmacnianie działań ochronnych w stosunku do wymagających bezwzględneho zachowania obiektów i obszarów o najwyższych walorach dla środowiska kulturowego i przyrodniczego takich jak:

- obiekty lub zespoły obiektów wraz z ich historycznym otoczeniem tj.: istniejących pomników historii, obiektów postulowanych do nadania im statusu pomnika historii, w tym m.in. zespół zamkowy i park w Gołuchowie, obiektów zlokalizowanych na trasie przebiegi Szlaku Piastowskiego, pomników zagłady, stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej oraz wpisanych do rejestru zabytków oraz innych charakterystycznych dla regionu obiektów zabytkowych,
- historyczne układy przestrzenne miast i wsi oraz inne założenia kompozycyjne wraz z nawarstwieniami kulturowymi tj.: układy urbanistyczne wpisane do rejestru, układy ruralistyczne wpisane do rejestru nadnoteckich wsi osadnictwa olęderskiego i fryderycjańskiego, zespoły zabudowy, osiedla mieszkaniowe i przestrzenie o krajobrazie komponowanym miejscowości,
- obszary o wysokich wartościach kulturowych i krajobrazowych tj.: istniejące parki kulturowe, obszary postulowane do utworzenia na ich terenie parków kulturowych lub archeologicznych parków kulturowych związanych z osadnictwem tradycyjnym, związanych z kulturą i tradycją religijną, w tym z działalnością zakonów, związanych z działalnością sławnych rodów (m.in. Gołuchowski Park Kulturowy Księżąt Czartostyskich), związanych z kształtowaniem się przestrzeni miast i ich otoczenia, związanych z zabytkami archeologicznymi, obszary o wysokich wartościach kulturowych i historycznych proponowanych do wpisania na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO („Szlak Piastowski”, „Pradolina Noteci”) obszar o wysokich wartościach historyczno-symbolicznych związanych z kształtowaniem kultury i wspólnoty europejskiej proponowanych do przyznania Znaku Dziedzictwa Europejskiego (Wzgórze Lecha w Gnieźnie), obszary o najatrakcyjniejszym krajobrazie,
- obszary o zachowanych wartościach kultury ludowej grup regionalnych tj.: Bambrów, Biskupian, Chazarów, Pałuczan, Tośtoków (wartości materialne i niematerialne)
- zjawiska niematerialnego dziedzictwa kulturowego tj.: tradycyjny obrzęd weselny z Szamotuł i okolic oraz tradycje dudziarskie w Wielkopolsce.

2. Rozwój zróżnicowanych form turystyki i rekreacji poprzez promocję oraz inwestycję w rozwój szlaków turystycznych wyznaczanych na najbardziej atrakcyjnych terenach z punktu widzenia walorów kulturalnych i przyrodniczych

Dla realizacji dwóch powyższych kierunków zagospodarowania przestrzennego określonych został szereg działań szczegółowo opisanych na stronach 99-105 planu zagospodarowania województwa wielkopolskiego, z których część dotyczy zlokalizowanego na terenie gminy Gołuchów założenia rezydencjonalnego w Gołuchowie, a także zlokalizowanego na jego terenie oddziału Muzeum Narodowego w Poznaniu oraz Ośrodka Kultury Leśnej będących instytucjami kultury o znaczeniu ponadregionalnym.

Rozdział V planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego poświęcony został terytorializacji polityki rozwoju, w ramach którego obszar Wielkopolski został podzielony na poszczególne obszary funkcjonalne. Wśród pozostałych obszarów interwencji (punkt 4) wskazane zostały również obszary ochrony krajobrazów kulturowych (podpunkt 4.7). W granice obszaru ochrony krajobrazu kulturowego zostały włączone gminy, w obrębie których znajdują się:

- a) obszary, na których zachowały się obiekty lub obszary o specyficznych i charakterystycznych cechach dla miejscowej tradycji budowlanej, osadniczej i gospodarczej:
 - obszar delegowany, ze względu na szczególne wartości przyrodniczo – kulturowe, do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO – Pradolina Noteci oraz Szlak Piastowski,
 - obiekt wpisany na Listę Dziedzictwa Europejskiego i obiekt proponowany do przyznania Znak Dziedzictwa Europejskiego – wzgórze Lecha w Gnieźnie,
 - obiekty objęte ochroną jako pomniki historii oraz obiekty proponowane do objęcia tą formą ochrony,
 - Pomnik Zagłady – Muzeum Martyrologiczne – Obóz w Chełmnie nad Nerem,
 - obiekty ujęte w Czerwonej Księdze Krajobrazów Polski,
 - obszary istniejących parków kulturowych i obszarów cennych kulturowo, na których proponuje się utworzenie parków kulturowych i archeologicznych parków kulturowych, w tym m.in. obszary, na których zachowały się zabytki osadnictwa tradycyjnego, w tym osadnictwa olęderskiego skupionego i rozproszonego, osadnictwa fryderycjańskiego, obszary związane z działalnością, zakonów czy sławnych rodów, kształtowaniem się przestrzeni miast, obszary tradycji religijnych oraz parki narodowe i krajobrazowe wyróżniające się wyjątkowymi walorami kulturowymi,
 - historyczne układy przestrzenne (rejestr zabytków),
- b) obszary, na terenie których przebiegają szlaki kulturowe o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym. Na terenie Wielkopolski szlakami o znaczeniu międzynarodowym są: Droga św. Jakuba, Europejski Szlak Cysterski, Europejski Szlak Romański; szlakami o znaczeniu krajowym: unikatowy w skali kraju Szlak Piastowski oraz Szlak Bursztynowy; szlakami o znaczeniu regionalnym: trakt Królewsko – Cesarski, Trasa Kórnicka, Wielkopolski Szlak Wiatraczny, Szlak Kościołów Drewnianych wokół Puszczy Zielonki oraz Podziemna Trasa Turystyczna Kopalni Soli w Kłodawie,
- c) obszary występowania cech charakterystycznych dla grup regionalnych

W dalszej kolejności został określony zasięg przestrzenny obszaru ochrony krajobrazu kulturowego, w którym znalazły się gminy, na terenie których znajdują się wyżej wymienione obiekty i obszary cenne kulturowo. Ze względu na specyfikę przedmiotów ochrony wyznaczony obszar dzieli się na cztery podtypy:

- a) gminy, w granicach których zlokalizowane są obiekty o najwyższych wartościach, w tym: pomniki historii istniejące i proponowane, obiekt proponowany do ujęcia jako Znak Dziedzictwa Europejskiego, obiekty ujęte w Czerwonej Księdze Krajobrazów Polski, obiekty znajdujące się na przebiegu szlaków kulturowych (związanych tematycznie ze szlakiem), obiekty znajdujące się na przebiegu szlaku delegowanego do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO;
- b) gminy, w granicach których znajdują się historyczne układy przestrzenne miast i wsi, w tym: układy przestrzenne objęte ochroną jako Pomnik Historii oraz proponowane do objęcia tą formą ochrony, układy przestrzenne ujęte w rejestrze zabytków, obszary cenne kulturowo związane z kształtowaniem się przestrzeni miast, które proponuje się do objęcia ochroną w formie parków kulturowych;
- c) gminy, w granicach których występują obszary cenne kulturowo, w tym: istniejące parki kulturowe, obszary cenne kulturowo, na których proponuje się utworzenie parków kulturowych i archeologicznych parków kulturowych, obszar delegowany do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, obszary ujęte w Czerwonej księdze Krajobrazów Polski, park narodowy i parki krajobrazowe o wyjątkowych walorach kulturowych, obszary na których zachowały się materialne i niematerialne cechy charakterystyczne dla grup regionalnych;
- d) gminy, w granicach których przebiegają szlaki kulturowe o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym

Wśród wyżej wymienionych podtypów wielokrotnie wskazano gminę Gołuchów jako gminę zaliczoną do obszaru ochrony krajobrazu kulturowego ze względu na zlokalizowane w jej obrębie – istotne w województwie wielkopolskim – obiekty zabytkowe oraz instytucje kultury o znaczeniu ponadregionalnym. Ponadto obszar całej gminy Gołuchów został włączony do miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka regionalnego – Aglomeracja Kalisko-Ostrowska, w ramach którego określone zostały zasady zagospodarowania przestrzennego w zakresie ochrony i efektywnego wykorzystania potencjału kulturowego wśród których następujące zapisy można odnieść bezpośrednio do terenu gminy Gołuchów:

- podnoszenie rangi ochrony najcenniejszych zabytków – uznanie za pomniki historii (m.in. zespół zamkowy i park w Gołuchowie), oraz obejmowanie ochroną prawną obszarów cennych kulturowo, o wysokich wartościach kulturowych i historycznych w formie parków kulturowych (m.in. Gołuchowski PK Książąt Czartoryskich);
- określanie przeznaczenia, parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów z uwzględnieniem ochrony obszarów o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych wraz z elementami specyficznymi dla kultury regionu,
- wyznaczanie i określanie zasad ochrony otoczenia obiektów wartościowych oraz charakterystycznych elementów struktury krajobrazu: osi widokowych, dominant przestrzennych i panoram miejscowości, w tym pozostawienie obszarów niezainwestowanych, w celu zachowania ekspozycji widokowej na obiekty cenne, charakterystyczne dla krajobrazu kulturowego oraz ograniczanie lokalizowania naziemnych elementów wysokościowych infrastruktury technicznej w strefach ekspozycji widokowej;
- wykorzystania i wzmacniania potencjału społeczno-gospodarczego w ramach rozwoju nowych funkcji mających na celu dostosowanie struktury przestrzennej do potrzeb rozwoju infrastruktury usług wyższego rzędu – instytucje kultury (m.in. Gołuchów).

Fragment załącznika graficznego 1.4 „Kultura, Turystyka i Rekreacja” obejmujący obszar gminy Gołuchów.

Fragment załącznika graficznego 1.4 „Kultura, Turystyka i Rekreacja” – legenda.

3.2.3.**PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO NA LATA 2021-2024**

Wojewódzki program opieki nad zabytkami sporządzany jest na okres 4 lat przez zarząd województwa. Program przyjmowany jest do realizacji przez sejmik wojewódzki po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Z realizacji wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami zarząd województwa sporządza, co 2 lata sprawozdanie przedstawiane sejmikowi województwa. Jednocześnie sprawozdanie takie jest przekazywane Generalnemu Konserwatorowi Zabytków i właściwemu wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w celu jego wykorzystania przy opracowywaniu, aktualizacji i realizacji krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Program opieki nad zabytkami województwa wielkopolskiego realizowany jest w oparciu o cele określone w art. 87 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami jednak jego podstawowymi zadaniami – zgodnie z zapisami zawartymi w treści dokumentu – przyjętymi przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego jest zapewnienie prawidłowego stanu zachowania obiektom zabytkowym: nieruchomym, ruchomym i archeologicznym, znajdującym się w jego władaniu.

Aktualnie obowiązujący Program Opieki nad Zabytkami Województwa Wielkopolskiego na lata 2021-2024 przyjęty został Uchwałą Nr XXXVII/714/21 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 20 grudnia 2021 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego 2021, poz. 58)

Na terenie gminy Gołuchów nie występuje zabytek wpisany do rejestru stanowiący własność województwa wielkopolskiego.

3.2.4.**INNE DOKUMENTY ZWIĄZANE Z TEMATYKĄ WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO****SZLAKI ROWEROWE O ZASIĘGU WOJEWÓDZKIM**

L.P.	TRASA	DŁUGOŚĆ (w km)	OPIS TRASY
	Transwielkopolska Trasa Rowerowa – Odcinek Południowy		Poznań – Tulce – Komorniki – Krzyżowniki – Zimin – Kromolice – Januszewo – Jarosławiec – Środa Wielkopolska – Olszewo – Szlachcin – Brzezie – Winna Góra – Miłosław – Bugaj – Kozubie – Mikuszewo – Chlebowo – Pogorzelnica – Śmietów – Łysa Góra – Żerków – Pawłowice – Stęgosz – Radlin – Wilkowyja – Jarocin – Wola Książęca – Twardów – Kurcew – Korzkwy – Pleszew – Lenartowice – Zawidowice – Brzezie – Pleszówka – Tursko – Gołuchów – Jedlec – Macew –

2.	(TTR-S) (oznakowanie zielone) <i>Element Wielkopolskiego Systemu</i> <i>Szlaków Rowerowych</i>	281,6	Popówek – Dojutrów – Pruszków – Kalisz – Trkusów – Droszew – Kurów – Kościuszków – Ociąż – Fabianów – Kwiatków – Lewków – Kołatajew – Ostrów Wielkopolski – Wysocko Małe – Przygodzice – Janków Przygodzki – Trzcieliny – Dębica – Kocięba – Rezerwat Wydymacz – Antonin – Śledzianów – Ostrzeszów – przełęcz pod Bałczyną – Paszynów – Zmyślona Parzynowska – Kobyła Góra – Zmyślona Parzynowska – Marcinki – Utrata – Tabor Mały – Lipnik – Bralin – Mnichowice – Nosale – Grębanin – Mroczeń – Laski – Kuźnica Słupska – Łęka Opatowska – Raków – Siemianice
----	---	-------	---

SZLAKI PIESZE O ZASIĘGU WOJEWÓDZKIM

L.P.	TRASA	DŁUGOŚĆ (w km)	OPIS TRASY
5.	Jarocin – Pleszew – Gołuchów – Kępno – Gola Oznakowanie żółte	198,8	Jarocin – Stefanów – Galewo – Dobrzyca – Lutynia – Suchorzewo – Pleszew – Zawady – Tursko – Gołuchów – Szkudła – Kucharki – Sobótka – Górzno – Szczury – Słaborowice – Lewków – Czekanów – Bagatela – Wtórek – Sadowie – Wysocko Wielkie – Chynowa – Kotłów – Mikstat – Komorów – Przedborów – Siedlików – Ostrzeszów – Mikorzyn – Domanin – Kępno – Grębanin – Laski – Janówka – Siemianice – Bolesławiec – Gola
13.	Gołuchów – Żerków – Śmiełów – Ruda Komorska – Pyzdry – Białobrzegi – Łądek Oznakowanie czerwone	93,1	Gołuchów – Tursko – Bogusławice – Rokutów – Grodzisko – Broniszewice – Żbiki – Żegocin – Wieczyn – Grab – Prusinowo – Miniszewo – Żółków – Łysa Góra (161 m) – Śmiełów – Antonin – Komorze – Ruda Komorska – Modlnica – Pyzdry – Białobrzegi – Wrąbczynek – Łądek – Łądek
20.	Kalisz – Kuchary – Gołuchów Oznakowanie niebieskie	18,8	Kalisz – Kościelna Wieś – Kuchary – Gołuchów zamek

4.**UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO****4.1.****RELACJE GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI Z DOKUMENTAMI WYKONANYMI NA POZIOMIE GMINY GOŁUCHÓW****4.1.1.****STUDIUM UWARUNKOWAŃ I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

Obowiązkowym i wymaganym prawem dokumentem dotyczącym zagadnień związanych z kształtowaniem polityki przestrzennej dla każdej gminy jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Jest to dokument o dużym stopniu ogólności, lecz wyznaczający podstawowe kierunki rozwoju w przyszłym zagospodarowywaniu terenu gminy i szczególnie istotny w kontekście uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Aktualnie obowiązującym tego typu dokumentem na terenie gminy Gołuchów jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gołuchów według ostatniej zmiany opracowanej w latach 2007 – 2011 przez Pracownię Dokumentacji Ekologicznych z siedzibą przy ul. Głogowskiej 129/59 w Poznaniu w zespole autorskim pod kierownictwem mgr Marii Mielcarek (projekt prowadzący) w składzie: mgr Jacek Cielewicz (projektant) i mgr Krzysztof Gała (projektant).

Podstawę dla ww. zmiany stanowiło studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gołuchów przyjęte w drodze uchwały Nr VIII/69/99 Rady Gminy Gołuchów z dnia 9 czerwca 1999 r. wykonane przez Pracownię Dokumentacji Ekologicznych z siedzibą przy ul. Głogowskiej 129/59 w Poznaniu w zespole autorskim pod kierownictwem mgr Marii Mielcarek (projekt prowadzący) w składzie: mgr Jacek Cielewicz (projektant), inż. Stefan Dutkowiak (projektant), mgr inż. Roman Łysawka (projektant), mgr inż. arch. Iwona Stachowska (projektant), mgr inż. arch. Andrzej Stachowski (projektant), dr Zbigniew Złętkowiak (projektant).

Aktualnie obowiązująca zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gołuchów została zatwierdzona uchwałą Nr XXX/277/2021 Rady Gminy Gołuchów z dnia 4 listopada 2021 r.

W treści ww. dokumentu umieszczone zostały następujące zapisy związane z zabytkowymi obszarami i obiektami stanowiącymi materialne dziedzictwo kulturowe gminy Gołuchów.

IV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW (str. 36-41)

W treści rozdziału pokrótce scharakteryzowane zostały zabytki zlokalizowane na terenie gminy Gołuchów, które skategoryzowane zostały w trzech podstawowych grupach tj. zabytki architektury sakralnej zarówno murowane jak i drewniane, obiekty współtworzące zespoły rezydencjonalne (dwory, pałace, parki) oraz zabytki budownictwa folwarcznego i związane z produkcją rolną. Ponadto podano ogólną liczbę zabytków ujętych w gminnej ewidencji (295 obiektów) oraz wymieniono poszczególne zabytki wpisane indywidualnie do rejestru zabytków (23 obiekty)

IV. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ (str. 120-126)

Zasoby dziedzictwa kulturowego są trwałym elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej, a także krajobrazu rozpatrywanego kompleksowo z innymi komponentami zagospodarowania przestrzennego gminy.

W studium ustala się zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im trwałości przy realizacji inwestycji, a także wytyczne określania tych zasad w planach miejscowych, wynikające z potrzeb ochrony zabytków.

Zawarte w Studium zasady ochrony i kształtowania środowiska kulturowego będą wykorzystane do prowadzenia polityki promocyjnej i ofertowej na rzecz rozwoju gminy. Bez względu na stan zachowania, ochronie i opiece podlegają wszystkie obiekty ujęte w rejestrze zabytków (wykaz w cz. I studium – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego – rozdział IV Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków). Dla pozostałych obiektów wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków opieka winna być zapewniona, zgodnie z art. 7 pkt 4 *ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* poprzez ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Ochrona obiektów zabytkowych polega na:

- zachowaniu oryginalnej sylwetki i wyglądu budynku oraz technologii i materiałów, z jakich został wykonany (elewacje, pokrycie dachów, wielkość, kształt i proporcje otworów okiennych i drzwiowych, stolarka okienna i drzwiowa, farby mineralne, tynk mineralny, itp.) oraz dostosowaniu kolorystyki obiektu do charakteru budynku, jego detalu architektonicznego, a także kontekstu kolorystycznego miejsca;
- utrzymaniu lub odtworzeniu pierwotnego układu wewnątrz budynków wpisanych do rejestru zabytków oraz wyposażenia i dekoracji wnętrz;
- utrzymaniu lub odtworzeniu pierwotnego układu dróg i ścieżek zespołów parkowych i cmentarzy wraz z zabytkowym drzewostanem, alejami, stawami i innymi elementami wchodzącymi w ich skład (np. mała architektura, ogrodzenie, bramy);
- utrzymaniu lub odtworzeniu pierwotnego układu komunikacyjnego zabytkowych zespołów folwarcznych z zachowaniem charakterystycznego, historycznego układu zabudowy i wyglądu charakterystycznych budynków wraz z ogrodzeniem i bramami;
- prawidłowej eksploatacji obiektu czy zespołu w krajobrazie (ochrona osi widokowych z reprezentatywnych punktów: dróg, punktów wysokościowych, punktów widokowych, itp.) jako dominanty czy zamknięcia osi widokowej;
- ochronie otoczenia obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Wszelkie prace remontowo-budowlane oraz konserwatorskie prowadzone przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków oraz prace elewacyjne przy budynkach ujętych w ewidencji zabytków (także wymiana pokrycia dachowego, malowanie elewacji, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej), jak również prace podejmowane na terenie zabytkowych parków (wycinki, nowe nasadzenia, prace pielęgnacyjno-porządkowe, podziały geodezyjne, lokalizacje nowych budynków, ogrodzenia) oraz prace na terenie zabytkowych cmentarzy winny być konsultowane z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Poznaniu i poprzedzone zezwoleniem.

W szczególności przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków wymagane jest pozwolenie konserwatorskie w przypadku:

- 1) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych,

- 2) wykonywania robót budowlanych w otoczeniu zabytku,
- 3) prowadzenia badań konserwatorskich i architektonicznych zabytku,
- 4) przemieszczania zabytku,
- 5) trwałego przeniesienia zabytku ruchomego wpisanego do rejestru, z naruszeniem
- 6) ustalonego tradycję wystroju wnętrza, w którym zabytek ten się znajduje,
- 7) dokonywania podziału geodezyjnego zabytku nieruchomego,
- 8) zmiany przeznaczenia zabytku lub sposobu korzystania z tego zabytku,
- 9) umieszczania na zabytku urządzeń technicznych, tablic, reklam oraz napisów, z wyłączeniem znaków informujących o tym, że zabytek podlega ochronie po uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków;
- 10) podejmowania innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru.

W przypadku obiektów wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków, ochroną należy zapewnić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego poprzez wprowadzenie takich ustaleń jak:

- 1) obowiązek opiniowania z właściwymi służbami konserwatorskimi działań inwestycyjnych w zakresie prowadzenia prac ziemnych, przebudowy, rozbudowy, a także ewentualnej zmiany funkcji obiektów,
- 2) obowiązek konserwacji zachowanych elementów układu przestrzennego, odtworzenie zniszczonych elementów zespołu, zaznaczenie śladów nieistniejących fragmentów historycznej kompozycji przestrzennej,
- 3) w przypadku inwestycji, dopuszczenie lokalizacji wyłącznie takich form, które stanowi rozszerzenie lub uzupełnienie już istniejących form historycznych obiektu,
- 4) utrzymanie istniejących podziałów nieruchomości,
- 5) nakaz modernizacji obiektów o wartościach kulturowych z dostosowaniem do historycznej wartości obiektów,
- 6) obowiązek zachowania historycznego układu przestrzennego w zakresie rozplanowania dróg, placów, linii zabudowy, kompozycji wnętrz urbanistycznych i kompozycji zieleni oraz dotyczących poszczególnych elementów tego układu: historycznych nawierzchni dróg, cieków i zbiorników wodnych, instalacji wodnych i innych historycznych obiektów
- 7) technicznych,
- 8) zachowanie zabudowy zabytkowej i wartościowej historycznie,
- 9) zachowanie proporcji wysokościowych, kształtujących sylwetkę całego układu urbanistycznego lub zespołu budowlanego oraz jego fragmentów,
- 10) uwzględnienie historycznej kompozycji urbanistycznej i architektonicznej w zakresie sytuowania obiektów, linii zabudowy, wielkości powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki, gabarytów i wysokości budynków oraz formy architektonicznej przy lokalizacji nowej zabudowy,
- 11) nakaz zachowania, konserwacji i rewaloryzacji elementów zagospodarowania założeń zieleni,
- 12) zakaz wprowadzania nowych elementów programu użytkowego powodujących przekształcenie struktury przestrzennej, parcelację, bądź pomniejszenie zasięgu terytorialnego parków zabytkowych i wiejskich jak wewnętrzne ogrodzenia, parkingi, itp.,
- 13) obowiązek ochrony krajobrazu naturalnego związanego przestrzennie z historycznym układem.

Liczne na terenie gminy dwory i pałace wraz z założeniami folwarcznymi powinny mieć przede wszystkim właściciele i pełnić określone funkcje, które pozwoliłyby ich gospodarzom na odpowiednie utrzymanie zasobów (np. szeroko rozumiana turystyka i rekreacja, funkcje hotelowe, a także ośrodki lecznicze lub rehabilitacyjne). Jeżeli w istniejących zabytkowych zasobach (jak kuźnie, stajnie, powozownie, młyny, wiatraki-koźlaki, pofolwarczne stodoły, spichlerze, owczarnie, obory, kurniki), utrwalona jest funkcja rolnicza czy produkcyjna, winna być ona realizowana bez naruszania w

szczegółowości bryły budynków, kształtu dachu, elewacji oraz przy zachowaniu historycznej kompozycji przestrzennej.

Obok troski o same obiekty zabytkowe należy zawsze pamiętać o ochronie ich otoczenia. Zabytkowe parki, tereny pofolwarczne nie powinny podlegać podziałom i zabudowie.

Wskazane jest więc wyznaczanie na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w zależności od rodzaju i wartości istniejących walorów, stref ochrony konserwatorskiej:

E - ekspozycji,

K - atrakcyjnych powiązań przyrodniczo-kulturowych w krajobrazie,

W - zidentyfikowanych, ważniejszych stanowisk archeologicznych.

W studium określono tylko, z uwagi na skalę mapy, strefę ekspozycji widokowej i atrakcyjnych powiązań przyrodniczo-kulturowych w krajobrazie dla zabytkowego założenia zamkowo-parkowego w Gołuchowie.

Na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego każdorazowo winno się uwzględniać ww. strefę oraz wyznaczać podobne strefy w razie potrzeby lub możliwości dla innych założeń podworskich i parkowych.

Strefy te w znaczeniu art. 3 pkt 15 *ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* można traktować jako otoczenie zabytku i wystąpić do organu ochrony zabytków o wpis do ewidencji zabytków lub wprowadzić ochronę poprzez ustalenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. W szczególności strefy te winny być wolne od zabudowy oraz wolne od lokalizacji takich budowli wysokościowych jak np. siłownie wiatrowe czy maszty telefonii komórkowej. W przypadku ewentualnej lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej należy zastosować takie rozwiązanie konstrukcyjno-architektoniczne, które maskowałoby ich inżynierski, techniczny charakter i które harmonijnie mogłyby się wpisać w krajobraz.

Wiele obiektów spełnia też warunki, aby dla wzmocnienia ich rangi kulturowej i historycznej zostały wpisane do rejestru zabytków.

Kwalifikują się tu następujące budynki i budowle:

- w Borczysku: dwór,
- w Gołuchowie: tzw. dworek administracyjny (nowy), stajnia folwarczna, dwie obory folwarczne, tzw. pasieka, dawna stajnia i dawny kurnik na tzw. Dybulu, młyn zbożowy i dom młynarza, część cmentarza,
- w Karsach: założenie dworsko-parkowo-folwarczne,
- w Kościelnej Wsi: dwór,
- w Krzywosądowie: zespół dworsko-parkowo-folwarczny, wiatrak – koźlak,
- w Podborku: dwór i park,
- w Tursku: cmentarz przykościelny i „stary” cmentarz, zespół parkowo-folwarczny,
- wiatrak-koźlak,
- we Wszolowie: dwór i park.

Szczegółowe wykorzystanie materiałów w zakresie ochrony dóbr kultury i krajobrazu nastąpią podczas opracowania planów miejscowych na danym obszarze.

Szczególnie atrakcyjne kulturowo zabytki archeologiczne koncentrują się wzdłuż dolin rzecznych. Tam istnieje też największa liczba obszarów eksploracji archeologicznej.

W zagospodarowaniu przestrzennym uwzględniać należy ten fakt, poprzez zachowanie ochronnej strefy konserwatorskiej, a także popularyzować wiedzę o przeszłości ziemi gołuchowskiej i o znajdujących się tam stanowiskach archeologicznych. Tereny te należy traktować jako strefy ścisłej ochrony walorów kulturowych. Bogaty materiał archeologiczny skłania do przeprowadzenia dalszych badań weryfikacyjno-sondazowych dla bardziej szczegółowego rozpoznania stanu zachowania i

wartości kulturowej osadnictwa pradziejowego i średniowiecznego. Pozwoli to w przyszłości na zaklasyfikowanie niektórych stanowisk do rejestru zabytków i wpisu do rejestru zabytków.

Zasięg poszczególnych stanowisk wyznaczony na mapach na podstawie badań powierzchniowych może nie odpowiadać dokładnie zasięgowi występowania pozostałości pradziejowego osadnictwa pod ziemią. Dlatego należy traktować te obszary orientacyjnie, może bowiem okazać się, że obiekty archeologiczne zalegają także w sąsiedztwie wyznaczonego na podstawie obserwacji powierzchniowych zasięgu stanowiska. Stąd, w przypadku koncentracji stanowisk na danym obszarze, zaleca się operowanie pojęciem strefy intensywnego występowania stanowisk archeologicznych. Biorąc pod uwagę powyższe, nakłada się na inwestora obowiązek, podczas prowadzenia prac ziemnych na obszarze występowania stanowisk archeologicznych oraz w strefie ich ochrony, badań archeologicznych. W związku z tym, w planach zagospodarowania przestrzennego, dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego, winno się znaleźć ustalenie o nakazie prowadzenia badań archeologicznych i nadzoru konserwatorskiego podczas inwestycji związanych z zagospodarowaniem i zabudową, a wymagających prac ziemnych w zakresie uzgodnionym pozwoleniem odpowiednich służb ochrony zabytków, na etapie robót budowlanych przy obiekcie, po uzyskaniu pozwolenia na budowę.

W przypadku grodzisk – stanowisk o własnej formie terenowej, oraz w przypadku stanowisk wpisanych do rejestru zabytków, konserwator nie wyraża zgody na zabudowę, inwestycje ziemne oraz wszelkie formy naruszania substancji zabytkowej.

Wśród stanowisk archeologicznych wytypowane zostały takie, które powinny być wpisane do rejestru zabytków:

- Bogusławice stan. 5, ob. AZP 63-37/70, stan. 2, ob. AZP 63-37/73,
- Czechel, stan. 22, ob. AZP 66-37/28,
- Czerminiek, stan. 15, ob. AZP 65-37/64, stan. 17, ob. AZP 65-37/66,
- Karsy, stan. 11, ob. AZP 65-37/26, stan. 3, ob. AZP 65-37/12, stan. 5, ob. AZP 65-37/13, stan. 25, ob. AZP 65-37/116,
- Kościelna Wieś, stan. 7, ob. AZP 66-38/49, stan. 10, ob. AZP 66-38/95, stan. 11, ob. AZP 66-38/96, stan. 12, ob. AZP 66-38/97,
- Kucharki, stan. 8, ob. AZP 65-37/23, stan. 2, ob. AZP 65-37/8, stan. 20, ob. AZP 65-37/111,
- Kuchary, stan. 3, ob. AZP 65-38/8, stan. 1, ob. AZP 65-38/9,
- Kuchary-Podlesie, stan. 4, ob. AZP 65-38/19,
- Macew, stan. 4, ob. AZP 65-38/37, stan. 5, ob. AZP 65-38/5, stan. 1, ob. AZP 65-38/6,
- Szkudła, stan. 11, ob. AZP 65-37/41, stan. 7, ob. AZP 65-37/36.

Są to interesujące ze względu na usytuowanie i zachowanie materiału, stanowiska osad pradziejowych i wczesnośredniowiecznych, cenne pod względem poznawczym dla problematyki prahistorycznego osadnictwa.

Kierunki rozwoju przestrzennego poszczególnych wsi wymagają każdorazowo wnikliwej oceny pod kątem przewidywanych konsekwencji, jakie powodują w środowisku kulturowym i krajobrazie gminy.

W planowanym zagospodarowaniu należy również uwzględnić:

- miejscowe tradycje budowania, formy i wystroju architektonicznych obiektów,
- utrzymanie, eksponowanie i uzupełnianie obiektów małej architektury jak przydrożne krzyże, kapliczki, figury.

4.1.2.

MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego działki nr 978/4 położonej w Kościelnej Wsi ” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr XX/164/2000 z dnia 7 listopada 2000 r. Plan nie zawiera żadnych ustaleń dotyczących dziedzictwa kulturowego.
2.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego działki nr 245/5 oraz działki nr 237/9 w części dotyczącej gazociągu wysokiego ciśnienia DN 100 doprowadzającego gaz do stacji redukcyjnej , położonych w Tursku, gm. Gołuchów” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr XXV/209/2001 z dnia 26 czerwca 2001 r. Plan nie zawiera żadnych ustaleń dotyczących dziedzictwa kulturowego.
3.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego działek nr 42 i 43 położonych w Jedlcu gmina Gołuchów” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr XXVI/219/2001 z dnia 28 sierpnia 2001 r. Plan nie zawiera żadnych ustaleń dotyczących dziedzictwa kulturowego.
4.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w granicach działek nr 28, 29/2, 30, 31, 32, 33, 34, 35/1, 35/2, 36/2, 36/3, 36/4, 37 (a, b, c, d, e, f,), 38 ark. 1 obręb Krzywosądów” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr V/33/2003 z dnia 23 marca 2003 r. Plan zawiera następujące ustalenia dotyczące dziedzictwa kulturowego w części tekstowej: § 8 ust. 4 pkt 16 Wszelkie prace budowlane prowadzone przy zabytkowym wiatraku, znajdującym się na terenie 5AG/U, wymagają uzgodnienia z właściwym organem ochrony zabytków.
5.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ‘Elektrownie Wiatrowe Krzywosądów – Szkudła’ dla terenu położonego we wsiach Krzywosądów i Szkudła” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr XI/72/2003 z dnia 29 sierpnia 2003 r. Plan zawiera następujące ustalenia dotyczące dziedzictwa kulturowego w części tekstowej: § 9 pkt 2 Wszelkie roboty ziemne związane z lokalizacją elektrowni wiatrowych wymagają uzgodnienia z właściwym organem ochrony zabytków.
6.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Kościelna Wieś w rejonie ul. Poligonowej” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr XXIX/192/2005 z dnia 8 marca 2005 r. Plan zawiera następujące ustalenia dotyczące dziedzictwa kulturowego w części tekstowej: § 30 Ustala się obowiązek uzgodnienia z właściwą służbą ochrony zabytków wszelkich planowanych robót ziemnych związanych ze zmianą przeznaczenia i zagospodarowania terenu w trybie określonym w przepisach szczególnych i odrębnych.

	Ustala się obowiązek zachowania dwóch budowli wojskowych (pozostałości z czasów II Wojny Światowej) znajdujących się na terenach oznaczonych na rysunku planu symbolami „1ZP” i „7KD”.
	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Kościelna Wieś” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr V/42/2007 z dnia 26 marca 2007 r.
7.	<u>Plan zawiera ustalenia dotyczące dziedzictwa kulturowego w części rysunkowej :</u> Na rysunku planu oraz w legendzie wyznaczono: - strefę ochrony konserwatorskiej wokół kurhanu; - strefę ochrony konserwatorskiej cmentarza parafialnego; - strefę ochrony konserwatorskiej „A”; - strefę ochrony konserwatorskiej „B”; - strefę ochrony archeologicznej „OW” Ponadto na rysunku planu oznaczono: - obiekty wpisane do rejestru zabytków; - obiekty objęte ochroną konserwatorską - kurhan <u>Plan zawiera następujące ustalenia dotyczące dziedzictwa kulturowego w części tekstowej:</u> § 10 1. Plan uwzględniając wartości dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury obejmuje ochroną konserwatorską następujące obiekty architektoniczne i obszary o udokumentowanych wartościach kulturowych: 1) obiekty architektoniczne wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków; 2) obiekty architektoniczne o udokumentowanych wartościach kulturowych (wpisane do ewidencji WKZ); 3) układ przestrzenny zabytkowego kościoła, plebani, cmentarza przy kościele, objęty strefą ochrony konserwatorskiej „A”; 4) układ przestrzenny pałacu, parku i dawnego folwarku o szczególnych walorach kompozycyjnych, objęty strefą ochrony konserwatorskiej „B”; 5) strefa konserwatorskiej ochrony archeologicznej „OW”, w tym podstrefa obejmująca pole bitwy z 1706 r.; 6) strefa konserwatorskiej ochrony archeologicznej wokół kurhanu; 7) układ przestrzenny wraz z elementami architektonicznymi cmentarza objęty strefą ochrony konserwatorskiej. 2. Plan obejmuje ochroną konserwatorską obiekt architektoniczny – kościół parafialny Św. Wawrzyńca - wpisany do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków pod nr L.Rej. 60, pozycja rejestru 541. Zakres wszystkich projektów i prac przy: remoncie, zmianie sposobu użytkowania, aranżacji wnętrz oraz w zagospodarowaniu działki kościoła i dawnego cmentarza oraz plebanii należy każdorazowo uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków przed wydaniem pozwolenia na budowę. 3. Plan obejmuje ochroną konserwatorską następujące obiekty architektoniczne o udokumentowanych wartościach historycznych: 1) plebania przy kościele murowana z końca XIX w.; 2) brama wejściowa na teren cmentarza przy kościele, murowana; 3) dzwonnica murowana; 4) pałac murowany z lat 20-tych XX w. (obecnie budynek administracyjny Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian);

	5) czworaki dworskie – domy nr 127-131 i nr 108 z końca XIX w.; 6) spichlerz dworski murowany z 4 ćw. XIX w.; 7) zespół dworski - obora i stodoła z XIX w.; 8) park dworski z XIX w.; 9) domy na terenie wsi: - dom nr 119 – drewniany 4 ćw. XIX w.; - dom osadników niemieckich z 1942-3 r. (obok domu nr 144); - dom nr 158 – drewniany 4 ćw. XIX w.; - dom nr 287 – drewniany (otynkowany) 4 ćw. XIX w.; - dom nr 291 – drewniany 1934-5 r.; - dom nr 292 – drewniany 1925 r.; - dom nr 70 – drewniany pocz. XX w.; - dom nr 123 – drewniany pocz. XX w.; - dom nr 217 – drewniany ok. 1920 r.; - dom, obecnie poczta – murowany ok. 1930 r. 4. Prace zewnętrzne w budynkach, wymienionych w ust 5, podlegają uzgodnieniu z WKZ w zakresie: 1) rozbiorczy, z zakazem ich wyburzania w określonych przez WKZ, przypadkach; 2) rozbudowy, przebudowy i remontów bryły i elewacji budynków z obowiązkiem uzgodnienia wszelkich zmian w zewnętrznej strukturze budynków. 5. Przed dokonaniem ewentualnych wyburzeń obiektów o wartościach kulturowych, określonych w ust. 3, obowiązuje, w określonych przez WKZ przypadkach wykonanie dokumentacji inwentaryzacyjnej. 6. W granicach ścisłej ochrony konserwatorskiej, której zakres określa strefa „A”, plan ustala: 1) w przypadku realizacji nowych obiektów kubaturowych, przebudowy lub rozbudowy budynków istniejących, obowiązek dostosowania architektury budynków, w tym detalu architektonicznego i tradycyjnych materiałów wykończeniowych do istniejącej zabudowy o wartościach historycznych; 2) wszystkie projekty budowlane budynków i projekty zagospodarowania terenu a także zmiana sposobu użytkowania i zgłoszenie prac budowlanych, na terenie obszaru opracowania - objętego ścisłą strefą ochrony konserwatorskiej „A”, wymaga każdorazowo, przed wydaniem pozwolenia na budowę lub innej decyzji administracyjnej, uzgodnienia z WKZ; 3) wszelkie prace związane z nowymi nasadzeniami zieleni i z pielęgnacją (wycinką) istniejącego drzewostanu, należy uzgadniać z WKZ; 4) zakaz budowy masztów telefonii komórkowej i reklam wielkoformatowych; 5) zakaz budowy ogrodzeń z przęsłami z prefabrykatów betonowych. 7. W granicach ścisłej ochrony konserwatorskiej, której zakres określa strefa „B”, plan ustala: 1) zakaz realizacji nowych obiektów kubaturowych; 2) w przypadku przebudowy lub rozbudowy budynków istniejących, obowiązek dostosowania architektury budynków, w tym detalu architektonicznego i tradycyjnych materiałów wykończeniowych do istniejącej zabudowy o wartościach historycznych z uwzględnieniem zakresu przekształceń wynikających z przepisów odrębnych; 3) zakres i stopień wszelkich prac w elewacjach i zewnętrznej strukturze budynków, (polegających na pracach adaptacyjnych, przebudowie i rozbudowie obiektów) a także wszelkie modyfikacje układu przestrzennego wokół obiektów zlokalizowanych na terenie objętym strefą ochrony konserwatorskiej „B”, wymaga każdorazowo, przed wydaniem pozwolenia na budowę, uzgodnienia z WKZ; 4) wszelkie prace związane z nowymi nasadzeniami zieleni zwłaszcza w parku dworskim, należy uzgadniać z WKZ; 5) zakaz budowy masztów telefonii komórkowej i reklam wielkoformatowych; 6) zakaz wznoszenia ogrodzeń z przęsłami z prefabrykatów betonowych. 8. W granicach konserwatorskiej strefy obserwacji archeologicznej „OW” a także podstrefy, o
--	--

	której mowa w ust. 1 plan ustala: 1) strefa obserwacji archeologicznej obejmuje obszary istniejących i potencjalnych stanowisk archeologicznych. W strefie obserwacji archeologicznej obowiązuje przeprowadzenie na koszt właściciela lub użytkownika gruntu prac archeologicznych przy wszelkich inwestycjach. Na prowadzenie prac archeologicznych należy uzyskać pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków; 2) o pozwolenie należy wystąpić nie później niż na 14 dni przed rozpoczęciem inwestycji; 3) w sytuacji ujawniania nowego stanowiska archeologicznego w obszarze obserwacji archeologicznej wymagane jest wykonanie badań archeologicznych. W takiej sytuacji wszelkie prace budowlane powinny zostać przerwane, a teren (na podstawie art. 91 ust.4 pkt 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami), udostępniony do badań archeologicznych. 9. W granicach strefy ochrony konserwatorskiej archeologicznej wokół kurhanu, plan ustala zakaz wykonywania robót budowlanych, w tym również z zakresu infrastruktury technicznej, z wyjątkiem urządzenia dojścia i awaryjnego dojazdu do kurhanu. 10. W granicach strefy ochrony konserwatorskiej cmentarza, plan ustala: 1) wszelkie prace związane z remontem pomników i nowymi nasadzeniami zieleni i z pielęgnacją (wycinką) istniejącego drzewostanu, należy uzgadniać z WKZ; 2) zakaz budowy masztów telefonii komórkowej i reklam wielkoformatowych; 3) zakaz budowy ogrodzeń z przęsłami z prefabrykatów betonowych.
	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Borchysko” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr X/75/2007 z dnia 31 sierpnia 2007 r. <u>Plan zawiera następujące ustalenia dotyczące dziedzictwa kulturowego w części tekstowej:</u> § 11 1. Plan uwzględniając wartości dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury obejmuje ochroną konserwatorską następujące obiekty architektoniczne o udokumentowanych wartościach kulturowych: 1) obiekt architektoniczny o udokumentowanych wartościach kulturowych (wpisany do ewidencji WKZ) – Dwór w Borchysku. 2. Prace zewnętrzne w budynku, wymienionym w ust 1, podlegają uzgodnieniu z WKZ w zakresie: 1) rozbiórki, z zakazem ich wyburzania w określonych przez WKZ, przypadkach; 2) rozbudowy, przebudowy i remontów bryły i elewacji budynków z obowiązkiem uzgodnienia wszelkich zmian w zewnętrznej strukturze budynków. 3. Przed dokonaniem ewentualnych wyburzeń obiektu o wartościach kulturowych, określonych w ust. 1, obowiązuje, w określonych przez WKZ przypadkach wykonanie dokumentacji inwentaryzacyjnej. 4. Plan ustala również, że wszystkie inwestycje, realizowane w granicach obszaru opracowania planu, naruszające strukturę gruntu, przed wydaniem decyzji administracyjnych, wymagają uzgodnienia w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków, Delegatura w Kaliszu.
	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Gołuchów” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr XIII/97/2007 z dnia 27 listopada 2007 r. <u>Plan zawiera ustalenia dotyczące dziedzictwa kulturowego w części rysunkowej :</u> 9. Na rysunku planu oraz w legendzie wyznaczono: - strefę ochrony konserwatorskiej parku-arboretum; - strefę ochrony konserwatorskiej cmentarza parafialnego; - strefę ochrony konserwatorskiej „A”; - strefę ochrony konserwatorskiej „B”;

- strefę ochrony archeologicznej „OW” wraz z podstrefą Ponadto na rysunku polanu oznaczono: - obiekty wpisane do rejestru zabytków; - obiekty objęte ochroną konserwatorską w dobrym stanie technicznym; - obiekty objęte ochroną konserwatorską w złym stanie technicznym; <u>Plan zawiera następujące ustalenia dotyczące dziedzictwa kulturowego w części tekstowej:</u> § 10 Plan uwzględniając wartości dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury obejmuje ochroną konserwatorską następujące obiekty architektoniczne o udokumentowanych wartościach kulturowych: 1) obiekty architektoniczne wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków; 2) obiekty architektoniczne o udokumentowanych wartościach kulturowych (wpisane do ewidencji WKZ); 3) układ przestrzenny zabytkowego zespołu historycznego wraz z kulturowymi elementami kompozycji oraz walorami architektonicznymi poszczególnych budynków, objęty strefą ochrony konserwatorskiej „A” wraz z zabytkowym parkiem Arboretum; 4) układ przestrzenny o szczególnych walorach kompozycyjnych, wraz z elementami architektonicznymi i kulturowymi objęty strefą ochrony konserwatorskiej „B”; 5) strefy obserwacji archeologicznej „OW”, w tym podstrefy obejmujące lasy, będące dotychczas terenem niespenetrowanym; 6) układ przestrzenny wraz z elementami architektonicznymi cmentarza objęty strefą ochrony konserwatorskiej. 2. Plan obejmuje ochroną konserwatorską następujące obiekty architektoniczne (wpisane do Rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków): 1) Zamek - Nr KL-IV-73/166/54, pozycja rejestru 31; 2) Pałac/dotyczy zamku (dec.31) - Nr KL-IV-73/34/52, pozycja rejestru 12; 3) Pałac/dotyczy oficyny - Nr KL-III-880/27/75, pozycja rejestru 421; 4) Park Arboretum - Nr KL-III-885/52/65, pozycja rejestru 110; 5) Dom Administracji tzw. „KASA” - Nr KL-III-5340/60/86, pozycja rejestru 478; 6) Kaplica Mauzoleum- Nr PSOZ-Kal-40/39/92, pozycja rejestru 657. 3. Zakres wszystkich projektów i prac przy: remoncie, zmianie sposobu użytkowania, aranżacji wnętrz oraz w zagospodarowaniu działki wokół budynków itp., wymienionych w ust. 2 pkt 1, 2, 4 5, należy każdorazowo uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków przed wydaniem pozwolenia na budowę lub innej decyzji administracyjnej. 4. W przypadku obiektu wymienionego w ust. 2 pkt 3 – (Park Arboretum) w celu ochrony drzew obowiązują zakazy: wycinania niszczenia lub uszkodzenia drzew, zrywania pąków, owoców i liści, zanieczyszczania terenu i wzniesienia ognia w pobliżu drzewa, wchodzenia na drzewo, wykonywania robót ziemnych w zasięgu korony drzewa, umieszczanie tablic, znaków, napisów (poza dopuszczonym oznakowaniem), nacinania drzewa; Wszelkie prace w otoczeniu parku, w tym konserwacyjno-pielęgnacyjne, muszą być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. 5. Plan obejmuje ochroną konserwatorską następujące obiekty architektoniczne o udokumentowanych wartościach historycznych: 1) zespół folwarczny ul. Borowskiego 3 (obecnie remontowane): - obora, murowana z pocz. XX w.; - kuźnia, murowana z pocz. XX w.; - stajnia I, murowana z pocz. XX w.; - stajnia II, murowana z pocz. XX w.; 2) pasieka – znajdująca się w parku Arboretum (teren OKL); 3) niedźwiedziarnia, murowana pocz. XX w. (teren OKL); 4) dom (obecnie Poczta) – ul. Działyńskich 1;
--

	5) dom d. karczma (obecnie restauracja) murowana pocz. XX w.; 6) dom – ul. Czartoryskiego 4, murowany z końca XIX w.; 7) dom – ul. Czartoryskiego 15, drewniany/murowany z pocz. XX w. (obecnie niezamieszkały, w ruinie); 8) dom (dawny czworak)– ul. 23 Stycznia 4, murowany pocz. XX w.; 9) dom – ul. Leśna 2, drewniany/murowany pocz. XIX w. (obecnie niezamieszkały, w ruinie); 10) dom – ul. Leśna, murowany XIX/XX w.; 11) stodoła – ul. Kubaszewskiego 2 (teren OKL), murowany po 1876; 12) dybul – ul. Kubaszewskiego 2b (teren OKL), drewniany/murowany pocz. XX w.; 13) budynek młyna wraz z zabudowaniami gospodarczymi; 14) budynek przy ul. Czartoryskich 12; 6. Prace zewnętrzne w budynkach, wymienionych w ust 5, podlegają uzgodnieniu z WKZ w zakresie: 1) rozbiórki, z zakazem ich wyburzania w określonych przez WKZ, przypadkach; 2) rozbudowy, przebudowy i remontów bryły i elewacji budynków z obowiązkiem uzgodnienia wszelkich zmian w zewnętrznej strukturze budynków. 7. Przed dokonaniem ewentualnych wyburzeń obiektów o wartościach kulturowych, określonych w ust. 5, obowiązuje, w określonych przez WKZ przypadkach wykonanie dokumentacji inwentaryzacyjnej. 8. W granicach ścisłej ochrony konserwatorskiej, której zakres określa strefa „A”, plan ustala: 1) w przypadku realizacji nowych obiektów kubaturowych, przebudowy lub rozbudowy budynków istniejących, obowiązek dostosowania architektury budynków, w tym detalu architektonicznego i tradycyjnych materiałów wykończeniowych do istniejącej zabudowy o wartościach historycznych; 2) wszystkie projekty budowlane budynków i projekty zagospodarowania terenu a także zmiana sposobu użytkowania i zgłoszenie prac budowlanych, na terenie obszaru opracowania - objętego ścisłą strefą ochrony konserwatorskiej „A”, wymaga każdorazowo, przed wydaniem pozwolenia na budowę lub innej decyzji administracyjnej, uzgodnienia z WKZ; 3) wszelkie prace związane z nowymi nasadzeniami zielenią i z pielęgnacją (wycinką) istniejącego drzewostanu, należy uzgadniać z WKZ; 4) zakaz budowy masztów telefonii komórkowej, reklam wielkoformatowych, napowietrznej sieci uzbrojenia; 5) zakaz budowy ogrodzeń z przęsłami z prefabrykatów betonowych. 9. W granicach strefy ochrony konserwatorskiej, której zakres określa strefa „B”, plan ustala: 1) zakaz realizacji nowych obiektów kubaturowych; 2) w przypadku przebudowy lub rozbudowy budynków istniejących, obowiązek dostosowania architektury budynków, w tym detalu architektonicznego i tradycyjnych materiałów wykończeniowych do istniejącej zabudowy o wartościach historycznych uwzględnieniem zakresu przekształceń wynikających z przepisów szczegółowych; 3) zakres i stopień wszelkich prac w elewacjach i zewnętrznej strukturze budynków, (polegających na pracach adaptacyjnych, przebudowie i rozbudowie obiektów) a także wszelkie modyfikacje układu przestrzennego wokół obiektów zlokalizowanych na terenie objętym strefą ochrony konserwatorskiej „B, wymaga każdorazowo, przed wydaniem pozwolenia na budowę, uzgodnienia z WKZ; 4) wszelkie prace związane z nowymi nasadzeniami zielenią należy uzgadniać z WKZ; 5) zakaz budowy masztów telefonii komórkowej i reklam wielkoformatowych 6) zakaz wznoszenia ogrodzeń z przęsłami z prefabrykatów betonowych. 10. W granicach konserwatorskiej strefy obserwacji archeologicznej „OW”, o której mowa w ust. 1 plan ustala: 1) strefa obserwacji archeologicznej obejmuje obszary istniejących i potencjalnych stanowisk archeologicznych . W strefie obserwacji archeologicznej obowiązuje przeprowadzenie na koszt właściciela lub użytkownika gruntu nadzorów archeologicznych przy wszelkich inwestycjach. Na
--	---

	prorowadzenie nadzorów archeologicznych należy uzyskać pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków; 2) pozwolenie należy wystąpić nie później niż na 14 dni przed rozpoczęciem inwestycji; 3) w sytuacji ujawniania nowego stanowiska archeologicznego w obszarze obserwacji archeologicznej wymagane jest wykonanie badań archeologicznych. W takiej sytuacji wszelkie prace budowlane powinny zostać przerwane, a teren (na podstawie art. 91 ust.4 pkt 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami), udostępniony do badań archeologicznych. 11. W granicach strefy ochrony konserwatorskiej cmentarza, plan ustala: 1) wszelkie prace związane z remontem pomników i nowymi nasadzeniami zieleni i z pielęgnacją (wycinką) istniejącego drzewostanu, należy uzgadniać z WKZ; 2) zakaz budowy masztów telefonii komórkowej i reklam wielkoformatowych; 3) zakaz budowy ogrodzeń z przęsłami z prefabrykatów betonowych.
	„Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w Gołuchowie na obszarze działek o numerach ewidencyjnych 115/16, 115/18, 115/15, 115/14, 115/17, 114/2, 113/4, 113/2, 112/2, 113L/3, 113L/4” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr XXVI/222/2009 z dnia 29 czerwca 2009 r.
10.	<u>Plan zawiera następujące ustalenia dotyczące dziedzictwa kulturowego w części tekstowej:</u> § 6 W zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej ustala się nadzór konserwatorski i archeologiczny nad robotami budowlanymi, jeżeli jest on wymagany przepisami odrębnymi.
	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części działki w miejscowości Gołuchów, oznaczonej w ewidencji gruntów nr 172, obręb Gołuchów” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr V/51/2011 z dnia 30 marca 2011 r.
11.	<u>Plan zawiera następujące ustalenia dotyczące dziedzictwa kulturowego w części tekstowej:</u> § 6 W zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej ustala się, zgodnie z przepisami odrębnymi nadzór archeologiczny nad robotami ziemnymi, z uwagi na potencjalne występowanie stanowisk archeologicznych w granicach obszaru planu.
	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Popówek (obwód Macew), w części dotyczącej obszaru obejmującego teren w obrębie skrzyżowania drogi krajowej nr 12 oraz drogi powiatowej nr 4327P” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr VIII/99/2011 z dnia 22 sierpnia 2011 r.
12.	<u>Plan zawiera następujące ustalenia dotyczące dziedzictwa kulturowego w części tekstowej:</u> § 6 W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków plan ustala konserwatorską strefę ochrony archeologicznej, obejmującą obszar istniejących i potencjalnych stanowisk archeologicznych, w której ustala się: 1) obowiązek przeprowadzenia nadzorów archeologicznych nad wszystkimi inwestycjami związanymi z robotami ziemnymi; 2) obowiązek uzyskania zgody na prowadzenie nadzorów archeologicznych od właściwego konserwatora zabytków, nie później niż na 14 dni przed rozpoczęciem budowy inwestycji; 3) obowiązek wykonania badań archeologicznych w sytuacji ujawnienia nowego stanowiska archeologicznego; w takiej sytuacji wszelkie prace budowlane należy przerwać a teren udostępnić do badań archeologicznych;

	4) wszystkie nowoodkryte stanowiska archeologiczne należy zabezpieczyć i powiadomić właściwego konserwatora zabytków o ich istnieniu; 5) możliwość powiększenia strefy ochrony archeologicznej po odkryciu nowych stanowisk archeologicznych i wciągnięciu ich do ewidencji zabytków archeologicznych.
13.	„Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Gołuchów w części dotyczącej terenu oznaczonego w planie symbolem 26MN i 25 MN dla działek oznaczonych w ewidencji gruntów nr 828/3, 828/4, 828/6, 828/9, 828/11, 828/12 i 828/13 obręb Gołuchów” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr XIII/138/2012 z dnia 28 lutego 2012 r. Plan zawiera następujące ustalenia dotyczące dziedzictwa kulturowego w części tekstowej: § 8 4) zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków: a) wszystkie tereny MN położone są w granicach strefy ochrony konserwatorskiej archeologicznej; b) w strefie obowiązuje przeprowadzenie na koszt właściciela lub użytkownika gruntu nadzorów archeologicznych przy wszelkich inwestycjach. Na prowadzenie nadzorów archeologicznych należy uzyskać pozwolenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków; c) pozwolenie należy wystąpić nie później niż na 14 dni przed rozpoczęciem inwestycji; d) w sytuacji ujawniania nowego stanowiska archeologicznego w obszarze obserwacji archeologicznej wymagane jest wykonanie badań archeologicznych. W takiej sytuacji wszelkie prace budowlane powinny zostać przerwane, a teren udostępniony do badań archeologicznych.
14.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Czerminiek” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr XVII/185/2012 z dnia 28 czerwca 2012 r. Plan zawiera następujące ustalenia dotyczące dziedzictwa kulturowego w części tekstowej: § 6 Dla ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego, w szczególności stanowisk 55-56 – osady łużyckiej z okresu kultury łużyckiej AZP 64-37, wszelkie prace ziemne naruszające strukturę ziemi wymagają uzgodnienia z właściwym miejscowo konserwatorem zabytków.
15.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Kościelna Wieś w rejonie ulicy Panorama” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr XXXIII/390/2014 z dnia 29 maja 2014 r. Plan zawiera następujące ustalenia dotyczące dziedzictwa kulturowego w części tekstowej: § 12 Dla terenów położonych na obszarze objętym planem ustala się wymóg uzgadniania wszelkich zamierzeń inwestycyjnych w zakresie ochrony zabytków archeologicznych - przed uzyskaniem pozwolenia na budowę - z konserwatorem zabytków, który określi warunki dopuszczające do realizacji inwestycji.
16.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Kościelna Wieś, w rejonie ulicy Szwedzkiej oraz ulicy Wincentego Witosa” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr XI/92/2015 z dnia 5 października 2015 r. Plan zawiera następujące ustalenia dotyczące dziedzictwa kulturowego w części tekstowej: § 16 ust. 5 W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków ustala się na całym terenie

	konserwatorska strefę ochrony archeologicznej pola bitewnego z 1706 r., obejmującą obszar potencjalnych stanowisk archeologicznych, w której ustala się: 1) obowiązek przeprowadzenia nadzorów archeologicznych nad nowymi inwestycjami związanymi z robotami ziemnymi; 2) obowiązek wykonania badań archeologicznych w przypadku ujawnienia nowego stanowiska archeologicznego; w takiej sytuacji wszelkie prace budowlane należy przerwać a teren udostępnić do badań archeologicznych. § 17 ust. 5 W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków plan ustala na całym terenie konserwatorska strefę ochrony archeologicznej pola bitewnego z 1706 r., obejmującą obszar potencjalnych stanowisk archeologicznych, w której ustala się: 1) obowiązek przeprowadzenia nadzorów archeologicznych nad nowymi inwestycjami związanymi z robotami ziemnymi; 2) obowiązek wykonania badań archeologicznych w przypadku ujawnienia nowego stanowiska archeologicznego; w takiej sytuacji wszelkie prace budowlane należy przerwać a teren udostępnić do badań archeologicznych.
17.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Kościelna Wieś w rejonie ulicy Ogrodowej, Długiej, Granicznej, Lotniczej, Łęgowej, Zgodnej, Górnej, Wierzbowej, Witosa oraz ulicy Poznańskiej” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr XV/151/2016 z dnia 19 lutego 2016 r. <u>Plan zawiera następujące ustalenia dotyczące dziedzictwa kulturowego w części tekstowej:</u> § 6 ust. 5 Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków – inwestycje, w tym roboty ziemne związane z zabudową i zagospodarowaniem terenów oznaczonych na rysunku planu, planszy nr 6, symbolami 28.MN i 29.MN, w obrębie obszarów chronionych i stref występowania stanowisk archeologicznych, wymagają uzgodnienia z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków, który określi warunki realizacji inwestycji. § 7 ust. 5 Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków – inwestycje, w tym roboty ziemne związane z zabudową i zagospodarowaniem terenu oznaczonego na rysunku planu, planszy nr 4, symbolem 21.RM , planszy nr 5, symbolem 22.RM, wymagają uzgodnienia z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków, który określi warunki realizacji inwestycji. § 8 ust. 5 Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków – inwestycje, w tym roboty ziemne związane z zabudową i zagospodarowaniem terenu w obrębie obszarów chronionych i stref występowania stanowisk archeologicznych, wymagają uzgodnienia z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków, który określi warunki realizacji inwestycji.
18.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Gołuchów w rejonie ulicy Kwiatowej, w rejonie ulicy Ogrodowej, trzech terenów zlokalizowanych wzdłuż drogi powiatowej Gołuchów-Kucharki nr 4345P oraz terenu w rejonie ulicy Leśnej” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr XVI/168/2016 z dnia 30 marca 2016 r. <u>Plan zawiera następujące ustalenia dotyczące dziedzictwa kulturowego w części tekstowej:</u> § 6 W zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej nakazuje się w stosunku do strefy występowania stanowisk archeologicznych: 1) w przypadku podejmowania prac ziemnych przeprowadzenie archeologicznych badań ratunkowych na zasadach określonych w przepisach odrębnych dotyczących ochrony

	zabytków; 2) współdziałanie w zakresie zamierzeń inwestycyjnych związanych z pracami ziemnymi z właściwym organem do spraw ochrony zabytków.
19.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Kuchary, w rejonie drogi krajowej nr 12” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr XXVII/271/2017 z dnia 30 maja 2017 r. Plan nie zawiera żadnych ustaleń dotyczących dziedzictwa kulturowego.
20.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Gołuchów, w rejonie ulicy Gorgolewskiego i ulicy Czartoryskich” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr XXVII/272/2017 z dnia 30 maja 2017 r. <u>Plan zawiera następujące ustalenia dotyczące dziedzictwa kulturowego w części tekstowej:</u> § 7 W zakresie zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej, w granicach planu należy stosować przepisy ochrony dziedzictwa kulturowego ze względu na lokalizację na obszarze występowania stanowisk archeologicznych.
21.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Kościelna Wieś, w rejonie ulicy Kwiatowej, Długiej oraz ulicy Poznańskiej” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr XXVIII/277/2017 z dnia 21 czerwca 2017 r. Plan nie zawiera żadnych ustaleń dotyczących dziedzictwa kulturowego.
22.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Popówek, w rejonie ulicy Przemysłowej” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr XXIII/213/2021 z dnia 26 stycznia 2021 r. Plan nie zawiera żadnych ustaleń dotyczących dziedzictwa kulturowego.
23.	„Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części miejscowości Kościelna Wieś, w rejonie ulicy Wierzbowej” przyjęty uchwałą Rady Gminy Gołuchów Nr XXIX/263/2017 z dnia 27 września 2021 r. Plan nie zawiera żadnych ustaleń dotyczących dziedzictwa kulturowego.

4.1.3.

UWARUNKOWANIA OCHRONY PRZYRODY I RÓWNOWAGI EKOLOGICZNEJ

Na terenie gminy Gołuchów obszary i obiekty cenne przyrodniczo zostały objęte ochroną w następujących trzech formach:

- obszar chronionego krajobrazu;
- użytek ekologiczny;
- pomniki przyrody.

Obszar chronionego krajobrazu „Dolina rzeki Ciemnej”

Obszar obejmujący swoim zasięgiem niemal całą centralną gminy Gołuchów o powierzchni 3500 ha, powołany uchwałą nr XVII/111/90 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Kaliszu z dnia 27 kwietnia 1990 r. Granice jego wyznaczają:

- od wschodu: szosa kaliska od Kuchar do Macewa oraz strumień spod Jedlca (prawy dopływ Ciemnej) i rzeka Prosna na odcinku od Łaskowa do Turska,
- od północy: Ślad po linii kolejki wąskotorowej i droga polna do Bogusławia,
- od zachodu: odcinek drogi z Bogusławia do Bielaw i Kajewa, następnie z Kajewa do Czerminka, Szkudli i Kucharek, od południa: droga z Kucharek do Kuchar.

Użytkowanie terenu w tak określonych granicach przedstawia się następująco (wielkości orientacyjne):

- grunty orne: 1.750 ha 50% powierzchni ogólnej,
- łąki: 280 ha 8% powierzchni ogólnej,
- lasy i tereny zadrzewione (w tym parki): 1.260 ha 36% powierzchni ogólnej,
- wody: 70 ha 2% powierzchni ogólnej,
- tereny zainwestowane i inne: 140 ha 4% powierzchni ogólnej,

O atrakcyjności doliny rzeki Ciemnej w okolicy Gołuchowa stanowią:

- sama miejscowość Gołuchów, słynąca z jednego z największych w Polsce ogrodu dendrologicznego (arboretum) z niezwykle bogatej kolekcji drzew i krzewów egzotycznych gatunków), zamku renesansowego z galerii dzieł sztuki (Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu), Ośrodka Kultury Leśnej i Muzeum Leśnictwa oraz zagrody żubrów i białych danieli,
- zbiornik retencyjny na rzece Ciemnej z kąpieliskiem, położony w otoczeniu atrakcyjnego kompleksu leśnego,
- bogactwo fauny, szczególnie gatunków ptaków lęgowych i ssaków zamieszkujących lasy gołuchowskie, arboretum, zbiornik „Gołuchów” i dolinę Ciemnej,
- stanowiska gatunków roślin chronionych i cennych zbiorowisk roślinnych,
- cenne zabytki architektury i budownictwa wiejskiego,
- walory turystyczno-krajoznawcze Gołuchowa i okolic.

Użytek ekologiczny „Jeziorko”

Obszar o powierzchni 3, 64 ha ustanowiony na gruntach wsi Kuchary na podstawie Uchwały Nr XLV/314/2006 Rady Gminy Gołuchów z dnia 27 września 2006 r. będący ostoją chronionych gatunków ptaków, szczególnie łąbodzi białych.

Użytek ekologiczny „Zakola”

Obszar o powierzchni 1, 25 ha ustanowiony na podstawie Uchwały Nr VII/45/2015 Rady Gminy Gołuchów z dnia 29 kwietnia 2015 r. w celu zachowania w nienaruszonym stanie starorzecza rzeki Prosny w postaci odciętych zakoli stanowiących pozostałości meandrującej w ciągu wieków rzeki Prosny.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Gołuchów występują 44 obiekty uznane za pomniki przyrody figurujące w rejestrze Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska są to:

- głąz narzutowy tzw. Kamień św. Jadwigi o obwodzie 22 m i wymiarach 6,5 m x 8,5 m x 3,5 m zlokalizowany na ternie lasu Jedleckiego;
- 43 drzewa z różnych gatunków (głównie dęby szypułkowe, lipy drobnolistne, topole oraz świerk pospolity i dąb błotny) rosnące na terenie parku-arboretum w Gołuchowie
- dąb szypułkowy i świerk pospolity rosnący przy kościele parafialnym w Gołuchowie;
- sosna pospolita rosnąca na ternie lasu Gołuchowskiego;
- pomnikowa aleja lipowa o długości 6 km rosnąca wzdłuż drogi Gołuchów-Kucharki;
- park dworski w Jedlcu wraz ze starodrzewem;
- 2 dęby szypułkowe rosnące na terenie parku w Karsach;
- 2 lipy drobnolistne rosnące na terenie parku w Czechlu;
- buk pospolity i 2 dęby szypułkowe rosnące na terenie parku we Wszołowie;
- buk pospolity i dąb szypułkowy rosnący na terenie parku we Kucharach;
- sosna pospolita rosnąca przy drodze krajowej Kalisz-Gołuchów.

4.1.4.

GMINNY PROGRAM OCHRONY ZABYTKÓW NA WYPADEK KONFLIKTU ZBROJNEGO I SYTUACJI KRYZYSOWYCH

Gmina Gołuchów posiada obecnie gminny plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych opracowany przez Wójta Gminy Gołuchów w oparciu o zasady określone w Rozporządzeniu Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U z 2004 r. nr 212, poz. 2153) w uzgodnieniach z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz ze Starostą Pleszewskim z dnia 25 lutego 2013 r.

Gminny plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych jest integralną częścią planów obrony cywilnej i poddawany będzie corocznej aktualizacji w okresie obowiązywania Gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Gołuchów na lata 2022-2025.

4.1.5.

WIELOLETNIA PROGNOZA FINANSOWA GMINY GOŁUCHÓW NA LATA 2018-2025

Uchwałą nr XXXIV/319/2017 z dnia 21 grudnia 2017 r. Rada Gminy Gołuchów uchwaliła Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Gołuchów na lata 2018-2025, w załączniku (nr 2) do której w punkcie 1.3.1.23 wskazano m.in. zadanie dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, jakim jest sporządzenie gminnego programu ochrony nad zabytkami gm. Gołuchów.

4.2.

CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW I ANALIZA STANU DZIEDZICTWA I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO GMINY GOŁUCHÓW

4.2.1.**ZARYS HISTORII OBSZRU GMINY GOŁUCHÓW**

Potwierdzone metodami naukowymi (archeologia) najstarsze znane obecnie ślady osadnictwa i obecności ludzi na terenie gminy Gołuchów sięgają epoki kamienia i związane są z występującymi na terenie gminy nielicznymi zabytkami archeologicznymi datowanymi na okresie pomiędzy 2500 – 1800 r. p.n.e. Znacznie liczniejszą grupę znalezisk archeologicznych tworzą odkryte na terenie gminy obiekty pochodzące z okresu 1200 – 400 r. p.n.e., które potwierdzają ciągłość zagospodarowania terenów Gołuchowa i okolic w okresie zwanym kulturą łużycką. Bardzo rzadko spotykane w obrębie obecnej gminy Gołuchów są obiekty związane z osadnictwem z okresu kultury pomorskiej (600 – 200 r. p.n.e), natomiast dużo liczniej reprezentowane są już obiekty archeologiczne datowane na okres kultury przeworskiej i okres wpływów rzymskich (300 r. p.n.e. – 400 r. n.e.).

Za wyjątkiem zabytków archeologicznych – podobnie jak dla obszarów niemal całej Polski – nie występują żadne źródła pisane wskazujące na istnienie osadnictwa na terenie gminy Gołuchów w okresie wczesnego średniowiecza związanym z zasiedlaniem okolicznych terenów przez plemię Polan z dynastii Piastów. Natomiast od wieku XII pojawiają się pierwsze wzmianki pisane, potwierdzające istnienie w pełni zorganizowanych osad przekształcanych we wsie. Wyżej wymienione informacje związane są przede wszystkim z funkcjonowaniem w Kościelnej Wsi klasztoru norbertanów, a od 1193 benedyktynów, dla których klasztor w Kościelnej Wsi stał się prepozyturą. Coraz bardziej intensywna kolonizacja obszaru wchodzącego w skład dzisiejszej gminy Gołuchów następuje w wiekach XIII, XIV i XV wówczas pojawiają się pierwsze wsie lokowane na prawie polskim i niemieckim Krzywosądów, Kuchary, Gołuchów, Tursko, Jedlec, Macew, Popówek, Kucharki, Kajew, Czechel, Karsy, Czerminiek, Szkudła, Wszołów, Cieśle.

Większość miejscowości na terenie gminy Gołuchów do XVIII wieku stanowiła własność prywatną (rycerską) lub własność kościelną, jedynym wyjątkiem była – początkowo należąca do króla lub księcia – osada służebna Kalisza jaką była wieś Kuchary.

Począwszy od końca XIV wieku najistotniejsze znaczenie wśród miejscowości – poza bardzo prężnie rozwijającą się Kościelną Wsią – zaczyna odgrywać Gołuchów jako własność rodu Leszczyńskich leżąca w połowie drogi między pobliskimi miastami tj. Kaliszem i Pleszewem. To właśnie w Gołuchowie powstaje – do dziś zachowana – murowana fortalicja przekształcona w XVI w. na zamek obronny stanowiący przykład jednego z bardziej okazałych i stosunkowo nielicznie zachowanych w Wielkopolsce prywatnych fundacji o charakterze obronnym. Fundowana przez Rafała Leszczyńskiego i rozbudowywana w XVII w. przez jego syna Wacława Leszczyńskiego gołuchowska rezydencja obok zamków w Kórniku, Rydzynie i Szamotułach należy do najcenniejszych w Wielkopolsce. Dodatkową wartość zamek w Gołuchowie zyskał po szeroko zakrojonych pracach remontowych związanych z częściową przebudową i rozbudową obiektu prowadzonych w l. 1875-1885 przez ówczesną właścicielkę Gołuchowa Izabelę z Czartoryskich Działyńską. Przebudowany na muzeum zamek stał się wyjątkowym w skali Polski obiektem o wysokiej klasie artystycznej, będąc równocześnie obiektem mającym na celu zachowanie dziedzictwa narodowego i fundacją o szczególnym charakterze patriotycznym. Założony wokół zamku park krajobrazowy mający ponad 160 ha stał się kolejnym dziełem sztuki ogrodowej i jednym z największych w Polsce parków o charakterze naturalistycznym. W 2017 r. roku park ten został uhonorowany prestiżową nagrodą Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Zabytek Zadbane”. W celu podkreślenia wysokiej rangi całego założenia rezydencjonalnego w Gołuchowie planowane jest wystąpienie z wnioskiem do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o wpisanie zespołu na listę Pomników Historii.

W końcu XVIII wieku po kasacji klasztoru benedyktynów w Kościelnej Wsi wszystkie wsie na terenie gminy Gołuchów były już własnością prywatną i do zakończenia II wojny światowej dosyć często zmieniały swoich właścicieli.

Obszar gminy Gołuchów od czasów średniowiecznych zawsze funkcjonował jako integralna część Wielkopolski. Nieprzerwanie do II Rozbioru Polski tereny obecnej gminy Gołuchów stanowiły

część Państwa Polskiego. Po 1793 r. obszar ten inkorporowany został do Królestwa Prus w ramach prowincji Prusy Południowe. Nieco później w latach 1807-1815 obszar gminy funkcjonował w ramach Księstwa Warszawskiego. Po 1815 r. obecny obszar gminy Gołuchów został częściowo podzielony z większą częścią ponownie wchłoniętą przez Królestwo Prus w ramach Wielkiego Księstwa Poznańskiego, podczas gdy Kościelna Wieś znalazła się w granicach administracyjnych Królestwa Polskiego będącego protektoratem Cesarstwa Rosyjskiego. Ponownie w granicach Rzeczypospolitej Polskiej Gołuchów i okoliczne miejscowości znalazły się po zakończeniu I wojny światowej w końcu 1918 roku i poza okresem II wojny światowej stanowiły część historycznej Wielkopolski w ramach województwa poznańskiego, od 1975 r. województwa kaliskiego i ostatecznie od 1999 r. w granicach województwa wielkopolskiego.

4.2.2.

KRAJOBRAZ KULTUROWY

Z uwagi na dominujące na obszarze gminy jednorodne i w dużej mierze płaskie, ukształtowanie terenu dominującą rolę w krajobrazie gminy odgrywają przede wszystkim struktury przestrzenne, których głównymi elementami są zespoły tradycyjnej zabudowy (w większości o cechach zabytkowych) skoncentrowane na terenie wielu układów ruralistycznych historycznych wsi rozwijających się od średniowiecza do XXI wieku.

To właśnie wymienione powyżej struktury przestrzenne nadają poszczególnym miejscowościom zlokalizowanym na terenie gminy Gołuchów ich indywidualny charakter określając je jako skupiska zabudowy wiejskiej z obecnie widocznymi cechami zabudowy małomiasteczkowej oraz z niejednokrotnie zachowanymi zespołami pałacowymi lub dworskimi nieodłączne towarzyszącymi większym wsiom. W ramach ww. struktur przestrzennych tkwią czytelne, historycznie uwarunkowane, typy i rodzaje zabudowy oraz towarzyszące im układy komunikacyjne i pewne sposoby zależności kształtowania relacji przestrzennych określających jakość i rodzaj dominującego na danym obszarze osadnictwa związanego z danym rodzajem działalności gospodarczej jak handel i świadczenie usług (większe osady) lub też z gospodarką rolną (wsie i przysiółki).

Znacznych rozmiarów kompleks leśny znajdujący się w centralnej części gminy Gołuchów na osi północ-południe, rozciąga się od miejscowości Tursko poprzez tereny Gołuchowa, Jedlca aż pod granicę z wsią Szkudła i wsią Kuchary. Wspomnianemu kompleksowi leśnemu towarzyszy sztuczny zbiornik wodny założony na rzece Ciemnej na południe od miejscowości Gołuchów, który w istotny sposób kształtuje krajobraz kulturowy tej części gminy. Ponadto charakterystyczne dla krajobrazu gminy do obniżenie terenu w dolinie rzeki Proсны oraz niewielkie obniżenia wzdłuż rzek stanowiących dopływy Proсны tj. rzeki Ciemnej, Giszki i Sobkowiny.

Wśród charakterystycznych form krajobrazu kulturowego gminy Gołuchów na szczególną uwagę zasługują założone w końcu XIX wieku aleje przydrożne obsadzone zazwyczaj jednym gatunkiem drzew. Aleje te sadzone były przez ówczesnych właścicieli poszczególnych miejscowości przy łączących je drogach i powstały m.in. w okolicach Gołuchowa, Czerminka, Wszółowa, Przekupowa, Kars, Szudlii, Krzywosądowa, Kucharek, Kuchar, Podborku, Pleszówki, Kuczkowa, Cieśli i Żychlina.

Szczególnym zjawiskiem wśród materialnego dziedzictwa gminy są pojedyncze obiekty architektury kształtujące w wyjątkowy sposób – charakterystyczny dla danego terenu – lokalny krajobraz kulturowy. Do takich obiektów zaliczyć należy określony typ zabudowy mieszkalnej małomiasteczkowej lub wiejskiej, budowle monumentalne, wśród których szczególnie wyróżniają się obiekty sakralne (kościóły i kaplice), obiekty użyteczności publicznej (szkoły, siedziby instytucji publicznych etc.), a także obiekty rezydencjonalne (zamki, pałace i dwory) wraz z folwarcznymi zabudowaniami gospodarczymi. Innymi obiektami o równie ważnej funkcji przestrzennej są pewne

szczególne typy historycznie ukształtowanych terenów zieleni urządzonej, czyli głównie parki i ogrody, ale także aleje drzew i cmentarze.

Wśród elementów krajobrazu kulturowego są także obiekty tzw. małej architektury m.in. krzyże i kapliczki przydrożne, elementy małej architektury, drzewa pomnikowe, głązy narzutowe oraz infrastruktura hydrotechniczna.

Ponadto za elementy składowe krajobrazu kulturowego uznaje się historyczne obszary leśne, rozłogi pól i łąk oraz wytyczoną w przeszłości infrastrukturę komunikacyjną włącznie z przebiegiem linii kolejowych, również wąskotorowych.

4.2.3.

ZABYTKI NIERUCHOME

Do zabytków nieruchomych zgodnie z art. 6 ust. 1 zaliczają się:

- [1] – krajobrazy kulturowe
- [2] – układy urbanistyczne
- [3] – układy ruralistyczne
- [4] – zespoły budowlane
- [5] – dzieła architektury i budownictwa
- [6] – dzieła budownictwa obronnego
- [7] – obiekty techniki
- [8] – cmentarze
- [9] – parki, ogrody i innymi formy zaprojektowanej zieleni
- [10] – miejsca upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji

Poniżej dokonano zestawienia najcenniejszych zabytków z terenu gminy Gołuchów z podziałem na rodzaj i okres powstania:

ŚREDNIOWIECZE

(styl romański i gotycki)

- [3] układ ruralistyczny wsi Kościelna Wieś (XII-XIII w.)
- [3] układ ruralistyczny wsi Kuchary (XIII-XIV w.)
- [3] układ ruralistyczny wsi Jedlec (XIII-XIV w.)
- [5] kościół norbertański, późn. bernardyński, ob. parafialny pw. św. Wawrzyńca w Kościelnej Wsi (XII-XIX w.) – obiekt romański z elementami gotyckimi, renesansowymi, barokowymi i eklektycznymi w tradycji XIX-wiecznego historyzmu.
- [5] [6] elementy średniowiecznego zamku w Gołuchowie (XIV-XV w.)

NOWOŻYTNOŚĆ

(styl renesansowy, barokowy oraz wczesny klasycyzm)

- [4] [5] sakralny zespół budowlany złożony z kościoła pw. św. Andrzeja Apostoła wraz z ogródkiem, ogrodzeniem i założeniem ogrodowym w Tursku (XVIII w.)
- [5] renesansowe elementy zamku w Gołuchowie (XVI w.)
- [5] drewniany kościół parafialny pw. św. Bartłomieja w Kucharach (XVII w.)
- [5] wzniesiony w technice muru pruskiego kościół parafialny pw. św. Floriana w Jedlcu (XVIII w.)
- [5] drewniany kościół parafialny pw. Świętej Trójcy w Kucharkach (XVIII w.)
- [5] drewniana dzwonnica przy kościele parafialnym pw. Świętej Trójcy w Kucharkach (XVIII w.)
- [8] kurhan usypany w miejscu pogrzebanych ofiar bitwy z 1706 r. w Kościelnej Wsi
- [10] pole bitwy z 1706 r. na terenach przynależących do Kościelnej Wsi

WIEK XIX

(późny klasycyzm, romantyzm, style historyczne, secesja)

- [4] [5] [9] założenie rezydencjonalne (zamkowo-pałacowo-parkowo-folwarczne) w Gołuchowie (XIX w.)
- [5] [9] założenie rezydencjonalne (dworsko-parkowo-folwarczne) we Wszółowie (XIX w.)
- [5] spichlerz dworski we Wszółowie (XIX w.)
- [5] [9] założenie rezydencjonalne (dworsko-parkowe) w Kucharach (XIX w.)
- [5] spichlerz dworski w Kucharach (XIX w.)
- [5] [9] założenie rezydencjonalne (dworsko-parkowo-folwarczne) w Szkudli (XIX w.)
- [5] [9] założenie rezydencjonalne (dworsko-parkowo-folwarczne) w Jedlcu (XIX w.)
- [5] [9] założenie rezydencjonalne (dworsko-parkowo-folwarczne) w Krzywosądowie (XIX w.)
- [5] [9] założenie rezydencjonalne (dworsko-parkowe) w Macewie (XIX w.)
- [5] [9] założenie rezydencjonalne (pałacowo-parkowe) w Czechlu (XIX/XX w.)
- [5] [9] założenie rezydencjonalne (dworsko-parkowe) w Borczysku (XIX w.)
- [7] wiatrak typu Kozłak w Krzywosądowie (XIX w.)
- [8] cmentarz parafialny w Gołuchowie
- [8] cmentarz parafialny w Jedlcu
- [8] cmentarz parafialny w Kucharkach
- [8] cmentarz parafialny w Tursku
- [9] park dworski w Cerminku (XIX w.)
- [9] park dworski w Kajewie (XIX w.)
- [9] park dworski w Karsach (XIX w.)
- [9] park dworski w Tursku (XIX w.)
- [9] park dworski w Kościelnej Wsi (XIX w.)

WIEK XX

(secesja, eklektyzm, modernizm przedwojenny, socrealizm, modernizm powojenny)

- [6] schrony bojowe współtworzące system umocnień bojowych „Przedmoście Kalisz” w Kościelnej Wsi (1939 r.)

4.2.4.

ZABYTKI RUCHOME

Do zabytków ruchomych zgodnie z art. 6 ust. 2 zaliczają się:

- [1] – dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej
- [2] – kolekcje stanowiące zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje
- [3] – numizmaty oraz pamiątkami historyczne, a zwłaszcza militaria, sztandary, pieczęcie, odznaki, medale i order
- [4] – wytwory techniki, a zwłaszcza urządzenia, środki transportu oraz maszyny i narzędzia świadczące o kulturze materialnej, charakterystycznej dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentujące poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego
- [5] – materiały biblioteczne
- [6] – instrumenty muzyczne

Spośród zewidencjonowanych zabytków ruchomych zlokalizowanych na terenie gminy Gołuchów niemal całość należy zaliczyć do pierwszej z ww. kategorii tj. dzieł sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej będących niemal wyłącznie na wyposażeniu obiektów sakralnych oraz wyjątkowego pod wieloma względami wystroju architektonicznego wraz z dekoracjami umieszczonymi w obrębie zamku gołuchowskiego wraz z wystrojem wewnątrz oficyny pałacowej. Poniżej dokonano zestawienia zespołów zabytkowego wyposażenia zamku i oficyny pałacowej w Gołuchowie i szeregu świątyń z terenu gminy Gołuchów z wyszczególnieniem obiektów o największej wartości.

Elementy dekoracji architektonicznej i rzeźbiarskiej stanowiące wyposażenie zamku i kaplicy-mauzoleum w Gołuchowie

Wpisany do rejestru zabytków zespół niezwykle cennych obiektów stanowiących pozostałości oryginalnej architektury i wystroju zamku z czasów jego rozbudowy w XVI i XVII w. przez Rafała Leszczyńskiego oraz szereg importów reprezentujących szeroki wachlarz dzieł sztuki starożytnej, średniowiecznej i nowożytnej pochodzącej głównie z Europy (basen morza śródziemnego, Francja, Niemcy) oraz Bliskiego Wschodu. Obiekty te stanowiły element kolekcji muzealnej gromadzonej na zamku w Gołuchowie przez Izabellę z Czartoryskich Działyńską, lecz w odróżnieniu od większości eksponatów prezentowanych w salach zamkowych umieszczone zostały w/na ścianach oraz w otworach drzwiowych i okiennych zamku jako elementy jego wystroju architektonicznego. Wśród wszystkich cennych obiektów na szczególne wyróżnienie zasługują:

- krużganki, elementy dekoracji bramy wjazdowej i portali z XVI i XVII wieku wykonane w czasie rozbudowy zamku przez Rafała Leszczyńskiego i jego syna Wacława;
- renesansowe obramienia okien wykonane z piaskowca z XVI w. sprowadzone z Francji;
- renesansowe medaliony z głowami cesarzy rzymskich sprowadzone z Francji;

- rzeźby faunów w krużganku i kroksztyny pod tarasem z XVI wieku sprowadzone z Włoch;
- XVI-wieczne popiersie mężczyzny w zbroi i zwornik z wizerunkiem satyra sprowadzone z Francji;
- medalion mozaikowy z przedstawieniem bogini Romy z IV w. (Neapol);
- medalion mozaikowy z przedstawieniem jeleni z XVI w. (Siena);
- dwie płyciny ze sceną ofiary Abrahama i wizerunkiem św. Augustyna z 1. poł. XVI w. (Paryż);
- renesansowy portal z krużganku z XVI w. sprowadzony z Francji;
- drewniane stopy w salach zamkowych noszących cechy stylistyki renesansowej (XVI/XVII w.), neogotyckiej i neobarokowej (XIX w.);
- renesansowe portale z XVI w.;
- późnogotycka, renesansowa i neorenesansowa stolarka drzewiowa;
- renesansowe, późnorenesansowe oraz manierystyczne i wczesnobarokowe kamienne kominki w salach zamkowych;
- pomnik nagrobny, dwa popiersia i witraż z kaplicy-mauzoleum (XX w.)

Elementy dekoracji architektonicznej, rzeźbiarskiej i malarskiej stanowiące wystrój i wyposażenie oficyny pałacowej w Gołuchowie

Wpisany do rejestru zabytków zespół wysokiej klasy artystycznej wystroju wnętrz z 2. poł. XX w. obejmujący m.in. pomieszczenia westybulu, sali bilardowej, sali jadalnej na piętrze, kredensu, dawnej sali jadalnej, salonu, sypialni hrabiny i sypialni p. Rousset, trzech salonów na 2. piętrze oraz sieni. Wśród wszystkich cennych obiektów na szczególne wyróżnienie zasługują:

- polichromie na sufitach we wnętrzach oficyny pałacowej z 2. poł. XIX w.;
- polichromowane i mazerowane boazerie wnętrz oficyny pałacowej z 2. poł. XIX w.;
- polichromowana i mazerowana stolarka drzewiowa z 2. poł. XIX w.;
- dekoracyjne kominki.

Zespół wyposażenia kościoła parafialnego pw. św. Floriana w Jedlcu

Częściowo wpisany do rejestru zabytków zespół zabytków ruchomych głównie reprezentujących stylistykę barokową z XVII i XVIII w. oraz eklektyczną z XIX w. Wśród obiektów zasługujących na szczególne wyróżnienie należy wymienić:

- obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem (typ Matki Bożej Śnieżnej) z przełomu XVI i XVII w.;
- barokowe/neobarokowe 3. ołtarze (główny i dwa boczne) zawierające elementy XVII-wieczne po konserwacji i częściowej przebudowie w 2. poł. XIX w.;
- barokowy obraz z wizerunkiem św. Mikołaja z XVIII w. z ołtarza bocznego;
- XVIII-wieczna drewniana kropielnica.

Zespół wyposażenia kościoła parafialnego pw. św. Wawrzyńca w Kościelnej Wsi

Wpisany do rejestru zabytków zespół zabytków ruchomych z XVIII w. z pojedynczymi obiektami z XV i XIX w. Wśród obiektów zasługujących na szczególne wyróżnienie należy wymienić:

- gotycki kielich mszalny fundacji Katarzyny Borkowicz z XV w.;

- polichromie sklepienną w prezbiterium 3. ćw. XVIII w.;
- ołtarz główny i 6 ołtarzy bocznych reprezentujących wysokiej klasy przykład rokokowego sztukatorstwa oraz rzeźby i malarstwa z 3. ćw. XVIII w.;
- rokokowa chrzcielnica, ambona, konfesjonał oraz stalle z 3. ćw. XVIII w.

Zespół wyposażenia kościoła parafialnego pw. Świętej Trójcy i filialnego pw. MB Częstochowskiej w Kucharkach

Wpisany do rejestru zabytków zespół zabytków ruchomych z głównie XVII i XVIII z kilkoma obrazami o proveniencji XIX-wiecznej. Wśród obiektów zasługujących na szczególne wyróżnienie należy wymienić:

- wczesnobarokowy ołtarz główny z obrazami, rzeźbami i sukienkami z XVII w.;
- dwa ołtarze boczne z obrazami i rzeźbami z XVIII w.;
- krucyfiks wraz rzeźbą św. Grzegorza i św. Sebastiana na belce tęczowej z XVII w.;
- polichromia patronowa pokrywająca szalunek ścian, fasety i strop nawy z 4. ćw. XVIII w.;
- ludowe obrazy z wizerunkami św. Tekli, Rozalii, Katarzyny, Mikołaja, i św. Rodziny z 1. poł. XIX w.;
- XVII-wieczny obraz Anioła Stróża.

Zespół wyposażenia kościoła parafialnego pw. św. Bartłomieja w Kucharach

Wpisany do rejestru zabytków zespół zabytków ruchomych (część zbioru) reprezentujących stylistykę manierystyczną i barokową z XVII i XVIII w. Wśród obiektów zasługujących na szczególne wyróżnienie należy wymienić:

- renesansowy relikwiarz z popiersiem św. Mikołaja z XVI w.;
- obraz główny z obrazami utrzymane w stylistyce manierystycznej z l. 30. XVII w. ;
- barokowe 2 ołtarze boczne z obrazami i rzeźbami z XVII i XVIII w.;
- chrzcielnica z XVIII w.;
- barokowy obraz Ukrzyżowanie z XVIII w.

Zespół wyposażenia kościoła parafialnego pw. św. Andrzeja Apostoła w Tursku

Wpisany do rejestru zabytków zespół zabytków ruchomych z głównie XVII i XVIII z nielicznymi obiektami z XVI i XIX w. Wśród obiektów zasługujących na szczególne wyróżnienie należy wymienić:

- późnobarokowy słup kamienny zwieńczony figura Matki Bożej Turskiej z końca XVIII w.;
- późnogotycka rzeźba Chrystusa Zmartwychwstałego z XVI w.;
- klasycystyczny ołtarz główny i 2 ołtarze boczne z końca XVIII w. wraz z rzeźbami i obrazami;
- barokowa drewniana pasja w ołtarzu bocznym z 2. poł. XVII w.;
- późnobarokowy obraz Ukrzyżowanego z około poł. XVIII w.;
- klasycystyczna ambona z końca XVIII w.;
- obrazy Świętych i portrety z XVIII i pocz. XIX w.;
- aurealia i szaty liturgiczne z XVIII i XIX w.

Krzyże, kapliczki i figury przydrożne oraz elementy rzeźby cmentarnej na terenie Gminy Gołuchów

Częściowo wpisane do rejestru zabytków obiekty kultu stanowiące przykłady tradycyjnej małej architektury i rzeźby ludowej pochodzącej głównie z XVIII i XIX w. Wśród obiektów zasługujących na szczególne wyróżnienie należy wymienić:

- kapliczkę przydrożną w Tursku z XVIII w.;
- krzyż przydrożny w Krzywosądowie z XIX w.;
- figura św. Wawrzyńca w Gołuchowie;
- żeliwna grupa pasyjna przy kościele parafialnym w Gołuchowie;
- figura św. Wawrzyńca w Kościelnej Wsi;

4.2.5.

ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE

Zabytek archeologiczny, to zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów lub zabytek ruchomy, będący tym wytworem (art. 3 pkt 4 *ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*).

Zabytki archeologiczne są częścią dziedzictwa kulturowego. Na zasób zabytków archeologicznych składają się zarówno tzw. stanowiska archeologiczne – warstwy kulturowe i obiekty archeologiczne, jak i ruchome zabytki z nich pochodzące i skarby. Europejska konwencja o ochronie archeologicznego dziedzictwa kulturowego uznaje je jako źródło „zbiorowej pamięci europejskiej i instrument dla badań historycznych i naukowych”.

Podstawową i wiodącą metodą ewidencjonowania stanowisk archeologicznych jest ogólnopolski program badawczo – konserwatorski Archeologiczne Zdjęcie Polski (AZP). Systematyzuje dotychczasowy zasób wiedzy o rozpoznaniu archeologicznym terenu, poprzez obserwację archeologiczną terenu oraz uwzględnianie informacji zawartych w archiwach, zbiorach muzealnych, instytucjach i publikacjach. Należy jednak pamiętać, że zbiór dokumentacji AZP, reprezentujący ewidencję zasobów archeologicznych, jest otwarty i ciągle uzupełniany w procesie archeologicznego rozpoznania terenu. Do zbioru włączane są doniesienia o wszystkich sukcesywnie odkrywanych reliktach przeszłości niezależnie od charakteru badań, a także wszystkie bieżące informacje weryfikujące lub uzupełniające dotychczasowe dane. W ten sposób dokumentacja stanowisk archeologicznych utworzona metodą AZP jest źródłem najbardziej aktualnej wiedzy o terenie.

Gmina Gołuchów została przebadana pod względem stanowisk archeologicznych metodą Archeologicznego Zdjęcia Polski w latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku.

Jedne z najcenniejszych stanowisk archeologicznych zlokalizowanych na terenie gminy to:

- w Czechlu – cmentarzysko kultury pomorskiej (500 r. – 125 r. p.n.e.), ślad osadniczy kultury prapolskiej (wczesne średniowiecze),
- w Cerminku – osada kultury łużyckiej,
- w Karsach – cmentarzysko kultury łużyckiej (1200 – 800 r. p.n.e) i ślad osadniczy kultury przeworskiej (125 r. – 375 r. n.e.),
- w Kucharkach – cmentarzysko kultury pomorskiej (500 – 125 p.n.e.), osada kultury grobów kloszowych (400 – 125 r.) i ślad osadniczy kultury polskiej (XIV w.),
- w Szkudli – cmentarzysko kultury grobów kloszowych (400 r. – 250 r. p.n.e.), ślad osadniczy kultury polskiej (XV/XVI w.), cmentarzysko kultury pomorskiej (500 r.– 125 r. p.n.e), punkt osadniczy kultury polskiej (XV/XVI w.),

- w Tursku – osada kultury przeworskiej (40 r. – 375 r. n.e.) i punkt osadniczy kultury polskiej (późne średniowiecze).
- W Kościelnej Wsi – pole bitewne bitwy pod Kaliszem w 1706 r. w rejonie Kościelnej Wsi wraz z zachowanym kurhanem, będącym zbiorową mogiłą poległych w tej bitwie.

Po przeprowadzeniu kwerendy zewidencjonowanych zabytków archeologicznych zlokalizowanych na terenie gminy Gołuchów można wytypować, ze szczególnym uwzględnieniem stanowiska o własnej formie krajobrazowej: kurhan bitewny z 1706 r. w Kościelnej Wsi [wpisany do rejestru zabytków]

W przypadku stanowiska archeologicznego wpisanego do rejestru zabytków istnieje zakaz prowadzenia wszelkich robót budowlanych oraz przemysłowych na jego terenie, prace porządkowe prowadzone w jego obrębie wymagają uzgodnienia z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Poniższa tabela prezentuje zasoby archeologicznego dziedzictwa kulturowego na terenie gminy Gołuchów

GMINA GOŁUCHÓW						
Kategorie faktów osadniczych w obrębie stanowisk						
Grodziska	Cmentarzyska płaskie	Cmentarzyska kurhanowe	Osady	Punkty osadnicze	Inne	Ogólna ilość stanowisk archeologiczne
-	21	3	168	234	8	434

(Źródło ww. danych: Gminna ewidencja zabytków archeologicznych gminy Gołuchów)

Pod względem geograficznym i geologicznym gmina Gołuchów położona jest w obrębie mezoregionu Wysoczyzny Kaliskiej. Jest to obszar równiny morenowej wykształconej w stadiale Warty zlodowacenia środkowopolskiego reprezentujący pofalowany krajobraz o deniwelacjach sięgających do 10 m i niewielkich kilkuprocentowych spadkach terenu. Obszar ten na terenie gminy Gołuchów urozmaicają: dolina rzeki Prosny wraz z jej dopływami Ciemną, Sobkowiną i Giszką i kilku mniejszymi bezimiennymi ciekami oraz rowami melioracyjnymi. Rzeka Prosna stanowi wschodnią granicę gminy natomiast jej lokalne dopływy w postaci rzek Giszki, Sobkowiny i Ciemnej płyną z zachodu i południa w kierunku wschodnim i północnym. Większość obszaru gminy zajmują utwory czwartorzędowe w postaci płaszczyn glin zwałowych oraz piasków akumulacji lodowcowej z licznymi głazami. Częściowo występują tu także płyty trzeciorzędowych pstrych iłów, a na obszarach dolinnych mady wytworzone z glin i iłów oraz piaski rzeczne. To właśnie na tarasach zalewowych wspomnianych rzek występują najżyźniejsze gleby i to te tereny najintensywniej koncentrowały osadnictwo od mezolitu, poprzez neolit, epokę brązu, epokę żelaza aż po czasy późnego średniowiecza.

Na terenie gminy Gołuchów zlokalizowana została stosunkowo duża ilość stanowisk archeologicznych, a ich wartość naukowo-badawczą należy ocenić jako zróżnicowaną. Można uznać, iż stanowiska te rozmieszczone są regularnie i podzielić je na cztery główne skupiska stanowiska archeologiczne. Otóż około 85% wszystkich stanowisk archeologicznych zewidencjonowanych

metodą AZP stanowią stanowiska zlokalizowane wzdłuż rzeki Prosny, Giszki, Ciemnej i Sobkowiny, głównie na terenie miejscowości, przez które przepływają ww. ciek wodne.

Zlokalizowane w wyżej wymienionych skupiskach stanowiska archeologiczne charakteryzują się bardzo szerokim przekrojem kulturowo-chronologicznym, gdyż wśród stanowisk odnajdujemy osady i ślady osadnicze świadczące o osadnictwie pradziejowym związanym zarówno z kulturą łużycką, pomorską, przeworską i wczesnośredniowieczną jak i średniowieczną i nowożytną.

Ogólny stan zachowania dziedzictwa archeologicznego w zasięgu Gminy Gołuchów należy uznać jako dobry. Na lata 2022-2025 na terenie gminy planowana są następujące inwestycje publiczne, które mogą wiązać się z intensywnymi pracami ziemnymi mogącymi nieść zagrożenie dla zabytków archeologicznych: budowa kanalizacji w miejscowościach Tursko i Wszołów oraz przebudowa dróg w miejscowościach Gołuchów, Kościelna Wieś, Czechel i Macew.

4.2.6.

ZABYTKI W ZBIORACH MUZEALNYCH I INNYCH

Gmina Gołuchów nie posiada obecnie zabytków będących w inwentarzach muzealnych. Natomiast na terenie gminy zlokalizowane są dwie jednostki o charakterze stricte muzealnym tj. Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu z siedzibą w budynku zamku w Gołuchowie oraz Muzeum Leśnictwa z siedzibą w szeregu budynków usytuowanych w obrębie założenia rezydencjonalnego w Gołuchowie (oficyna, stajnia, wozownia, owczarnia, podwórze folwarczne, niedźwiedziarnia, pasieka, dybul). W zasobach ww. ośrodków muzealnych znajduje się wiele cennych eksponatów związanych z charakterem poszczególnych ekspozycji stałych oraz czasowych.

4.3.

ZABYTKI OBJĘTE PRAWNYMI FORMAMI OCHRONY

4.3.1.

REJESTR ZABYTKÓW

REJESTR ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH				
LP.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	NUMER REJESTRU	DATA WPISU
1.	Czechel	Pałac sekesyjny	507/A	09.09.1988
2.	Czermin	Podworski park krajobrazowy	268/Wlkp/A	10.01.2006
3.	Gołuchów	Kościół pw. NMP Wniebowziętej (obiekt nie istnieje)	A.K.I.11a/2014	06.03.1935

4.	Gołuchów	Zamek	As 43 Kl.IV-73/166/54	29.05.1952 09.09.1954
5.	Gołuchów	Pałac	1701/A	08.04.1975
6.	Gołuchów	Mauzoleum Izabelli Działyńskiej	657/A	14.12.1992
7.	Gołuchów	Dom administracji - tzw. Kasa	478/A	10.04.1986
8.	Gołuchów	Park-Arboretum	81/A	16.06.1965
9.	Jedlec	Kościół pw. św. Floriana	A.K.I.11a/209	06.03.1933
10.	Jedlec	Park dworski	733/A	05.12.1996
11.	Kajew	Park dworski	1050/Wlcp/A	16.04.2018 r.
12.	Kościelna Wieś	Kościół pw. św. Wawrzyńca	64/A	23.09.1930
13.	Krzywosądów	Wiatrak – koźlak	958/Wlcp/A	31.03.2015
14.	Kucharki	Kościół pw. Świętej Trójcy	Kl.IV-73/57/54	19.05.1954
15.	Kucharki	Dzwonnica	Kl.IV-73/57/54	19.05.1954
16.	Kuchary	Kościół pw. św. Bartłomieja Apostoła	Kl.IV-73/58/54	19.05.1954
17.	Kuchary	Dwór	Kl.IV-73/58/54	21.05.1954
18.	Kuchary	Park dworski	531/A	06.03.1990
19.	Kuchary	Spichlerz dworski	1096/A	29.04.1970
20.	Szkudła	Pałac	1513/A	11.04.1974
21.	Szkudła	Park dworski	1547/A	07.04.2974
22.	Tursko	Kościół pw. św. Andrzeja Apostoła	A.K.I.11a/210 549/A	07.03.1933 31.12.1991
23.	Tursko	Tzw. Ogrójec	1607/A	16.09.1974
24.	Wszółów	Spichlerz dworski	502/A	16.08.1988

REJESTR ZABYTKÓW RUCHOMYCH

LP.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	ADRES	NUMER REJESTRU	DATA WPISU
1.	Gołuchów	Elementy dekoracyjne i rzeźbiarskie wyposażenia zamku		43/B	23.11.1970
2.	Gołuchów	Wystrój wnętrza oficyny		95/B	30.06.1989
3.	Jedlec	Elementy wyposażenia kościół par. pw. św. Floriana		192/B	23.03.1972
4.	Kościelna Wieś	Elementy wyposażenia kościół par. pw. św. Wawrzyńca		181/B	14.11.1996

5.	Krzywosądów	Krzyż przydrożny		183/B	13.03.1972
6.	Kucharki	Zespół polichromii na ścianach i stropach kościoła par. pw. Świętej Trójcy		145/B	09.08.1994
7.	Kucharki	Elementy wyposażenia kościoła par. pw. Świętej Trójcy		193/B	24.03.1972
8.	Kucharki	Elementy wyposażenia kościoła fil. pw. Matki Bożej Częstochowskiej		194/B	28.03.1972
9.	Kuchary	Elementy wyposażenia kościoła par. pw. św. Bartłomieja Ap.		195/B	28.03.2072
10.	Tursko	Obraz „Zwiastowanie” z kościoła par. pw. św. Andrzeja Ap.		142/B	27.01.1994
11.	Tursko	Słup kamienny w tzw. „ogrójcu” przed kościołem par. pw. św. Andrzeja Ap.		184/B	13.02.1972
12.	Tursko	Kapliczka przydrożna		185/B	13.03.1972
13.	Tursko	Elementy wyposażenia kościoła par. pw. św. Andrzeja Ap.		335/B	11.06.1974

REJESTR ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH

Lp.	Miejscowość	Obszar AZP	Numer stanowiska na obszarze	Funkcja	Kultura	Chronologia	Numer w rejestrze	Data wpisu
1.	Kościelna Wieś, stan. 22	66-38	121	kurhan pobitewny	nowożytność	1706 r.	441/Wlkp/C	30.11. 2012

4.3.2.**POMNIKI HISTORII**

Na terenie gminy Gołuchów nie występują zabytki uznane za pomnik historii.

4.3.3.**LISTA SKARBÓW DZIEDZICTWA**

Na terenie gminy Gołuchów nie występują zabytki wpisane na Listę Skarbów Dziedzictwa.

4.3.4.**PARKI KULTUROWE**

Na terenie gminy Gołuchów nie ustanowiono parku kulturowego.

4.4.**GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH**

Karty adresowe gminnej ewidencji zabytków nieruchomych wykonane zostały w 2019 r.

Opracowana na ich podstawie gminna ewidencja zabytków nieruchomych Gminy Gołuchów została przyjęta w drodze zarządzenia Wójta Gminy Gołuchów nr 103/2019 z dnia 17 października 2019 r. w sprawie przyjęcia gminnej ewidencji zabytków gminy Gołuchów.

Wykaz zabytków nieruchomych ujętych w gminnej ewidencji Gminy Gołuchów – patrz: aneks nr 1 (str. 68)

Wszelkiego rodzaju włączanie nowych obiektów do gminnej ewidencji zabytków lub też wyłączenie obiektów uprzednio ujętych w gminnej ewidencji zabytków musi być prowadzone w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

4.5.**GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW ARCHEOLOGICZNYCH**

Karty adresowe gminnej ewidencji zabytków archeologicznych wykonane zostały w 2012 r. oraz poddane były weryfikacji w 2018 r.

Opracowana na ich podstawie gminna ewidencja zabytków archeologicznych Gminy Gołuchów została przyjęta w drodze zarządzenia Wójta Gminy Gołuchów nr 103/2019 z dnia 17 października 2019 r. w sprawie przyjęcia gminnej ewidencji zabytków gminy Gołuchów.

Wykaz zabytków archeologicznych ujętych w gminnej ewidencji Gminy Gołuchów – patrz: aneks nr 2 (str. 77)

Wszelkiego rodzaju włączanie nowych obiektów do gminnej ewidencji zabytków lub też wyłączenie obiektów uprzednio ujętych w gminnej ewidencji zabytków musi być prowadzone w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

4.6.

ZABYTKI REJESTROWE STANOWIĄCE WŁASNOŚĆ GMINY GOŁUCHÓW

SPICHLERZ DWORSKI W KUCHARACH	
Sposób użytkowania	
	Obiekt o funkcji magazynowej.
Stan zachowania	
	Budynek w dostatecznym stanie zachowania. Był użytkowany zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem jako magazyn płodów rolnych. Budynek w 2. poł. XX w. wtórnie nakryty eternitowymi płytami falistymi. Po wykonaniu ekspertyzy oraz inwentaryzacji wstrzymano dotychczasowe użytkowanie obiektu, z uwagi na możliwe pogorszenie stanu zachowania budynku. Obiekt wymaga napraw w obrębie drewnianych konstrukcji stropów i podłóg wnętrza oraz w obrębie konstrukcji dachu, schodów wewnętrznych, wymiany pokrycia dachu oraz remontu elewacji.
Planowane działania przy obiekcie w latach 2022-2025	
	Remont spichlerza, w tym zakres prac zgodnie z pozwoleniem Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nr 236/2022/A na prowadzenie robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków Ka-WN.5142.1491.2.2022 z dnia 06.04.2022 r.

PARK DWORSKI W CZERMINKU	
Sposób użytkowania	
	Obiekt o funkcji rekreacyjnej.
Stan zachowania	
	Park w dostatecznym stanie zachowania w części z zachowanym historycznym drzewostanem oraz częściowo czytelnym układem kompozycyjnym. W 2. poł. XX w. prawdopodobnie część parku przekształcono urządzając w jego wnętrzu obszerne boisko do piłki nożnej. Do I. 80. XX w. na terenie parku

zlokalizowany był dwór rozebrany z uwagi na zły stan zachowania. Obiekt wymaga przeprowadzenia szeregu prac o charakterze rewaloryzacyjnym obejmującym dokonanie wycinki istniejących samosiewów drzew i krzewów, odtworzenie i uczynienie pierwotnego układu komunikacyjnego, dokonania nowych nasadzeń zgodnych z historycznym ukształtowaniem parku. Na bieżąco w parku dokonywane są prace pielęgnacyjne polegające na usuwaniu uszkodzonych lub obumarłych okazów drzew, koszeniu trawników i grabienie liści.

Planowane działania przy obiekcie w latach 2022-2025

Bieżąca konserwacja obejmująca systematycznie prowadzone prace porządkowe i pielęgnacyjne.

5.

**STAN ZACHOWANIA ZABYTKÓW RUCHOMYCH, NIERUCHOMYCH I ARCHEOLOGICZNYCH.
SZANSE I ZAGROŻENIA**

ZABYTKI RUCHOME	
Obiekt	Stan zachowania
Elementy dekoracyjne i rzeźbiarskie wyposażenia zamku w GOŁUCHOWIE	dobry
Wystrój wnętrza oficyny w GOŁUCHOWIE	dobry
Elementy wyposażenia kościoła par. pw. św. Floriana w JEDLCU	bardzo dobry/dobry
Elementy wyposażenia kościoła par. pw. św. Wawrzyńca w KOŚCIELNEJ WSI	bardzo dobry/dobry
Krzyż przydrożny w KRZYWOSĄDOWIE	dostateczny
Zespół polichromii na ścianach i stropach kościoła par. pw. Świętej Trójcy w KUCHARACH	dobry
Elementy wyposażenia kościoła par. pw. Świętej Trójcy w KUCHARACH	dobry
Elementy wyposażenia kościoła fil. pw. Matki Bożej Częstochowskiej w KUCHARACH	dobry

Elementy wyposażenia kościoła par. pw. św. Bartłomieja Ap. w KUCHARACH	dostateczny
Obraz „Zwiastowanie” z kościoła par. pw. św. Andrzeja Ap. w TURSKU	dobry
Słup kamienny w tzw. „ogrójcu” przed kościołem par. pw. św. Andrzeja Ap. w TURSKU	dobry
Kapliczka przydrożna w TURSKU	dostateczny
Elementy wyposażenia kościoła par. pw. św. Andrzeja Ap. w TURSKU	dobry
ZABYTKI NIERUCHOME	
Obiekt	Stan zachowania
Pałac sekesyjny w CZECHLU	dostateczny
Podworski park krajobrazowy w CZERMINKU	dostateczny
Kościół pw. NMP Wniebowziętej w GOŁUCHOWIE	(obiekt nie istnieje)
Zamek w GOŁUCHOWIE	dobry
Pałac w GOŁUCHOWIE	dobry
Mauzoleum Izabelli Działyńskiej w GOŁUCHOWIE	dostateczny
Dom administracji - tzw. Kasa w GOŁUCHOWIE	dobry
Park-Arboretum w GOŁUCHOWIE	bardzo dobry
Kościół pw. św. Floriana w JEDLCU	bardzo dobry/dobry
Park dworski w JEDLCU	dobry
Park dworski w KAJEWIE	dobry
Kościół pw. św. Wawrzyńca w KOŚCIELNEJ WSI	bardzo dobry/dobry

Wiatrak – koźlak w KRZYWOSĄDOWIE	niedostateczny
Kościół pw. Świętej Trójcy w KUCHARKACH	dobry
Dzwonnica w KUCHARKACH	dobry
Kościół pw. św. Bartłomieja Apostoła w KUCCHARACH	dobry
Dwór w KUCCHARACH	dobry
Park dworski w KUCCHARACH	dobry
Spichlerz dworski w KUCCHARACH	dostateczny
Pałac w SZKUDLII	zły
Park dworski w SZKUDLII	dostateczny
Kościół pw. św. Andrzeja Apostoła w TURSKU	dobry
Tzw. Ogrójec w TURSKU	dobry
Spichlerz dworski we WSZOŁOWIE	dostateczny
ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE	
Obiekt	Stan zachowania
Kurhan pobitewny z 1706 r. w KOŚCIELNEJ WSI	dobry

SZANSE	ZAGROŻENIA
1) Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na zadania związane z opieką nad zabytkami i rewaloryzacja zabytkowych przestrzeni.	1) Nie podejmowanie przez właścicieli koniecznych remontów budynków zabytkowych lub inwestycje związane z ich przekształceniem powodującym utratę cech zabytkowych (przebudowy, rozbudowy);

2) Podtrzymywanie pozytywnego wizerunku gminy jako szanującej swoją przeszłość, dorobek artystyczny przeszłych pokoleń oraz ich dziedzictwo. Duma z właściwości dziedzictwa kulturowego gminy. 3) Wzmacnianie wśród mieszkańców świadomości i tożsamości związanej z tzw. „małą ojczyzną” i jej walorami. 4) Rozwój turystyki i związane z tym dochody dla gminy oraz możliwość zwiększania miejsc pracy 5) Przekazywanie przyszłym pokoleniom przykładu z dbania i jednocześnie rozwijania dziedzictwa kulturowego	2) Brak zabiegów porządkowych i pielęgnacyjnych na terenach parków dworskich lub cmentarzy 3) Pozostawienie obiektów zabytkowych w stanie nieużytkowanym, przyspieszającym ich degradację 4) Nadmierny ruch samochodowy zwłaszcza, samochodów ciężarowych przebiegający przez centrum miejscowości usytuowanych wzdłuż istotnych dla komunikacji samochodowej dróg 5) Zjawisko docieplania elewacji historycznych obiektów z zachowanym detalem architektonicznym (bonie, profilowane gzymsy, opaski okienne, podokienniki itp) 6) Wymiana oryginalnej stolarki okiennej i drzwiowej na okna i drzwi wykonane z PCV nie pozwalające odtwarzać dawnych elementów detalu. 7) Umieszczanie na budynkach objętych ochroną konserwatorską oraz w obrębie obszarów objętych ochroną konserwatorską reklam zwłaszcza o charakterze wielkoformatowym. 8) Usuwanie historycznych nawierzchni z terenów zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych objętych ochroną konserwatorską. 9) W odniesieniu do dziedzictwa archeologicznego na terenie gminy: – inwestycje budowlane i przemysłowe; – nielegalna eksploatacja piasek i żwirowni; – głęboka orka w obrębie pól; – działalność tzw. poszukiwaczy skarbów z wykrywaczami metali; – wykorzystywanie ciężkiego sprzętu w rolnictwie; – rozwój budownictwa na obrzeżach Kalisza, przy granicy gminy Gołuchów oraz budowa dróg i obwodnic, czyli te inwestycje, które wymagają prowadzenia prac ziemno-budowlanych.
---	---

6.**ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE****6.1.****PRIORYTETY PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI**

Problematyka związana z opieką nad zabytkami stanowi dla władz samorządowych gminy Gołuchów istotny obszar z uwagi na możliwość podejmowania działań o odmiennym charakterze niż indywidualni właściciele zabytków. Z uwagi na prawny obowiązek ochrony wartości społecznie istotnych, szerzenie świadomości społecznej oraz wskazywanie kierunków rozwoju podmiotom prywatnym i działania promocyjne budujące wizerunek i prestiż gminy, objęcie zabytków opieką stanowi jeden z ważnych aspektów działalności władz lokalnych.

Za priorytetowe dla „Gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Gołuchów na lata 2022-2025” należy uznać cele wynikające z art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opieki nad zabytkami, tj:

- 1) Włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.
- 2) Uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej i konsekwentne oraz planowe realizowanie zadań kompetencyjnych samorządu dotyczących opieki nad zabytkami jako potwierdzenie uznania znaczenia dziedzictwa kulturowego dla rozwoju gminy.
- 3) Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.
- 4) Wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego.
- 5) Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wykreowanie wizerunku gminy poprzez: podejmowanie działań sprzyjających wytworzeniu lokalnej tożsamości mieszkańców, wspieranie aktywności mieszkańców mającej na celu poszanowanie dziedzictwa kulturowego, edukację w zakresie miejscowego dziedzictwa kulturowego.
- 6) Wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.
- 7) Określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystywaniem tych zabytków.
- 8) Podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

6.2.**KIERUNKI DZIAŁAŃ I ZADANIA PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI**

Priorytet I: Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy			
Kierunki zadań	Zadania	Termin realizacji	Finansowanie
Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania	- Prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność gminy (w ramach opracowanego planu remontów) - Podejmowanie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków będących własnością gminy - Dofinansowanie prac rewaloryzacyjnych przy obiektach niebędących własnością gminy w postaci stosownej uchwały dotyczącej dotacji na prace remontowo-konserwatorskie przy zabytkach ruchomych i nieruchomych - Opracowanie planu systematycznych kontroli stanu utrzymania i sposobu użytkowania obiektów zabytkowych znajdujących się w zasobach komunalnych - obiekty w GEZ stanowiące własność gminy.	2022-2025	środki własne
		2022-2025	środki własne
		2022-2025	środki własne
		2022-2025	środki własne
Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne	Prowadzenie bieżących prac porządkowych przy zabytkowych zespołach zieleni: gminnych parkach, cmentarzach, obszarach nieczynnych cmentarzy, dawnych parkach dworskich itp.	2022-2025	środki własne

Priorytet II: Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego			
Kierunki zadań	Zadania	Termin realizacji	Finansowanie
Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego	Opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, szczególnie obszarów o dużym nasyceniu obiektami zabytkowymi (w tym weryfikacja obowiązujących w zakresie aktualizacji zagadnień związanych z ochroną zabytków) oraz obszarów wskazanych do ochrony w studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy	2022-2025	środki własne
	Wdrażanie zapisów programów rewitalizacji, studiów widokowo-krajobrazowych, studiów historyczno-urbanistycznych, katalogów typów zabudowy regionalnej i detalu architektonicznego w realizacji zagospodarowania przestrzennego gminy (w tym w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego)	2022-2025	środki własne
	Konsekwentne egzekwowanie zapisów dotyczących działalności inwestycyjnej na obszarach objętych ochroną określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (głównie w zakresie wysokości zabudowy, jej charakteru i funkcji)	2022-2025	środki własne
	Ochrona panoram oraz przedpoli widokowych wsi o wartościach kulturowych	2022-2025	środki własne
	Ochrona stanowisk archeologicznych i nawarstwień kulturowych przy inwestycjach związanych z zabudową i zagospodarowywaniem terenu, poprzez ujmowanie zagadnień związanych z ochroną zabytków w planach zagospodarowania przestrzennego, warunkach zabudowy i inwestycjach celu publicznego oraz respektowaniu zapisów dotyczących ochrony zabytków archeologicznych w opiniach i decyzjach właściwego miejscowo konserwatora zabytków	2022-2025 2022-2025	środki własne środki własne

Rozszerzenie zasobu i ochrony dziedzictwa kulturowego gminy	W uzasadnionych przypadkach wystąpienie do wojewódzkiego konserwatora zabytków z wnioskiem o wpisanie do rejestru zabytków cennych obszarów i obiektów zabytkowych stanowiących własność gminy Gołuchów	2022-2025	środki własne
Ochrona układów ruralistycznych na obszarach wiejskich	- Poprawa ładu przestrzennego wsi oraz zapobieganie rozpraszaniu osadnictwa poprzez: - ochronę historycznie ukształtowanego układu dróg, historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych oraz relacji przestrzennych pomiędzy zespołami zabytkowej zabudowy, - wypełnianie zabudową wolnych działek budowlanych w obszarach centrów wsi oraz historycznych siedlisk w zgodzie z historyczną kompozycją danego układu i gabarytami oraz formą architektoniczną tworzącej go zabudowy - wyznaczanie w planach miejscowych nowych terenów pod zabudowę na zasadzie kontynuacji historycznych siedlisk	2022-2025	środki własne
Priorytet III: Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości			
Kierunki zadań	Zadania	Termin realizacji	Finansowanie
Szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym gminy	- Udostępnienie informacji o zabytkach gminy na stronie internetowej gminy - Utworzenie gminnego systemu informacji i promocji (bazy danych) środowiska kulturowego - Opracowanie mapy zabytków gminy, jako atrakcyjnej graficznie formy promocji ułatwiającej dotarcie do wszystkich elementów dziedzictwa kulturowego	2022-2025 2022-2025 2022-2025	środki własne środki własne/ środki zewnętrzne środki własne

Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym	• Organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych • Inicjowanie i organizowanie gminnych obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa • Wydawanie i wspieranie publikacji (w tym folderów promocyjnych, przewodników) poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego gminy • Wprowadzenie i upowszechnienie tematyki ochrony dziedzictwa kulturowego do systemu edukacji przedszkolnej i szkolnej poprzez organizowanie i wspieranie zajęć	2022-2025	środki własne
		2022-2025	środki własne
		2022-2025	środki własne
		2022-2025	środki własne
Specjalistyczne rozpoznanie badawcze poszczególnych obiektów, zespołów oraz obszarów zabytkowych związane z przygotowywanym lub realizowanym procesem inwestycyjnym	• Prowadzenie monitoringu i weryfikacji obiektów uwzględnionych w gminnej ewidencji zabytków (z zastosowaniem komputerowej bazy danych)	2022-2025	środki własne
Promocja regionalnego dziedzictwa kulturowego służąca kreacji produktów turystyki kulturowej	• Opracowanie szlaków turystycznych (np. pieszych, rowerowych, konnych, samochodowych, wodnych) wykorzystujących walory dziedzictwa kulturowego • Utworzenie i modernizacja elementów infrastruktury służących funkcjonowaniu i rozwojowi turystyki kulturowej • Wprowadzenie zintegrowanego systemu informacji wizualnej (m.in. za pomocą tablic informacyjnych) obejmującego zasoby i wartości dziedzictwa kulturowego gminy	2022-2025	środki własne
		2022-2025	środki własne
		2022-2025	środki własne

Włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju.	• Bieżące podejmowanie przez wszystkich przewidzianych prawem działań w dziedzinie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w celu dostosowania prawa miejscowego do systemu zadań strategicznych wynikających koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju. • Wypracowanie metod współpracy samorządu z administracyjnymi organami ochrony zabytków	2022-2025	środki własne
		2022-2025	środki własne

7.**INSTRUMENTARIUM REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI**

Podmiotem formułującym gminny program opieki nad zabytkami jest samorząd gminy. Realizacja programu odbywać się będzie poprzez zespół działań władz gminy na rzecz osiągnięcia celów w nim przyjętych. Samorząd ma oddziaływać na różne podmioty związane z obiektami zabytkowymi, w tym również na mieszkańców gminy w celu wywołania w nich pożądanых zachowań prowadzących do realizacji zamierzonych celów. Zakłada się, że w realizacji Gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Gołuchów na lata 2022-2025 wykorzystane zostaną następujące grupy instrumentów: instrumenty prawne, finansowe, społeczne, koordynacji i kontroli.

1. Instrumenty prawne:

- programy określające politykę państwa i województwa w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego,
- dokumenty wydane przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wynikające z przepisów ustawowych,
- uchwały rady gminy (miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, zwolnienia i ulgi dla właścicieli obiektów zabytkowych).

2. Instrumenty finansowe:

- środki własne zatwierdzone uchwałą rady gminy,
- dotacje,
- subwencje,
- dofinansowania.

2. Instrumenty społeczne:

- uzyskanie poparcia lokalnej społeczności dla Gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Gołuchów na lata 2022-2025 poprzez sprawną komunikację,
- edukacja i tworzenie świadomości potrzeby istnienia i ochrony dziedzictwa kulturowego w lokalnej społeczności,
- współpraca z organizacjami społecznymi

4. Koordynacja i kontrola

- gromadzenie stale aktualizowanej wiedzy o stanie zachowania obiektów, prowadzonych pracach remontowych i konserwatorskich,
- utworzenie w ramach organizacyjnych Urzędu Gminy Gołuchów zespołu koordynującego realizację poszczególnych zadań wynikających z ustaleń programu opieki nad zabytkami.
- wewnętrzne okresowe sprawozdania z realizacji niniejszego programu.

8.**ZASADY OCENY REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI**

W ramach priorytetu I: Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy

- Poziom (w %) wydatków budżetu gminy na ochronę i opiekę nad zabytkami
- Wartość finansowa zrealizowanych kompleksowych programów rewaloryzacji i rewitalizacji oraz liczba (bądź inne mierniki) obiektów poddanych rewaloryzacji w ramach tych programów
- Wartość finansowa wykonanych prac remontowo-konserwatorskich przy zabytkach oraz liczba obiektów poddanych ww. pracom
- Zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi

W ramach priorytetu II: Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego

- Poziom (w%) objęcia terenu gminy wykonanymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
- Liczba wniosków o wpis do rejestru zabytków obszarów, obiektów i zespołów zabytkowych
- Zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi

W ramach priorytetu III: Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości

- Liczba zrealizowanych konkursów, wystaw, działań edukacyjnych na terenie gminy
- Liczba utworzonych szlaków turystycznych, tras rowerowych, konnych, wodnych
- Liczba opracowanych, wydanych wydawnictw (w tym folderów promocyjnych, przewodników)
- Liczba utworzonych, zmodernizowanych elementów infrastruktury służących funkcjonowaniu i rozwojowi turystyki kulturowej

Wzmiankowana analiza dokonywana będzie każdorazowo przez Wójta Gminy Gołuchów po upływie 2 lat funkcjonowania Gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Gołuchów na lata 2022-2025 i zakończona zostanie raportem przedkładanym przez wójta Radzie Gminy Gołuchów. W miarę rozwoju systemu monitorowania przewiduje się weryfikację sposobu tejże oceny.

9.**NIEKTÓRE ZEWNĘTRZNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI**

Ustawowy obowiązek utrzymania zabytku we właściwym stanie związany m.in. z zapewnieniem właściwego użytkowania obiektów z możliwością wyeksponowania ich wartości, a także z prowadzeniem i finansowaniem przy nim prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych spoczywa na jego posiadaczu, który dysponuje tytułem prawnym do zabytku

wynikającym z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu. W przypadku jednostki samorządu terytorialnego, prowadzenie i finansowanie wspomnianych prac jest jej zadaniem własnym.

Wszystkie podmioty zobowiązane do finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków mogą ubiegać się o ich dofinansowanie ze środków m.in.:

I. MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Zasady finansowania opieki nad zabytkami określa *ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 840) w art. 71-83. Szczegółowe uregulowania w tym zakresie zawiera Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 czerwca 2017 r. *w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków* (Dz. U. z 2017 r. , poz. 1265).

Program operacyjny *DZIEDZICTWO KULTUROWE* realizowany jest w ramach corocznie ogłaszanych priorytetów.

Witryna internetowa: <http://www.mkidn.gov.pl/>

II. WIELKOPOLSKIEGO WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW W POZNANIU

Ze środków finansowych z budżetu państwa w części, której dysponentem jest Wojewoda Wielkopolski. Dotacja może być udzielona na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (art. 74 *ustawy*).

Witryna internetowa: <http://www.poznan.wuoz.gov.pl/>

III. URZĘDU MARSZAŁKOWSKIEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO, DEPARTAMENT KULTURY

W ramach otwartego konkursu ofert na zadania publiczne Województwa Wielkopolskiego w dziedzinie ochrony dziedzictwa kulturowego – ochrona zabytków i opieka nad zabytkami.

Witryna internetowa: <http://www.bip.umww.pl/>

IV. MINISTERSTWA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

W ramach aktualnych programów

Witryna internetowa: <http://www.minrol.gov.pl/>

V. MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH ADMINISTRACJI, DEPARTAMENT WYZNAŃ RELIGIJNYCH ORAZ MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH I ETNICZNYCH, WYDZIAŁ FUNDUSZU KOŚCIELNEGO

Dotacje udzielane na remonty i konserwacje obiektów sakralnych w zakresie wykonywania podstawowych prac zabezpieczających obiekt (bez wystroju i wyposażenia).

Witryna internetowa: <http://www.mswia.gov.pl/>

VI. NARODOWEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Na zadania związane z ochroną i kształtowaniem przyrody.

Witryna internetowa: <http://www.nfosigw.gov.pl/>

Działania o charakterze strategicznym i ponadregionalnym mogą być na finansowanie z Funduszy Unii Europejskiej, m in.

- 1) Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), którego działalność koncentruje się na różnych dziedzinach m.in. rozwój turystyki oraz inwestycje w dziedzinie kultury.
- 2) Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, który stanowi jeden z programów operacyjnych przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W ramach programu realizowanych będzie 17 osi priorytetowych m.in. 12 – kultura i dziedzictwo kulturowe, kontynuacja w ramach - Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) .

Wymienione źródła finansowania są wskazową dla właścicieli obiektów zabytkowych. Szczegółowe informacje dotyczące rodzaju finansowanych zadań, uprawnionych wnioskodawców, trybu składania wniosków, kryteriów oceny i warunków rozliczenia można znaleźć na stronach internetowych instytucji udzielających pomocy finansowej.

10.

ANEKS NR 1:

GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW GMINY GOŁUCHÓW – ZABYTKI NIERUCHOME

Lp.	Miejscowość	Ulica	Numer porządkowy	Obiekt	Zespół	Czas powstania	Rejestr zabytków
1	Bogusław		9	DOM STRAŻY GRANICZNEJ ob. dom mieszkalny		pocz. XX w.	
2	Bogusław		10	DOM STRAŻY GRANICZNEJ ob. dom mieszkalny		4 ćw. XIX w.	
3	Bogusław		11	ZAJAZD, tzw. hotel		pocz. XX w.	
4	Borczysko		14	DWÓR ob. nieużytkowany		ok. 1920 r.	
5	Cieśle		22	FRAGMENT BRAMY I OGRODZENIA	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	4 ćw. XIX w.	
6	Cieśle		22	PARK DWORSKI		3 ćw. XIX w.	
7	Cieśle		22	PIWNICA	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	k. XIX w.	

8	Cieśle		22	SPICHLERZ-STODOŁA	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	3 ćw. XIX w.	
9	Cieśle		10	SZKOŁA ob. dom mieszkalny		ok. 1900 r.	
10	Czechel		18	DOM RZĄDCY, ob. dom mieszkalny		1 ćw. XX w.	
11	Czechel		25	BUDYNEK STRAŻY GRANICZNEJ, ob. dom mieszkalny		k. XIX w.	
12	Czechel		18	PAŁAC ob. nieużytkowany		ok. 1900 r.	507/A
13	Czechel		18	PARK PAŁACOWY		pocz. XX w.	
14	Czechel		17	SPICHLERZ	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	pocz. XX w.	
15	Czerminiek		30	PARK DWORSKI		2 ćw. XIX w. powiększony w 2 poł. XIX w.	268/Wlkp/A
16	Gołuchów	Droga między Gołuchowem a Czerminkiem		ALEJA PRZYDROŻNA – lipowo-jesionowa		4 ćw. XIX w.	
17	Gołuchów	Jana i Izabeli Działyńskich		BRAMA I OGRODZENIE PARKU		1885-1893 r.	
18	Gołuchów	Lipowa		CMENTARZ rzymskokatolicki – parafialny		3 ćw. XIX w.	

19	Gołuchów	Czartoryskich	4	DOM MIESZKALNY		k. XIX w.	
20	Gołuchów	Czartoryskich	7	DOM MIESZKALNY		1 ćw. XX w.	
21	Gołuchów	Leśna	3	DOM MIESZKALNY		1 ćw. XX w.	
22	Gołuchów	Stefana i Elżbiety Zamojskich	4	DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH, ob. dom mieszkalny		pocz. XX w.	
23	Gołuchów	Stefana i Elżbiety Zamojskich i Jana Pawła II (skrzyżowanie)		FIGURA PRZYDROŻNA św. Wawrzyńca		k. XVIII w.	
24	Gołuchów	Jana i Izabeli Działyńskich		GROTA przy kaplicy-mauzoleum		ok.1898-1899 r.	
25	Gołuchów	Jana Pawła II	1	GRUPA PASYJNA przy kościele parafialnym pw. NMP Wniebowziętej		1911 r.	
26	Gołuchów	Jana i Izabeli Działyńskich		KAPLICA – MAUZOLEUM		1697 r. i 1899 r.	657/A
27	Gołuchów	Jana Kopczyńskiego	1	KARCZMA, ob. restauracja		pocz. XX w.	
28	Gołuchów	Jana i Izabeli Działyńskich	2	INTENDENTURA tzw. KASA		1884-1887 r. I 1890 r.	478/A

29	Gołuchów	Adama Kubaszewskiego	2a	KURNIK, ob. mieszkania i garaże		ok. 1876-1877 r.	
30	Gołuchów	Czartoryskich	5	MŁYN ZBOŻOWY		1913 r.	
31	Gołuchów	Jana i Izabeli Działyńskich		NIEDŹWIEDZIARNIA		pocz. XX w.	
32	Gołuchów	Klemensa Borowskiego	9	NOWY DWÓR tzw. Dwór dominialny lub dzierżawcy, ob. restauracja i hotel		1887 r.	
33	Gołuchów	Adama Kubaszewskiego	2	OBORA, późn. Stajnie, ob. muzeum		ok. 1884-1885 r.	
34	Gołuchów	Klemensa Borowskiego		OBORA, ob. obiekt wielofunkcyjny konferencyjno-hotelowy	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	I. 80-90 XIX w.	
35	Gołuchów	Klemensa Borowskiego		OGRODZENIE PARKU		pocz. XX w.	
36	Gołuchów	Klemensa Borowskiego		OWCZARNIA	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1849 r.	
37	Gołuchów	Jana i Izabeli Działyńskich		PAŁAC tzw. oficyna, ob. muzeum		1843-1853 r. – gorzelnia; 1872-1875 r. i 1890-1896 r. – przebudowa i rozbudowa	1701/A

38	Gołuchów	Jana i Izabeli Działyńskich	2	PARK (arboretum)		pocz. XVIII w. (ogród włoski); 1854-1895 r. (park naturalistyczny)	81/A
39	Gołuchów	Jana Pawła II	1	PLEBANIA przy kościele parafialnym pw. NMP Wniebowziętej		k. XIX w.	
40	Gołuchów	Jana i Izabeli Działyńskich	1	SZKOŁA, później mieszkania służby pałacowej, ob. poczta		poł. XIX w.	
41	Gołuchów	Klemensa Borowskiego		STAJNIA – POWOZOWNIA, ob. muzeum	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1854-1855 r.	
42	Gołuchów	Klemensa Borowskiego	2	STARY DWÓR, tzw. dwór dzierżawcy, ob. mieszkania		poł. XIX w.	
43	Gołuchów	Czartoryskich	14	SZKOŁA, ob. dom mieszkalny		4 ćw. XIX w.	
44	Gołuchów	Jana i Izabeli Działyńskich		tzw. PASIEKA		ok. 1895 r.	
45	Gołuchów	Klemensa Borowskiego	4	WINNICE OSZKLONE w parku		1899 r.	
46	Gołuchów	Jana i Izabeli Działyńskich	3	ZAMEK, ob. muzeum		XV w., przed 1535 rozbudowa, 1872-1885 r. przebudowa	As43

47	Jedlec		59	BRAMA na cmentarz przykościelny		I. 30. XIX w.	
48	Jedlec			CMENTARZ rzymskokatolicki – parafialny		1852 r., powiększony w 1901 r.	
49	Jedlec		129	DOM ADMINISTRACYJNO – MISZKALNY, ob. dom mieszkalny		1 ćw. XX w.	
50	Jedlec		127	DWÓR, tzw. nowy, ob. dom mieszkalny		k. XIX w., przebudowany w I. 30. XX w.	
51	Jedlec		59	DZWONNICA przy kościele pw. św. Floriana		między 1887-1896 r.	
52	Jedlec		49	FIGURA PRZYDROŻNA Matki Bożej z Dzieciątkiem		przed 1911 r., odbud. 1945 r.	
53	Jedlec			FIGURA PRZYDROŻNA św. Antoniego		I. 20. XX w.	
54	Jedlec		92	GOŚCINIEC „Pod Księciem Józefem”, ob. dom mieszkalny i sklep		1910 r.	
55	Jedlec		42	GOŚCINIEC Werblińskich, ob. dom mieszkalny		1904 r.	
56	Jedlec			KAPLICZKA-GROTA		1932 r.	

57	Jedlec			KAPLICA CMENTARNA		ok. 1901-1903 r.	
58	Jedlec		59	KOŚCIÓŁ rzymskokatolicki parafialny pw. św. Floriana		1746-1753 r.	A.K.I.11a/209 545/A
59	Jedlec		59	MUR OGRODZENIOWY przy kościele pw. św. Floriana		I.30. XIX w.	
60	Jedlec		59	CMENTARZ przykościelny		XIX w.	
61	Jedlec		128	OBORA, ob. obiekt wielofunkcyjny	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	XIX/XX w.	
62	Jedlec		127	PARK dworski		pocz. XIX w.	733/A
63	Jedlec		59	PLEBANIA przy kościele pw. św. Floriana		1910 r.	
64	Jedlec			POMNIK-FIGURA PRZYDOŻNA Najświętszego Serca Pana Jezusa		1919 r., odbudowa	
65	Jedlec		128 i 129	STAJNIA KONI CUGOWYCH	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1938 r.	
66	Jedlec		91	SZKOŁA tzw. nowa, ob. dom mieszkalny		pocz. XX w.	
67	Jedlec		58	SZKOŁA tzw. stara, ob. dom mieszkalny		1858 r.	
68	Kajew	wzdłuż drogi Gołuchów-Wszołów		ALEJA PRZYDROŻNA – jesionowa		4 ćw. XIX w.	

69	Kajew	wzdłuż drogi prowadzącej do parku od południa		ALEJA PRZYDROŻNA – kasztanowcowa		k. XIX w.	
70	Kajew			FIGURA PRZYDROŻNA Matki Bożej z Dzieciątkiem		pocz. XX w.	
71	Kajew		41	DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH – OŚMIORAK, ob. dom mieszkalny		4 ćw. XIX w.	
72	Kajew			PARK dworski		k. XIX w.	1050/Wlkp/A
73	Kajew		29	SZKOŁA, ob. dom mieszkalny		pocz. XX w.	
74	Karsy	Droga polna z Kars do Żychlina		ALEJA PRZYDROŻNA lipowa		k. XIX w.	
75	Karsy		15	DOM OSADNIKÓW NIEMIECKICH, ob. dom mieszkalny		ok. 1941-1944 r.	
76	Karsy		70	DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH, ob. dom mieszkalny		1895 r.	
77	Karsy		71	DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH, ob. dom mieszkalny		I. 60-70. XIX w.	

78	Karsy		72	DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH, ob. dom mieszkalny		1893 r.	
79	Karsy	Przy skrzyżowaniu dróg do Kucharek i Szkudli		KAPLICZKA PRZYDROŻNA		1906 r., odbud. 1947 r.	
80	Karsy		27	KARCZMA?, ob. dom mieszkalny		4 ćw. XIX w.	
81	Karsy			OBORA	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	4 ćw. XIX w.	
82	Karsy			PARK dworski		1 poł. XIX w.	
83	Karsy		81	SZKOŁA, ob. dom mieszkalny		pocz. XX w.	
84	Karsy		82	SZKOŁA, ob. dom mieszkalny		k. XIX w.	
85	Kościelna Wieś	Kościelna	4	BRAMA na cmentarz przykościelny		4 ćw. XIX w.	
86	Kościelna Wieś	Józefa Kreczunowicza		CMENTARZ rzymskokatolicki z murem ogrodzeniowym i bramą		2 ćw. XIX w.	
87	Kościelna Wieś	Kaliska	1	DOM kościelnego, późn. poczta, ob. budynek usługowy		ok. 1930 r.	
88	Kościelna Wieś	Dolna	8	DOM mieszkalny		k. XIX w.	
	WYKREŚLONY						
89	Kościelna Wieś	Ostrowska	44	DOM mieszkalny		1 ćw. XX w.	

90	Kościelna Wieś	Zielona	2	DOM mieszkalny		ok. 1942-1943 r.	
91	Kościelna Wieś	Józefa Kreczunowicza	13	DWÓR, ob. budynek biurowy		4 ćw. XIX w., rozbud. 1 ćw. XX w.	
92	Kościelna Wieś	Kościelna	4	DZWONNICA przy kościele pw. Św. Wawrzyńca		2 ćw. XX w.	
93	Kościelna Wieś	Polna	1	FIGURA PRZYDROŻNA św. Wojciecha		1934 r.	
94	Kościelna Wieś	Józefa Kreczunowicza		GROBOWIEC Kreczunowiczów		3/4 ćw. XIX w.	
95	Kościelna Wieś	Kościelna	4	KOŚCIÓŁ pobenedyktyński, ob. parafialny pw. św. Wawrzyńca		XII/XIII w., rozbud. 1760-1776 i 1877 r.	64
96	Kościelna Wieś	Józefa Kreczunowicza	13	OBORA	ZESPOŁ FOLWARCZNY	3 ćw. XIX w.	
97	Kościelna Wieś	Józefa Kreczunowicza	13	PARK – ogród ozdobny		1 ćw. XX w.	
98	Kościelna Wieś	Kościelna	4	PLEBANIA przy kościele pw. św. Wawrzyńca		4 ćw. XIX w.	
99	Kościelna Wieś	Józefa Kreczunowicza		POMNIK NAGROBNY		1828 r.	
100	Kościelna Wieś	Józefa Kreczunowicza	13	SPICHLERZ	ZESPOŁ FOLWARCZNY	1 poł. XIX w.	

101	Kościelna Wieś	Józefa Kreczunowicza	13	STODOŁA	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	3 ćw. XIX w.	
102	Kościelna Wieś	Józefa Kreczunowicza	1	STRÓŻÓWKA – OBORA, ob. sala OSP, magazyn, garaż i szopa		4 ćw. XIX w.	
103	Kościelna Wieś	Poligonowa	43	SCHRON bojowy		1939 r.	
104	Kościelna Wieś	Poligonowa	53	SCHRON bojowy		1939 r.	
105	Krzywosądów	Droga polna Krzywosądów-Wszółów		ALEJA PRZYDROŻNA – lipowo-kasztanowcowa		1 ćw. XX w.	
106	Krzywosądów		2	DOM mieszkalny		I. 20. XX w.	
107	Krzywosądów		4	DOM mieszkalny		4 ćw. XIX w.	
108	Krzywosądów		54	DWÓR, ob. dom mieszkalny		ok. 1916 r.	
109	Krzywosądów		31	Tzw. KOMISARIAT, ob. dom mieszkalny		pocz. XX w.	
110	Krzywosądów			KRZYŻ PRZYDROŻNY		ok. 1871 r.	
111	Krzywosądów		49	OBORA	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1914 r.	
112	Krzywosądów		49	PARK dworski		pocz. XX w.	
113	Krzywosądów		49	STAJNIA	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	po 1914 r.	

114	Krzywosądów		49	STODOŁA	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	4 ćw. XIX w.	
115	Krzywosądów		28	SZKOŁA		k. XIX w.	
116	Krzywosądów		2	WIATRAK typu kozłak		1883 r.	958/Wlkp/A
117	Kucharki			CMENTARZ rzymskokatolicki - parafialny		2 poł. XIX w.	
118	Kucharki		37	DOM mieszkalny, później poczta i biblioteka, ob. budynek mieszkalny		XIX/XX w.	
119	Kucharki		42	DZWONNICA przy kościele pw. św. Trójcy		1783 r.	KI.IV-73/57/54
120	Kucharki			FIGURA PRZYDROŻNA Serca Pana Jezusa		I. 20/30 XX w.	
121	Kucharki		42	KOŚCIÓŁ rzymskokatolicki filialny pw. Św. Trójcy		1754 r., 1 ćw. XX w.	KI.IV-73/57/54
122	Kucharki		42	PLEBANIA przy kościele		1922 r.	
123	Kucharki		39	SZKOŁA		4 ćw. XX w.	
124	Kucharki	Droga Kucharki- Szkudła		SZPALER PRZYDROŻNY lipowy		1 ćw. XX w.	
125	Kuchary			CMENTARZ rzymskokatolicki - parafialny		pocz. XX w.	

126	Kuchary		6	DOM mieszkalny		1 ćw. XX w.	
127	Kuchary		97	DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH, ob. dom mieszkalny		pocz. XX w.	
128	Kuchary		102	DOM STRAŻY GRANICZNEJ, ob. dom mieszkalny		4 ćw. XIX w.	
129	Kuchary		78	DWÓR, ob. dom mieszkalny		pocz. XIX w.	Kl.IV-73/58/54 582/A
130	Kuchary			FIGURA PRZYDROŻNA św. Józefa		XIX/XX w.	
131	Kuchary	centrum		KOŚCIÓŁ rzymskokatolicki parafialny pw. św. Bartłomieja Apostoła		1686 r.	Kl.IV-73/58/54
132	Kuchary		78	PARK dworski		pocz. XIX w.	531/A
133	Kuchary		65	PLEBANIA przy kościele		pocz. XX w.	
134	Kuchary		78	SŁUPY BRAMY PARKOWEJ		pocz. XX w.	
135	Kuchary		80	SPICHLERZ	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1872 r.	1096/A
136	Macew		17	DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH – SZEŚCIORAK, ob. dom mieszkalny		XIX/XX w.	

137	Macew		15	DOM mieszkalny późn. DWÓR, ob. dom mieszkalny		1 poł. XIX w.	
138	Macew		15	PARK dworski		Poł. XIX w.	
139	Macew		15	SŁUPY BRAMY PARKOWEJ		k. XIX w.	
140	Pleszówka	Droga dojazdowa do dawnego folwarku Podborek		ALEJA PRZYDROŻNA – lipowo-jesionowa		pocz. XX w.	
141	Pleszówka		7	DOM OSADNIKÓW NIEMIECKICH, ob. dom mieszkalny		1941 r.	
142	Pleszówka		39	DWÓR, ob. dom mieszkalny (Podborek)		1880 r.	
143	Pleszówka			FIGURA PRZDROŻNA Matki Bożej z Loudres		XIX/XX w.	
144	Pleszówka		41	OBORA (Podborek)	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1880 r.	
145	Pleszówka	Granica z Turskiem		OWCZARNIA	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1900 r.	
146	Pleszówka		39	PARK dworski (Podborek)		4 ćw. XIX w.	
147	Pleszówka	Granica z Turskiem		STODOŁA	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1898 r.	

148	Pleszówka	Granica z Turskiem		WOLARNIA, późn. owczarnia i obora	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1915 r.	
149	Popówek			FIGURA PRZYDROŻNA Maryi Panny Niepokalanie Poczętej		1933 r.	
150	Przekupów		2	OBORA	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1853 r.	
151	Przekupów		2	STODOŁA	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	po 1847 r.	
152	Szkudła		35	DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH, ob. budynek mieszkalny		4 ćw. XIX w.	
153	Szkudła		41	DOM RZĄDCY, ob. budynek mieszkalny	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	pocz. XX w.	
154	Szkudła		38a	OBORA	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	4 ćw. XIX w.	
155	Szkudła			PAŁAC, ob. nieużytkowany		I. 80 XIX w.	1513/A
156	Szkudła			PARK pałacowy		1 poł. XIX w.	1547/A
157	Szkudła		38a	SPICHLERZ	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1881 r.	
158	Tursko		7	BRAMA WJAZDOWA		I. 30 XX w.	

159	Tursko			CMENTARZ rzymskokatolicki – parafialny		ok. 1927 r.	
160	Tursko			CMENTARZ przy kościele parafialnym pw. Św. Andrzeja Apostoła		I. 70/80 XVIII w.	
161	Tursko			CMENTARZ rzymskokatolicki – tzw. stary		XIV-XV w.	
162	Tursko		4	DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH – OŚMIORAK, ob., dom mieszkalny		1896 r.	
163	Tursko		37	DOM mieszkalny		1928-1929 r.	
164	Tursko		74	DOM mieszkalny		1910 r.	
165	Tursko		82	DOM ROBOTNIKÓW FOLWARCZNYCH – SZEŚCIORAK, tzw. „NA DOŁKU”, ob. dom mieszkalny		4 ćw. XIX w.	
166	Tursko		13	DOM RZĄDCY tzw. OFICYNA, ob. dom mieszkalny		1925 r.	
167	Tursko		12	GORZELNIA z domem gorzelnianego	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1879 r.	
168	Tursko			GROBOWIEC BASIŃSKICH przy kościel parafialnym pw. św. Andrzeja Apostoła		I. 60 XIX w.	

169	Tursko	Centrum		KOŚCIÓŁ parafialny rzymskokatolicki pw. św. Andrzeja Apostoła		1777-1786 r.	A.K.I.11a/209 549/A
170	Tursko			KRZYŻ MISYJNY przy kościele		1867 r.	
171	Tursko		11	KUŹNIA	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1881 r.	
172	Tursko			MUR OGRODZENIOWY cmentarza		k. XIX w.	
173	Tursko			Tzw. OGRÓJEC przy kościele		k. XVIII w.	1607/A
174	Tursko			PARK dworski		1823 r.	
175	Tursko		7	PLEBANIA Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Andrzeja Apostoła		1933 r.	
176	Tursko		11	SPICHLERZ	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1899 r.	
177	Tursko		11	STAJNIA, późn. cielętnik i magazyn na zboże	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1902 r.	
178	Tursko		11	STODOŁA (I)	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1880 r.	
179	Tursko		11	STODOŁA (II)	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1879 r.	

180	Tursko		11	STELMACHARNIA I SZOPA NA NAWOZY	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1872 r.	
181	Tursko		11	WOLARNIA, ob. budynek inwentarski	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1 ćw. XX w.	
182	Tursko		11	WOZOWNIA, późn. garaże i magazyn	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1898 r.	
183	Tursko		10	SZKOŁA		XIX/XX w.	
184	Tursko		58	WIATRAK TYPU KOŻŁAK, ob. nieużytkowany		1764 r., przeniesiony ok. 1850 r.	
185	Wszółów	Droga Ordzin- Wszółów		ALEJA PRZYDROŻNA lipowa		4 ćw. XIX w.	
186	Wszółów		16	DOM mieszkalny		ok. 1910 r.	
187	Wszółów		32	DROGA dojazdowa wraz z ALEJĄ PRZYDROŻNĄ		1 ćw. XX w.	
188	Wszółów		32	DWÓR, ob. nieużytkowany (ORDZIN)		3/4 ćw. XIX w.	
189	Wszółów			PARK dworski (ORDZIN)		4 ćw. XIX w.	
190	Wszółów		30	DWÓR, ob. dom mieszkalny		XIX/XX w.	

191	Wszółów		30	PARK dworski		k. XIX w.	
192	Wszółów			SPICHLERZ	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1867 r.	502/A
193	Wszółów			FIGURA PRZYDROŻNA Matki Bożej		1931 r.	
194	Wszółów		15	STODOŁA		I. 20/30 XX w.	
195	Wszółów		18	SZKOŁA		I. 20 XX w.	
196	Żychlin		5	OBORA	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1906 r.	
197	Żychlin		5	SPICHLERZ	ZESPÓŁ FOLWARCZNY	1906 r.	

11.

ANEKS NR 2:

GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW GMINY GOŁUCHÓW – ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE

Lp.	Miejscowość	Obszar AZP /nr stan.	Zespół stanowisk	Nr stan. w miejscowości	Rodzaj stanowiska	Kultura/ chronologia	Rejestr zabytków
1.	Bielawy	64-37/80		1	Cmentarzysko	Kultura przeworska	
2.	Bielawy	64-37/81		2	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XIV/XV w. - kultura polska	
3.	Bielawy	64-37/82		3	Osada	Kultura przeworska	
4.	Bogusław	63-37/73	A	1	Osada	Kultura przeworska	
5.	Bogusław	63-37/74	A	2	Osada	Kultura przeworska	
6.	Bogusławice	63-37/57	A	1	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
7.	Bogusławice	63-37/58		2	Punkt osadniczy Osada	Okres wpływów rzymskich -kultura przeworska Późne średniowiecze XV/XVI w. -kultura polska	
8.	Bogusławice	63-37/68	A	3	Osada	Kultura przeworska	
9.	Bogusławice	63-37/69	A	4	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XV- XVI w. - kultura polska	

10.	Bogusławice	63-37/70	A	5	Osada	Kultura przeworska	
11.	Bogusławice	63-37/71	A	6	Osada	Kultura przeworska	
12.	Bogusławice	63-37/72	A	7	Cmentarzysko	Wczesna epoka żelaza -kultura łużycka	
13.	Borczyńska	65-37/4		1	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XV- XVI w. - kultura polska	
14.	Borczyńska	65-37/5		2	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
15.	Cieśle	64-36/35	D	1	Osada	Kultura łużycka	
16.	Cieśle	64-36/46	D	2	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka Późne średniowiecze -kultura polska	
17.	Cieśle	64-36/47		3	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Późne średniowiecze -kultura polska	
18.	Cieśle	64-36/48	D	4	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka Późne średniowiecze -kultura polska	
19.	Cieśle	64-36/50		5	Punkt osadniczy	Średniowiecze -kultura polska	
20.	Czechel	66-37/26		1	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze - kultura prapolska	
21.	Czechel	66-37/27	Z	2	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze - kultura polska	
22.	Czechel	66-37/28	Z	3	Punkt osadniczy Osada Punkt osadniczy	Wczesny okres lateński -kultura pomorska Okres wpływów rzymskich - kultura przeworska Późne średniowiecze -kultura polska	
23.	Czechel	66-37/29		4	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	
24.	Czechel	66- 37/110		5	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze - kultura polska	

25.	Czechel	66-37/111		6	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	
26.	Czechel	66-37/126	Z	7	Cmentarzysko	Okres środkowo lateński -kultura pomorska	
27.	Czechel	66-37/13	Z	8	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze - kultura prapolska	
28.	Czechel	66-37/14	Z	9	Punkt osadniczy Cmentarzysko	Wczesne średniowiecze - kultura prapolska Wczesna epoka żelaza -kultura pomorska	
29.	Czechcel	66-37/15	Z	10	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze - kultura polska	
30.	Czechel	66-37/17	Z	11	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze - kultura polska	
31.	Czechel	66-37/18	Z	12	Osada	Wczesne średniowiecze - kultura prapolska	
32.	Czechel	66-37/19	Z	13	Osada	Wczesne średniowiecze - kultura prapolska	
33.	Czechel	66-37/20	Z	14	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze - kultura prapolska	
34.	Czechel	66-37/21	Z	15	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska Późne średniowiecze - kultura polska	
35.	Czechel	66-37/22	Z	16	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze -kultura polska	
36.	Czechel	66-37/23	Z	17	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska Późne średniowiecze -kultura polska	
37.	Czechel	66-37/24	Z	18	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	

38.	Czechel	66-37/25	Z	19	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska Późne średniowiecze -kultura polska	
39.	Czerminiek	65-37/48		1	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XIV w. -kultura polska	
40.	Czerminiek	65-37/49		2	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Późne średniowiecze - kultura polska	
41.	Czerminiek	65-37/50		3	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XV/XVI w. - kultura polska	
42.	Czerminiek	65-37/51	P	4	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
43.	Czerminiek	65-37/52	P	5	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XV/XVI w. - kultura polska	
44.	Czerminiek	65-37/53		6	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XV/XVI w. - kultura polska	
45.	Czerminiek	65-37/54		7	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XV/XVI w. - kultura polska	
46.	Czerminiek	65-37/55	N	8	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
47.	Czerminiek	65-37/56	N	9	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Późne średniowiecze - kultura polska	
48.	Czerminiek	65-37/57	N	10	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Osada Punkt osadniczy	Epoka kamienia : schyłkowy paleolit Epoka kamienia : neolit V okres brązu/wczesna epoka żelaza -kultura łużycka Późne średniowiecze XIII/XIV w. - kultura polska	

49.	Czerminek	65-37/60	O	11	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
50.	Czerminek	65-37/61	O	12	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka Okres nowożytny XVIII/XIX w. -kultura polska	
51.	Czerminek	65-37/62	O	13	Osada Osada	Kultura łużycka Późne średniowiecze XIV/XV w. -kultura polska	
52.	Czerminek	65-37/63	O	14	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Epoka kamienia – późny neolit Późne średniowiecze XIV -kultura polska	
53.	Czerminek	65-37/64	O	15	Punkt osadniczy Punkt archeologiczny	Kultura przeworska Okres nowożytny -kultura polska	
54.	Czerminek	65-37/65	O	16	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
55.	Czerminek	65-37/66	O	17	Osada Punkt osadniczy	Wczesny okres lateński -kultura grobów kloszowych Późne średniowiecze XV/XVI w. -kultura polska	
56.	Czerminek	65-37/77	P	18	Osada Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska Późne średniowiecze XIV/XV w. -kultura polska	
57.	Czerminek	65-37/78	P	19	Osada	Okres nowożytny -kultura polska	
58.	Czerminek	65-37/80	P	20	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Późne średniowiecze XV/XVI w. -kultura polska	
59.	Czerminek	65-37/82	P	21	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	

60.	Czerminiek	65-37/113		22	Osada	Kultura przeworska	
61.	Czerminiek	65-37/114	P	23	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Epoka kamienia :mezolit -kultura komornicka Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	
62.	Czerminiek	65-37/45	P	24	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
63.	Czerminiek	65-37/91		25	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
64.	Czerminiek	65-37/92		26	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
65.	Czerminiek	65-37/93		27	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska Okres nowożytny -kultura polska	
66.	Czerminiek	65-37/95		28	Osada	Kultura przeworska	
67.	Czerminiek	65-37/97		29	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
68.	Czerminiek	65-37/98		30	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
69.	Gołuchów	64-37/1		1	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze -kultura polska	
70.	Gołuchów	64-37/2		2	Osada	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	
71.	Gołuchów	64-37/3		3	Osada	Późne średniowiecze -kultura polska	
72.	Gołuchów	64-37/4	N	4	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze -kultura polska	
73.	Gołuchów	64-37/5	N	5	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze -kultura polska	
74.	Gołuchów	64-37/6		6	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
75.	Gołuchów	64-37/7	F	7	Osada	Późne średniowiecze - kultura polska	

76.	Gołuchów	64-37/8	F	8	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
77.	Gołuchów	64-37/9	F	9	Osada	Późne średniowiecze – kultura polska	
78.	Gołuchów	64-37/10	F	10	Osada Punkt osadniczy	Epoka żelaza: okres halsztacki - kultura łużycka Średniowiecze - kultura polska	
79.	Gołuchów	64-37/11	F	11	Osada	Późne średniowiecze -kultura polska	
80.	Gołuchów	64-37/12	F	12	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
81.	Gołuchów	64-37/13	F	13	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze -kultura polska	
82.	Gołuchów	65-37/58	N	14	Cmentarzysko Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Starszy okres przedrzymski -kultura pomorska Kultura przeworska Późne średniowiecze XVI w. -kultura polska	
83.	Gołuchów	65-37/99		15	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura trzciniecka Okres nowożytny XVI-XVII w. -kultura polska	
84.	Gołuchów	65- 37/100		16	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
85.	Gołuchów	65-37/59	N	17	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska Późne średniowiecze - kultura polska	
86.	Gołuchów	64-37/28	E	18	Osada	Kultura przeworska	
87.	Gołuchów	64-37/90		19	Cmentarzysko	Wczesna epoka żelaza -kultura pomorska	
88.	Gołuchów	64-37/91		20	Skarb	Wczesna epoka żelaza : Ha C -kultura łużycka	
89.	Gołuchów	64-37/92		21		Epoka brązu: IV okres -kultura łużycka	

90.	Jedlec	64-37/63	I	1	Osada	Kultura przeworska	
91.	Jedlec	64-37/64	I	2	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
92.	Jedlec	64-37/65	H	3	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
93.	Jedlec	64-37/66	I	4	Osada	Kultura łużycka	
94.	Jedlec	64-37/67	I	5	Osada	Późne średniowiecze XV w. -kultura polska	
95.	Jedlec	64-37/68	I	6	Osada	Kultura przeworska	
96.	Jedlec	64-37/69	I	7	Osada	Kultura przeworska	
97.	Jedlec	64-37/73	H	8	Osada	Kultura przeworska	
98.	Jedlec	64-37/74	H	9	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka Okres nowożytny -kultura polska	
99.	Jedlec	64-37/75	H	10	Osada	Kultura przeworska	
100.	Jedlec	64-37/76	H	11	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
101.	Jedlec	64-37/77	H	12	Osada	Kultura przeworska	
102.	Jedlec	64-37/78		13	Cmentarzysko	Kultura przeworska	
103.	Jedlec	64-37/79		14	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
104.	Jedlec	64-37/69	I	15	Osada	Okres wpływów rzymskich -kultura przeworska	
105.	Jedlec	64-38/70	I	16	Osada	Okres wpływów rzymskich -kultura przeworska	
106.	Jedlec	64-38/71	I	17	Punkt osadniczy	Nieokreślony	

107.	Kajew	64-37/24	E	1	Punkt osadniczy	Wczesna epoka żelaza -kultura łużycka	
108.	Kajew	64-37/25	E	2	Osada	Kultura łużycka	
109.	Kajew	64-37/26	E	3	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
110.	Kajew	64-37/23	E	4	Osada	Późne średniowiecze -kultura polska	
111.	Kajew	64-37/33	C	5	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
112.	Kajew	64-37/34	C	6	Osada	Kultura przeworska	
113.	Kajew	64-36/41	C	7	Osada	Kultura łużycka	
114.	Kajew	64-36/42	C	8	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
115.	Kajew	64-37/38		9	Osada	Późne średniowiecze -kultura polska	
116.	Kajew	64-37/39		10	Osada	Kultura przeworska	
117.	Kajew	64-36/45	D	11	Osada	Wczesne średniowiecze – kultura prapolska	
118.	Kajew	64-37/29	C	12	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
119.	Kajew	64-37/30	C	13	Osada	Kultura przeworska	
120.	Kajew	64-37/22	E	14	Osada	Kultura łużycka	
121.	Kajew	64-37/31	C	15	Osada	Późne średniowiecze -kultura polska	
122.	Kajew	64-36/55	C	16	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze -kultura polska	
123.	Kajew	64-37/27	E	17	Osada	Późne średniowiecze -kultura polska	
124.	Kajew	64-37/32	C	18	Osada	Późne średniowiecze – kultura polska	
125.	Kajew	64-36/40	C	19	Osada	Kultura łużycka	

126.	Kajew	64-37/35	C	20	Osada	Późne średniowiecze – kultura polska	
127.	Kajew	64-37/36	C	21	Osada	Późne średniowiecze – kultura polska	
128.	Kajew	64-36/43	D	22	Osada	Kultura przeworska	
129.	Kajew	64-37/37		23	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	
130.	Kajew	64-37/93		24	Skarb	Epoka brązu IV okres -kultura łużycka	
131.	Karsy	65-37/15	Z	1	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XIII w. -kultura polska	
132.	Karsy	65-37/18	T	2	Cmentarzysko Punkt osadniczy	Epoka brązu III-IV okres -kultura łużycka Kultura przeworska	
133.	Karsy	65-37/12	T	3	Osada	Epoka brązu IV/V okres -kultura łużycka	
134.	Karsy	65-37/19	T	4	Punkt osadniczy Kurhan Punkt osadniczy	Kultura łużycka Kultura przeworska ? Późne średniowiecze XV w. -kultura polska	
135.	Karsy	65-37/13	Z	5	Osada	Epoka brązu III/IV okres -kultura łużycka	
136.	Karsy	65-37/14	Z	6	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Późne średniowiecze XV- XVI w. -kultura polska	
137.	Karsy	66-37/12	Z	7	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze – kultura prapolska	
138.	Karsy	65-37/16	Y	8	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska Późne średniowiecze XV- XVI w. -kultura polska	
139.	Karsy	65-37/17	U	9	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XV- XVI w. -kultura polska	

140.	Karsy	65-37/25	T	10	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
141.	Karsy	65-37/26	U	11	Osada Punkt osadniczy	Epoka brązu V okres/Ha C -kultura łużycka Późne średniowiecze XV/XVI w. – kultura polska	
142.	Karsy	65-37/27	U	12	Punkt osadniczy	Okres nowożytny XVI-XVII w. – kultura polska	
143.	Karsy	65-36/63	Y	13	Osada	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	
144.	Karsy	65-37/84		14	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska Późne średniowiecze -kultura polska	
145.	Karsy	65-37/85		15	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska Późne średniowiecze – kultura polska	
146.	Karsy	65-37/103	T	16	Osada	Kultura przeworska	
147.	Karsy	65-37/104	U	17	Osada	Kultura przeworska	
148.	Karsy	65-37/105	Z	18	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska Późne średniowiecze XV w. -kultura polska	
149.	Karsy	65-37/106	U	19	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
150.	Karsy	65-37/107	U	20	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze – kultura prapolska	
151.	Karsy	65-37/109	Y	21	Osada Punkt osadniczy	Kultura przeworska Późne średniowiecze XV w. – kultura polska	
152.	Karsy	65-37/108	U	22	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	

153.	Karsy	65-37/110	Y	23	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
154.	Karsy	65-37/115		24	Osada	Kultura przeworska	
155.	Karsy	65-37/116	T	25	Osada	Kultura przeworska	
156.	Karsy	65-37/120	Y	26	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
157.	Karsy	65-37/90		27	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
158.	Karsy	66-37/1	Y	28	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	
159.	Karsy	66-37/2	Y	29	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	
160.	Karsy	66-37/3		30	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	
161.	Karsy	66-37/4		31	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	
162.	Karsy	66-37/5		32	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze – kultura prapolska	
163.	Karsy	66-37/6		33	Osada Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska Późne średniowiecze -kultura polska	
164.	Karsy	66-37/7		34	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	
165.	Karsy	66-37/8		35	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	
166.	Karsy	66-37/9		36	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	
167.	Karsy	66-37/10		37	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	
168.	Karsy	66-37/11	Z	38	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	

169.	Karsy	66-37/16	Z	39	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska Późne średniowiecze - kultura polska	
170.	Karsy	65-36/59	Y	40	Osada	Kultura przeworska	
171.	Karsy	65-36/60	Y	41	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	
172.	Karsy	65-36/61	Y	42	Osada	Kultura łużycka	
173.	Karsy	65-36/62	Y	43	Punkt osadniczy Osada Punkt osadniczy Osada	Neolit Kultura łużycka Wczesne średniowiecze -kultura prapolska Okres nowożytny -kultura polska	
174.	Kościelna Wieś	66-38/122		1	Kurhan pobitewny	Okres nowożytny – 1706 r.	441/Wlkp/C
175.	Kościelna Wieś	66-38/123		2	Pole bitewne	Okres nowożytny – 1706 r.	
176.	Kościelna Wieś	66-38/124		3	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	
177.	Kościelna Wieś	66-38/125		4	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	
178.	Kościelna Wieś	65-38/15	L	5	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
179.	Kościelna Wieś	65-38/16	L	6	Osada	Kultura przeworska	
180.	Kościelna Wieś	66-38/49	Ł	7	Osada Punkt osadniczy	Późny okres lateński - kultura przeworska Późne średniowiecze XIV w. -kultura polska	

181.	Kościelna Wieś	66-38/36	Ł	8	Osada Punkt osadniczy	Wczesny okres wpływów rzymskich -kultura przeworska Późne średniowiecze XIV/XV w. -kultura polska	
182.	Kościelna Wieś	66-38/94		9	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przedłużycka Okres lateński - kultura łużycka Późny okres lateński – kultura przeworska Wczesne średniowiecze – kultura prapolska	
183.	Kościelna Wieś	66-38/95		10	Osada Punkt osadniczy	Kultura przeworska Wczesne średniowiecze – kultura prapolska	
184.	Kościelna Wieś	66-38/96		11	Osada	Kultura przeworska	
185.	Kościelna Wieś	66-38/97		12	Znalezisko luźne Osada	Neolit Kultura przeworska	
186.	Kościelna Wieś	65-37/1		13	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XV/XVI w. -kultura polska	
187.	Kościelna Wieś	65-37/2		14	Punkt osadniczy	Okres nowożytny XVII/XVIII w. -kultura polska	
188.	Kościelna Wieś	65-37/3		15	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XV/XVI w. -kultura polska	
189.	Kościelna Wieś	66- 38/126		16	Osada	Kultura przeworska	
190.	Kościelna Wieś	66- 38/127		17	Osada	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska	
191.	Kościelna Wieś	66-38/98		18	Cmentarzysko	Kultura pomorska	

192.	Kościelna Wieś	66-38/99		19	Punkt osadniczy	Epoka brązu V okres -kultura łużycka	
193.	Kościelna Wieś	66-38/100		20	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
194.	Kościelna Wieś	66-38/101		21	Cmentarzysko	Wczesna epoka żelaza -kultura łużycka	
195.	Kościelna Wieś	66-38/53	M	22	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XVI w. -kultura polska	
196.	Kościelna Wieś	66-38/37	Ł	23	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
197.	Kościelna Wieś	66-38/38	Ł	24	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
198.	Kościelna Wieś	66-38/39	Ł	25	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
199.	Kościelna Wieś	66-38/40		26	Punkt osadniczy	Pradzieje	
200.	Kościelna Wieś	66-38/41	L	27	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XIV/XV w. -kultura polska	
201.	Kościelna Wieś	66-38/42	L	28	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
202.	Kościelna Wieś	66-38/43	L	29	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
203.	Kościelna Wieś	66-38/44	L	30	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XIV/XV w. -kultura polska	
204.	Kościelna Wieś	66-38/45	L	31	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
205.	Kościelna Wieś	66-38/46	L	32	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XVI w. – kultura polska	
206.	Kościelna Wieś	66-38/47	L	33	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
207.	Kościelna Wieś	66-38/48	L	34	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Wczesna epoka żelaza -kultura łużycka Późne średniowiecze XIV/XV w. -kultura polska	

208.	Kościelna Wieś	66-38/50	Ł	35	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
209.	Kościelna Wieś	66-38/51	Ł	36	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
210.	Kościelna Wieś	66-38/52	Ł	37	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
211.	Kościelna Wieś	66-38/62	Ł	38	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
212.	Kościelna Wieś	66-38/63	L	39	Punkt osadniczy- skarby	Późne średniowiecze -kultura polska	
213.	Krzywosądów	65-37/47		1	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
214.	Krzywosądów	65-36/64	W	2	Osada	Kultura przeworska	
215.	Krzywosądów	65-36/65	W	3	Osada Osada	Wczesna epoka żelaza -kultura łużycka Wczesne średniowiecze XI/XII w. -kultura prapolska	
216.	Krzywosądów	65-36/66	U	4	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska Późne średniowiecze – kultura polska	
217.	Krzywosądów	65-36/78	X	5	Osada Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska Późne średniowiecze – kultura polska	
218.	Krzywosądów	65-36/80	X	6	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
219.	Krzywosądów	65-36/69	X	7	Osada	Wczesne średniowiecze – kultura prapolska	
220.	Krzywosądów	65-36/70	X	8	Osada	Kultura przeworska	
221.	Krzywosądów	65-36/71	X	9	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze – kultura prapolska	

222.	Krzywosądów	65-36/72	W	10	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze – kultura prapolska	
223.	Krzywosądów	65-36/73	W	11	Osada Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska Późne średniowiecze -kultura polska	
224.	Krzywosądów	65-36/74	W	12	Osada	Kultura przeworska	
225.	Krzywosądów	65-36/75	X	13	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze - kultura polska	
226.	Krzywosądów	65-36/76	X	14	Osada	Późne średniowiecze – kultura polska	
227.	Krzywosądów	65-36/77	X	15	Osada	Kultura przeworska	
228.	Kucharki	65-37/9	S	1	Osada Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze -kultura prapolska Późne średniowiecze XV- XVI w. - kultura polska	
229.	Kucharki	65-37/8	S	2	Cmentarzysko Osada Punkt osadniczy	Kultura pomorska Okres lateński – kultura grobow kloszowych/kultura przeworska XIX w – kultura polska	
230.	Kucharki	65-37/6	S	3	Punkt osadniczy	XIX-XX w – kultura polska	
231.	Kucharki	65-37/7	S	4	Punkt osadniczy Osada	Kultura przeworska Późne średniowiecze – kultura polska	
232.	Kucharki	65-37/10	T	5	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka Późne średniowiecze XV- XVI w. -kultura polska	
233.	Kucharki	665- 37/11	T	6	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	

234.	Kucharki	65-37/20	T	7	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska Późne średniowiecze XV/XVI w. -kultura polska	
235.	Kucharki	65-37/21	T	8	Osada Punkt osadniczy	Okres lateński – kultura grobow kloszowych/kultura przeworska Późne średniowiecze XIV w. – kultura polska	
236.	Kucharki	65-37/28	Q	9	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
237.	Kucharki	65-37/29	Q	10	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
238.	Kucharki	65-37/30	Q	11	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
239.	Kucharki	65-37/31	Q	12	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
240.	Kucharki	65-37/32	S	13	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Epoka kamienia: neolit – kultura pucharów lejkowatych Kultura łużycka Późne średniowiecze XV/XVI w. -kultura polska	
241.	Kucharki	65-37/33	S	14	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Epoka kamienia: neolit – kultura pucharów lejkowatych Kultura łużycka Późne średniowiecze XV/XVI w. – kultura polska	
242.	Kucharki	65-37/34	S	15	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Epoka kamienia: neolit – kultura pucharów lejkowatych Kultura łużycka Późne średniowiecze XV/XVI w. – kultura polska	

243.	Kucharki	65-37/35	S	16	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
244.	Kucharki	65-37/70	Q	17	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
245.	Kucharki	65-37/101	T	18	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
246.	Kucharki	65-37/102	T	19	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Okres przed rzymski – kultura przeworska Późne średniowiecze XV w. – kultura polska	
247.	Kucharki	65-37/111	T	20	Osada	Kultura przeworska	
248.	Kucharki	65-37/118		21	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze – kultura prapolska Okres nowożytny – kultura polska	
249.	Kuchary	65-38/9	K	1	Osada Punkt osadniczy	Kultura przeworska Późne średniowiecze – kultura polska	
250.	Kuchary	65-38/10	K	2	Cmentarzysko	Kultura pomorska	
251.	Kuchary	65-38/11	K	3	Cmentarzysko	Kultura pomorska	
252.	Kuchary	65-38/19		4	Osada	Kultura przeworska	
253.	Kuchary	65-38/20		5	Osada	Późne średniowiecze – kultura polska	
254.	Kuchary	65-38/74		6	Punkt osadniczy	Pradzieje	
255.	Kuchary	65-38/17	L	7	Osada	Kultura przeworska	
256.	Kuchary	65-38/8	K	8	Osada Osada	Okres wpływów rzymskich – kultura przeworska Późne średniowiecze XV/XVI w. – kultura polska	

257.	Kuchary	65-38/12	L	9	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka Późne średniowiecze/okres nowożytny – kultura polska	
258.	Kuchary	65-38/13	K	10	Osada	Kultura przeworska	
259.	Kuchary	65-38/14	L	11	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze/okres nowożytny – kultura polska	
260.	Kuchary	65-38/18	L	12	Osada Punkt osadniczy	Kultura przeworska Późne średniowiecze/okres nowożytny – kultura polska	
261.	Kuchary	65-38/21		13	Osada	Okres wpływów rzymskich – kultura przeworska	
262.	Kuchary	65-37/71		14	Osada	Kultura łużycka	
263.	Kuchary	65-37/72		15	Punkt osadniczy Osada	Kultura łużycka Kultura przeworska	
264.	Kuchary	65-37/73		16	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
265.	Kuchary	65-37/75		17	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XV/XVI w. – kultura polska	
266.	Macew	65-38/1	I	1	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
267.	Macew	65-38/2	I	2	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
268.	Macew	65-38/3	J	3	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
269.	Macew	65-38/4	J	4	Osada Osada	Późny okres lateński – kultura przeworska Późne średniowiecze XV w – kultura polska	
270.	Macew	65-38/5	J	5	Osada Punkt osadniczy	Okres wpływów rzymskich – kultura przeworska Późne średniowiecze XIV/XV w. – kultura polska	
271.	Macew	65-38/6	J	6	Osada	Kultura łużycka	

272.	Macew	65-38/21		7	Osada	Okres wpływów rzymskich – kultura przeworska	
273.	Macew	65-38/78	J	8	Cmentarzysko Osada	Wczesny i środkowy okres lateński – kultura pomorska Wczesne średniowiecze – kultura prapolska	
274.	Pleszówka	64-37/58		1	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze – kultura polska	
275.	Pleszówka	64-37/59		2	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
276.	Pleszówka	64-37/60		3	Cmentarzysko Osada	Kultura przeworska Późne średniowiecze – kultura polska	
277.	Pleszówka	64-37/61		4	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
278.	Pleszówka	64-37/62	B	5	Osada	Późne średniowiecze – kultura polska	
279.	Popówek	65-38/50		1	Cmentarzysko	Kultura łużycka	
280.	Popówek	65-38/7	J	2	Osada	Kultura przeworska	
281.	Popówek	65- 38/121		3	Osada Osada	Kultura łużycko – pomorska Kultura przeworska	
282.	Przekupów	64-37/15	E	1	Osada	Późne średniowiecze – kultura polska	
283.	Przekupów	64-37/16	E	2	Osada	Późne średniowiecze – kultura polska	
284.	Przekupów	64-37/17	E	3	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze – kultura polska	
285.	Przekupów	64-37/18	E	4	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze – kultura polska	
286.	Przekupów	64-37/19	E	5	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze – kultura polska	

287.	Przekupów	64-37/14	F	6	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze – kultura polska	
288.	Przekupów	65-37/79		7	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XV/XVI w. – kultura polska	
289.	Szkuśla	65-37/67	Q	1	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka Wczesne średniowiecze – kultura prapolska	
290.	Szkuśla	65-37/40	R	2	Cmentarzysko Cmentarzysko Punkt osadniczy	Epoka brązu: V okres – kultura łużycka Wczesny okres lateński – kultura grobów kloszowych Późne średniowiecze XV/XVI w. – kultura polska	
291.	Szkuśla	65-37/44	P	3	Cmentarzysko Punkt osadniczy	Kultura pomorska Późne średniowiecze XV/XVI w. – kultura polska	
292.	Szkuśla	65-37/22	R	4	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
293.	Szkuśla	65-37/23	R	5	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze – kultura polska	
294.	Szkuśla	65-37/24	R	6	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska Późne średniowiecze – kultura polska	
295.	Szkuśla	65-37/36	S	7	Cmentarzysko?	Kultura przeworska	
296.	Szkuśla	65-37/37	R	8	Punkt osadniczy Osada	Kultura łużycka Późne średniowiecze XV/XVI w. – kultura polska	

297.	Szkudła	65-37/38	R	9	Punkt osadniczy Osada	Kultura łużycka Późne średniowiecze XV/XVI w. – kultura polska	
298.	Szkudła	65-37/39	R	10	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska Późne średniowiecze – XV/XVI w. – kultura prapolska	
299.	Szkudła	65-37/41	R	11	Osada	Kultura przeworska	
300.	Szkudła	65-37/42	R	12	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Osada	Kultura łużycka Kultura przeworska Późne średniowiecze – kultura polska	
301.	Szkudła	65-37/43	P	13	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XIV/XV w. – kultura polska	
302.	Szkudła	65-37/68	Q	14	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
303.	Szkudła	65-37/46	R	15	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
304.	Szkudła	65- 37/122	Q	16	Osada	Nieokreślona	
305.	Szkudła	65-37/69	Q	17	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
306.	Szkudła	65-37/89		18	Kurhan	Kultura przeworska	
307.	Szkudła	65-37/76		19	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
308.	Szkudła	65-37/81	P	20	Punkt osadniczy	Okres nowożytny XVII/XVIII w. – kultura polska	
309.	Szkudła	65-37/83		21	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	

310.	Szkudła	65-37/86	R	22	Punkt osadniczy	Okres nowożytny – kultura polska	
311.	Szkudła	65-37/87	R	23	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska Okres nowożytny – kultura polska	
312.	Szkudła	65-37/112	S	24	Osada	Późne średniowiecze – kultura polska	
313.	Szkudła	65-37/117	R	25	Osada	Kultura przeworska	
314.	Szkudła	65-37/119	S	26	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska Późne średniowiecze – kultura polska	
315.	Szkudła	65-37/88	R	27	Punkt osadniczy	Wczesne średniowiecze – kultura prapolska	
316.	Szkudła	65-37/94	R	28	Cmentarzysko Punkt osadniczy	V okres brązu/Wczesna epoka żelaza – kultura łużycka Wczesne średniowiecze – kultura prapolska	
317.	Szkudła	65-37/96	R	29	Punkt osadniczy	Późne średniowiecze XIV/XV w. – kultura polska	
318.	Tursko	64-37/40	G	1	Osada Punkt osadniczy	Kultura przeworska Późne średniowiecze – kultura polska	
319.	Tursko	64-37/41	G	2	Osada	Kultura przeworska	
320.	Tursko	64-37/42	G	3	Osada	Kultura przeworska	
321.	Tursko	64-37/43	G	4	Osada	Kultura przeworska	
322.	Tursko	64-37/44	B	5	Osada	Kultura przeworska	
323.	Tursko	64-37/45	B	6	Osada	Kultura przeworska	

324.	Tursko	64-37/46	G	7	Osada	Późne średniowiecze – kultura polska	
325.	Tursko	64-37/47	G	8	Osada	Późne średniowiecze – kultura polska	
326.	Tursko	64-37/48	G	9	Osada Punkt osadniczy	Kultura przeworska Późne średniowiecze – kultura polska	
327.	Tursko	64-37/49	G	10	Osada	Późne średniowiecze – kultura polska	
328.	Tursko	64-37/50	G	11	Osada	Kultura przeworska	
329.	Tursko	64-37/51	G	12	Osada Osada	Kultura przeworska Późne średniowiecze – kultura polska	
330.	Tursko	64-37/52	G	13	Osada	Kultura przeworska	
331.	Tursko	64-37/53	G	14	Obozowisko Cmentarzysko Osada Punkt osadniczy	Epoka kamienia Epoka brązu: V okres – kultura łużycka Kultura przeworska Późne średniowiecze – kultura polska	
332.	Tursko	64-37/54	G	15	Osada Punkt osadniczy	Kultura przeworska Późne średniowiecze – kultura polska	
333.	Tursko	64-37/55	G	16	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
334.	Tursko	64-37/56	G	17	Osada	Kultura przeworska	
335.	Tursko	64-37/57	G	18	Osada	Kultura przeworska	
336.	Tursko	64-37/89	G	19	Cmentarzysko kurhanowe	Epoka brązu: II okres – kultura przedłużycka	
337.	Tursko	64-37/70	H	20	Osada	Kultura przeworska	

338.	Tursko	64-37/71	H	21	Osada	Kultura łużycka	
339.	Tursko	64-37/72	H	22	Osada Osada	Kultura łużycka Kultura przeworska	
340.	Wszółów	64-36/37	D	1	Osada	Kultura przeworska	
341.	Wszółów	64-36/38	E	2	Punkt osadniczy	Kultura przeworska	
342.	Wszółów	64-36/39	E	3	Osada Punkt osadniczy	Kultura przeworska Późne średniowiecze – kultura polska	
343.	Wszółów	64-37/20	E	4	Osada	Późne średniowiecze – kultura polska	
344.	Wszółów	64-36/36	D	5	Punkt osadniczy	Kultura łużycka	
345.	Wszółów	64-37/21	E	6	Osada	Późne średniowiecze – kultura polska	
346.	Wszółów	64-36/44	D	7	Osada	Kultura łużycka	
347.	Wszółów	64-36/80		8	Cmentarzysko	Kultura pomorska	
348.	Żychlin	65-36/67	Y	1	Osada	Wczesne średniowiecze – kultura prapolska	
349.	Żychlin	65-36/68	Y	2	Osada	Kultura łużycka	
350.	Żychlin	65-36/79	Y	3	Punkty osadniczy	Późne średniowiecze – kultura polska	